

Mišljenje Vlade na Plan rada sa Finansijskim planom Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2023. godinu, za Skupštinu Crne Gore

Na Plan rada sa Finansijskim planom Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2023. godinu, Vlada Skupštini Crne Gore daje sljedeće

MIŠLJENJE

1. Mišljenje na Plan rada

Polazne osnove za izradu Plana rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija) za 2023. godinu predstavljaju: Zakon o elektronskim komunikacijama ("Sl. list Crne Gore" broj: 40/13, 56/13, 02/17 i 49/19), Zakon o poštanskim uslugama („Sl. list Crne Gore“ broj: 57/11, 55/16 i 55/18), Zakon o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore" broj: 46/10, 53/11, 06/13 i 55/16 i 92/17), Zakon o digitalnoj radio-difuziji ("Sl. list Crne Gore" broj: 34/11 i 31/12) i Zakon o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velike brzine („Sl. list Crne Gore“ broj: 1/22).

Plan rada Agencije je takođe usklađen sa obavezama Agencije koje proizilaze iz drugih zakona: Zakon o inspekcijском nadzoru, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o javnim nabavkama, Zakon o radu, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o računovodstvu, Zakon o reviziji, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakon o državnoj upravi, Zakon o zaštiti konkurencije na tržištu, Zakon o sprečavanju korupcije, Zakon o zaštiti ličnih podataka i drugi, kao i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njih.

U toku 2023. godine, Agencija će u slučaju potrebe usaglašavanja sa najboljom praksom, važećom regulativom i pravnom tekovinom Evropske unije, izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koji su donijeti na osnovu važećeg Zakona o elektronskim komunikacijama ili donijeti nova odgovarajuća akta ukoliko bude usvojen novi Zakon o elektronskim komunikacijama, kao i na osnovu Zakona o poštanskim uslugama.

Plan rada Agencije usklađen je i sa obavezama Agencije koje proizilaze iz Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026 sa Akcionim planom 2022-2023, Strategije sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026. godine, Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2019-2023. godine, Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2020-2024, Strategije

za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2019-2024, kao i Akcionog plana Nacionalnog programa zaštite potrošača.

Pored toga, u okviru tekućih aktivnosti, od naročite važnosti je i vršenje stručnog nadzora Agencije u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti, pa u tom smislu podržavamo kontinuirane aktivnosti Agencije na zaštiti i obezbjeđivanju sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga, sprječavanju i suzbijanju zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte, a posebno na sprovođenju mjera i aktivnosti usmjerenih na zaštiti prava i interesa korisnika.

Sagledavanjem svih aktivnosti Agencije predviđenim Planom rada posebno izdvajamo sljedeće:

- 1) Sistem za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga

U 2023. godini Agencija će raditi na daljem poboljšanju sistema, prvenstveno primjenom novih tehnologija u radu sa bazama podataka, sigurnosti sistema, povećanja broja automatski generisanih izvještaja, izrade novih upitnika i njegovom prilagođavanju kretanjima na tržištu elektronskih komunikacija, tržištu poštanskih usluga i tehnološkim promjenama, a sve sa ciljem da se svi podaci o tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga mogu dobiti iz sistema.

- 2) Analiza relevantnih tržišta

Agencija će tokom 2023. godine sprovesti analizu relevantnih tržišta koja su Odlukom o relevantnim tržištima iz 2022. godine predmet provjere ispunjenosti Testa tri kriterijuma sa ciljem dokazivanja opravdanosti dalje primjene prethodne regulacije.

- 3) Aktivnosti na sprovođenju Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana

Tokom 2023. godine će se nastaviti sa daljom implementacijom Odluke iz 2020. godine što se ogleda u smanjenju maksimalnih prosječnih veleprodajnih cijena za uslugu prenosa podataka u romingu od 01.01.2023. godine.

- 4) Inicijativa za smanjenje cijena međunarodne terminacije poziva u regionu

Tokom 2023. godine, Agencija će u okviru svojih ovlašćenja, nastaviti dalje aktivnosti u cilju realizacije ove inicijative.

- 5) Uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori

Tokom 2023. godine planira se nastavak aktivnosti svih aktera uključenih u relevantne segmente procesa uvođenja digitalnog radija.

6) Učešće na Svjetskoj konferenciji o radiokomunikacijama (WRC-23)

WRC-23 predstavlja ključni događaj u sektoru radiokomunikacija, sa posebnim akcentom u pogledu međunarodne koordinacije, usaglašavanja stavova i propisa iz predmetne oblasti, shodno tome je od velikog značaja aktivno učešće delegacije Crne Gore na konferenciji.

7) Okončanje postupka dodjele raspoloživih radio-frekvencija za 5G mobilne mreže

Planiranom dodjelom radio-frekvencija iz opsega 700 MHz, 3.6 GHz i 26 GHz za MFCN sisteme, zajedno sa dodjelom radio-frekvencija iz opsega 900 MHz, 1800 MHz, 2 GHz i 2.6 GHz 2022. godine, omogućiće se dalji razvoj LTE/LTE-Advanced mreža, kao i implementacija 5G mobilnih mreža u Crnoj Gori u punom kapacitetu.

8) Međunarodna koordinacija radio-frekvencija

Agencija će u 2023. godini sprovoditi aktivnosti na planu međunarodne koordinacije radio-frekvencija sa administracijama susjednih država, za potrebe međunarodnih fiksnih veza, fiksnih/mobilnih komunikacionih mreža i sistema zemaljske radio-difuzije.

9) Vođenje postupaka zaštite prava i interesa korisnika elektronskih komunikacionih usluga i poštanskih usluga

Broj podnijetih žalbi kod Agencije u oblasti elektronskih komunikacija se iz godine u godinu povećava, zbog povećanja broja korisnika i bolje informisanosti korisnika o njihovim pravima u vezi sa korišćenjem elektronskih komunikacionih usluga. U 2023. godini Agencija će nastaviti sprovođenje postupaka po žalbama korisnika u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o elektronskim komunikacijama.

10) Praćenje poštovanja principa mrežne neutralnosti (Net neutrality) u Crnoj Gori

U 2023. godini Agencija će pratiti poštovanje principa mrežne neutralnosti, predlagati mjere za njegovo poboljšanje i u slučajevima utvrđene diskriminacije i regulacije mrežnog saobraćaja preduzimati odgovarajuće mjere.

11) Realizacija mjera iz Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022 - 2026, sa Akcionim planom 2022 - 2023

U skladu sa obavezama iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije, Agencija će u 2023. godini pratiti kretanje strateških indikatora i učestvovati u realizaciji aktivnosti koje utiču na realizaciju operativnih ciljeva, u skladu sa svojim nadležnostima.

12) Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti

Agencija će tokom 2023. godine spovoditi niz aktivnosti koje proizilaze iz njenih obaveza utvrđenih Akcionim planom. Jedna od aktivnosti predviđena Akcionim planom je izmjena Pravilnika o vrsti i načinu dostavljanja podataka poštanskih operatora, a u cilju usaglašavanja postojeće regulative sa Direktivom (EU) 2018/644 Evropskog parlamenta i Savjeta, koja se odnosi na usluge prekogranične dostave paketa.

2. Mišljenje na Finansijski plan

Finansijski plan Agencije za 2023. godinu je pripremljen u skladu sa odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl.list CG“, broj: 40/13, 56/13, 02/17 i 49/19) i Zakona o poštanskim uslugama („Sl.list CG“, broj: 57/11, 55/16 i 55/18) kojima su utvrđeni izvori sredstava i način obračuna naknada.

Uvidom u Finansijski plan utvrđeno je da su ukupni prihodi za 2023. godinu planirani u iznosu od 3.94 mil. €. U strukturi ukupnih prihoda Agencije naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija čini najznačajniji dio ukupnih prihoda (44,06%), naknade za korišćenja radio-frekvencija, brojeva i adresa (38%), naknade za numeraciju i adrese (12,60%), za naknade propisane Zakonom o poštanskim uslugama (4,32%) i ostale naknade i drugi izvori u skladu sa Zakonom (1,02%).

Ukupni rashodi Agencije za 2023. godinu planirani su u iznosu od 3.94 mil. €, dok u strukturi ukupnih rashoda Agencije najveće učešće ima stavka koja se odnosi na bruto zarade zaposlenih (1,73 mil. €).

U Prilogu I Finansijskog plana dat je plan investicija za 2023. godinu u iznosu od 0,07 mil. € što predstavlja 1,68% u okviru ukupnih planiranih rashoda. Takođe, u Prilogu II dat je pregled investicija, projekata i poslova koji će se finansirati u 2023. godini iz sredstava iz prethodnog perioda u iznosu od 1,35 mil. €.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija nema primjedbi na Finansijski plan Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2023. godinu.



**AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I
POŠTANSKU DJELATNOST**

**PLAN RADA
ZA 2023. GODINU
PREDLOG**

Podgorica, septembar 2022. godine

SADRŽAJ

I UVOD	5
II PLAN AKTIVNOSTI	8
II-1. NORMATIVNI DIO	8
II-1.1. NORMATIVNI DIO - elektronske komunikacije	8
A. Propisi i akta koje je donijela Agencija	8
B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koja su donijela ministarstva	12
C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore	14
II-1.2. NORMATIVNI DIO – poštanske usluge	15
A. Propisi i akta koje je donijela Agencija	15
B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijelo Ministarstvo	16
C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore	16
II-1.3. NORMATIVNI DIO – podzakonska akta koje je Agencija donijela na osnovu ostalih zakona sa kojima je dužna da uskladi svoje poslovanje	17
II-2. TEKUĆE AKTIVNOSTI	21
A. Vođenje i održavanje registara i baza podataka Agencije	21
1. Registar operatora	21
2. Registar odobrenih radio-frekvencija	22
3. Registar brojeva i adresa	22
4. Baza podataka elektronske komunikacione infrastrukture	23
5. Sistem za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga	23
B. Zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija	24
1. Analiza relevantnih tržišta	24
2. Aktivnosti na troškovnim modelima <i>top-down</i> CCA/LRIC	24
3. Aktivnosti na troškovnim modelima <i>bottom-up</i> LRIC	24
4. Izračun prosječno ponderisanog trošak kapitala za 2022. godinu – WACC (<i>eng.</i> Weighted Average Cost of Capital)	25
5. Primjena rezultata modela (<i>top-down/bottom-up</i>) - regulacija veleprodajnih i maloprodajnih cijena usluga	25
6. Praćenje implementacije regulatornih obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom snagom	25
7. Aktivnosti na sprovođenju Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana zaključenog 04.04.2019. godine.	26
8. Inicijativa za smanjenje cijena međunarodne terminacije poziva u regionu	26
C. Vođenje odvojenog računovodstva univerzalnog poštanskog operatora	26
1. Praćenje implementacije Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge	27
2. Regulacija cijena univerzalne poštanske usluge	27
D. Univerzalni servis	28

1. Univerzalni servis u elektronskim komunikacijama _____	28
2. Univerzalni servis u poštanskoj djelatnosti _____	28
E. Upravljanje radio frekvencijskim spektrom _____	29
1. Planiranje korišćenja radio-frekvencija _____	29
2. Uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori _____	30
3. Učešće na Svjetskoj konferenciji o radiokomunikacijama (WRC-23) _____	31
4. Izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija _____	32
5. Okončanje postupka dodjele raspoloživih radio-frekvencija za 5G mobilne mreže _____	33
6. Kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra _____	33
7. Međunarodna koordinacija radio-frekvencija _____	35
F. Upravljanje numeracijom i adresiranjem _____	36
1. Izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa _____	36
2. Usluga prenosa brojeva _____	36
3. Informisanje građana o postojanju i korišćenju jedinstvenog evropskog broja za pozive u hitnim slučajevima „112“ _____	37
4. Obezbjedenje numeričkih resursa za komunikaciju između mašina- M2M _____	37
G. Prava i zaštita interesa korisnika _____	37
1. Vođenje postupaka zaštite prava i interesa korisnika elektronskih komunikacionih usluga i poštanskih usluga _____	37
2. Praćenje ponuda operatora i promjene ugovorenih uslova pružanja usluga _____	38
3. Opšti uslovi pružanja usluga _____	39
4. Pretplatnički ugovori _____	39
5. Kvalitet elektronskih komunikacionih usluga _____	39
6. Sistem za mjerenje brzine pristupa Internetu _____	40
7. Praćenje poštovanja principa mrežne neutralnosti (Net neutrality) u Crnoj Gori _____	40
8. Alat za pomoć korisnicima prilikom izbora elektronskih komunikacionih usluga (Kalkulator cijena) _____	41
9. Edukacija korisnika _____	41
10. Ispitivanje javnog mnjenja _____	41
11. Praćenje rada nacionalne tačke razmjene Internet saobraćaja u Crnoj Gori (MIXP) _____	42
H. Planiranje elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture _____	42
I. Zaštita elektronskih komunikacija _____	42
1. Sprovođenje mjera za obezbjedenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga _____	42
2. Sprovođenje mjera za sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte _____	43
J. Vršenje nadzora u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti _____	43
1. Stručni nadzor u oblasti elektronskih komunikacija _____	43
2. Stručni nadzor u oblasti poštanske djelatno _____	44
K. Realizacija mjera iz Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022 - 2026, sa Akcionim planom 2022 - 2023 _____	44
L. Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti _____	44
M. Realizacija mjera iz drugih strategija i akcionih planova u čiju realizaciju je Agencija uključena _____	44
O. Aktivnosti Agencije u cilju postupanja po drugim zakonima _____	45

II-3. IZRADA PLANOVA, IZVJEŠTAJA I INFORMACIJA O TRŽIŠTIMA

ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKE DJELATNOSTI _____ 46

A. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na godišnjem nivou _____	46
--	----

B. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na polugodišnjem nivou _____	51
C. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na kvartalnom nivou _____	53
D. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na mjesečnom nivou _____	53
E. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju po potrebi _____	55
F. Planovi, iskazi i izvještaji koji se pripremaju u skladu sa drugim zakonima _____	55
II-4. SARADNJA SA NADLEŽNIM DRŽAVNIM ORGANIMA I DRUGIM INSTITUCIJAMA, REGULATORNIM TIJELIMA DRUGIH DRŽAVA I MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA U OBLASTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKOG SAOBRAĆAJA _____	
A. Saradnja sa nadležnim državnim organima i institucijama _____	60
B. Saradnja sa međunarodnim institucijama _____	62
C. Organizacija međunarodnih skupova i radionica _____	64
II-5. MATERIJALNO-TEHNIČKO I KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE _____	
1. Razvoj i održavanje materijalno-tehničkih kapaciteta _____	66
2. Stručno usavršavanje zaposlenih _____	67
III IZVRŠENJE PLANA RADA _____	69

I UVOD

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu Agencija) je nezavisni regulatorni organ koji u vršenju javnih ovlaštenja u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti obavlja regulatorne i druge poslove utvrđene zakonom i u obavljanju ovih poslova ne smije primati ni tražiti uputstva od državnih i drugih organa i organizacija ili drugih lica.

Polazne osnove za izradu Plana rada Agencije za 2023. godinu predstavljaju: Zakon o elektronskim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), Zakon o poštanskim uslugama ("Sl. list CG", br. 57/11, 55/16 i 55/18), Zakon o elektronskim medijima ("Sl. list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i Zakon o digitalnoj radio-difuziji ("Sl. list CG", br. 34/11 i 31/12), Zakon o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velike brzine ("Sl. list CG", br. 1/22).

Članom 14 Zakona o elektronskim komunikacijama propisane su nadležnosti Savjeta Agencije i istim je u stavu 1 tačka 4 propisano da Savjet Agencije donosi Plan rada sa Finansijskim planom Agencije.

Zakonom o elektronskim komunikacijama, u članu 11 su utvrđene nadležnosti Agencije i to da: donosi propise na osnovu ovlaštenja utvrđenih ovim zakonom, donosi plan adresiranja i plan numeracije i kontroliše njihovu primjenu, priprema predlog Plana namjene radio-frekvencijskog spektra i kontroliše njegovu primjenu, donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu, priprema stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada Crne Gore i Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma na osnovu ovog zakona, vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra, preduzima mjere radi obezbjeđenja racionalnog upravljanja ograničenim resursima, vrši koordinaciju korišćenja radio-frekvencija sa organima i/ili organizacijama drugih država, te administracijama susjednih država, podstiče racionalno korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture u skladu sa ovim zakonom, sprovodi postupke dodjele ograničenih resursa na nediskriminatorskim osnovama, izdaje odobrenja za korišćenje ograničenih resursa, vodi i održava registre i baze podataka u skladu sa ovim zakonom, utvrđuje visinu naknada koje Agenciji plaćaju fizička i pravna lica na način utvrđen ovim zakonom, rješava po žalbama korisnika, razmatra inicijative i utvrđuje postupak zaštite interesa i prava korisnika, rješava sporove na tržištu elektronskih komunikacija, prati razvoj Univerzalnog servisa, upravlja prikupljanjem naknada za finansiranje Univerzalnog servisa i određuje operatora Univerzalnog servisa, redovno objavljuje podatke o pokazateljima razvoja tržišta u

skladu sa ovim zakonom, sprovodi analizu relevantnih tržišta, utvrđuje operatore sa značajnom tržišnom snagom i preduzima regulatorne mjere za sprečavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora, vrši stručni nadzor nad radom operatora u skladu sa zakonom, tehničkim propisima i standardima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, vrši stručni nadzor nad izvršavanjem obaveza operatora u vanrednim situacijama, saraduje sa regulatornim organima drugih država, a u okviru svojih nadležnosti učestvuje i u radu upravnih i radnih tijela nadležnih Evropskih i međunarodnih organizacija i institucija u oblasti elektronskih komunikacija, ispituje tržište i javno mnjenje i sprovodi otvorene konsultacije u skladu sa ovim zakonom, obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Zakonom o poštanskim uslugama se uređuju uslovi i način obavljanja univerzalne poštanske usluge i drugih poštanskih usluga, ovlašćenja regulatornog organa za poštansku djelatnost, kao i druga pitanja u vezi sa poštanskom djelatnošću. Nadležnosti Agencije po ovom zakonu su: izdavanje i oduzimanje posebne licence i licence za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga, davanje saglasnosti na opšte uslove za obavljanje univerzalne poštanske usluge, utvrđivanje postupka i kriterijuma za izbor univerzalnog poštanskog operatora, izdavanje izvoda iz registra operatorima komercijalne poštanske usluge, brisanje poštanskih operatora iz registra u slučajevima koji su predviđeni Zakonom, vođenje registara poštanskih operatora i objavljivanje izvoda iz registra na internet stranici Agencije, vršenje izbora operatora univerzalne poštanske usluge po sprovedenom postupku na osnovu javnog poziva, verifikovanje obračuna neto troškova univerzalne poštanske usluge, utvrđivanje ispunjenosti uslova za dobijanje posebne licence i licence za obavljanje poštanskih usluga, davanje saglasnosti na uslove i cijene pristupa mreži univerzalnog poštanskog operatora, davanje saglasnosti na ugovor o pristupu mreži između univerzalnog poštanskog operatora i drugih operatora, rješavanje sporova između operatora u vezi sa pristupom mreži univerzalnog poštanskog operatora, odlučivanje po prigovorima korisnika poštanskih usluga, utvrđivanje kriterijuma za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge i davanje saglasnosti Agencije na te cijene, pripremanje stručnih osnova za izradu propisa koje donosi Ministarstvo, utvrđivanje načina vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora, vršenje stručnog nadzora nad radom poštanskih operatora, davanje stručnih mišljenja za primjenu ovog Zakona, saradnja sa organima i tijelima Svjetskog poštanskog saveza i Evropske Unije, saradnja sa regulatornim organima država članica Evropske Unije i drugih država, učešće u radu upravnih i radnih tijela nadležnih evropskih i međunarodnih organizacija i institucija na području poštanskih usluga, praćenje primjene cijena poštanskih usluga, praćenje stanja i razvoja tržišta poštanskih usluga i preduzimanje mjera za obezbjeđivanje konkurentnosti na tržištu poštanskih usluga.

Shodno odredbama Zakona o elektronskim medijima, Agencija je obavezna da na zahtjev Agencije za elektronske medije, prije raspisivanja javnog konkursa za dodjelu prava na

emitovanje, u slučaju kada pravno ili fizičko lice namjerava da emituje program posredstvom radio-frekvencija koje su Planom raspodjele radio-frekvencija predviđene za analognu radio-difuziju ili u slučaju kada namjerava da ostvari pravo pristupa multipleksu za digitalnu zemaljsku radio-difuziju, dostavi podatke o raspoloživosti tih radio-frekvencija ili slobodnih resursa unutar multipleksa digitalne zemaljske radio-difuzije namijenjenih za emitovanje audiovizuelnih medijskih usluga.

Shodno odredbama Zakona o digitalnoj radio-difuziji, Agencija zajedno sa organima državne uprave nadležnim za poslove elektronskih komunikacija i poslove elektronskih medija i regulatornim organom za elektronske medije, vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u skladu sa ovim zakonom i propisima kojima se uređuje oblast elektronskih komunikacija i oblast elektronskih medija.

Shodno Zakonu o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velike brzine, Agencija je nadležna da rješava sporove u vezi primjene ovog zakona kao nezavisni regulatorni organ nadležan za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost u skladu sa zakonom.

Plan rada Agencije obuhvata i obaveze Agencije koje proizilaze iz:

- Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026, sa Akcionim planom 2022 - 2023;
- Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026. godine
- Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2019-2023. godine.
- Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2020-2024;
- Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2019 – 2024;
- Akcionog plana Nacionalnog programa zaštite potrošača.

Plan rada Agencije je takođe usklađen sa obavezama Agencije koje proizilaze iz drugih zakona: Zakon o inspekcijском nadzoru, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o javnim nabavkama, Zakon o radu, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o računovodstvu, Zakon o reviziji, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakon o državnoj upravi, Zakon o zaštiti konkurencije na tržištu, Zakon o sprečavanju korupcije, Zakon o zaštiti ličnih podataka, Zakon o elektronskoj upravi, Zakon o slobodnom pristupu informacijama, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakon o zaštiti životne sredine, Zakona o zaštiti lica i imovine, Zakon o spriječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, Zakon o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga, Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe i drugi, kao i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njih.

II PLAN AKTIVNOSTI

II-1. NORMATIVNI DIO

II-1.1. NORMATIVNI DIO - elektronske komunikacije

Zakonom o elektronskim komunikacijama propisano je koje akte u skladu sa zakonom donosi Agencija, kao i stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada Crne Gore i nadležna ministarstva na osnovu ovog zakona. Agencija je u periodu od stupanja na snagu ovog zakona i izmjena i dopuna istog usvojila podzakonska akta za čije je donošenje nadležna prema odredbama tog zakona. Agencija je takođe pripremila i stručne osnove za podzakonska akta koje su donijeli Vlada Crne Gore i nadležna ministarstva na osnovu ovog zakona.

Imajući u vidu da je u 2018. godini usvojen Evropski zakonik elektronskih komunikacija - Direktiva EU 2018/1972 planirano je usklađivanje Zakona o elektronskim komunikacijama sa navedenom direktivom. U aprilu 2022. godine Ministarstvo ekonomskog razvoja se obratilo Agenciji da imenuje svoje predstavnike u radnu grupu za izradu nacрта zakona o elektronskim komunikacijama. Usklađivanje će se vršiti sa Direktivom EU 2018/1972, sa Zakonom o državnoj upravi i dijelom Direktive 2014/61/EU o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina. Agencija je imenovala svoje predstavnike u radnoj grupi. Očekuju se dalje aktivnosti na pripremi teksta novog Zakona o elektronskim komunikacijama. Agencija će nakon stupanja na snagu novog Zakona o elektronskim komunikacijama biti dužna da sve podzakonske akte uskladi sa novim zakonom u rokovima definisanim tim zakonom.

U toku 2023. godine Agencija će, u slučaju potrebe usaglašavanja sa najboljom praksom, regulativom i pravnom tekovinom Evropske unije, izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koji su donijeti na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama iz 2013. godine ili donijeti nova odgovarajuća akta ako bude usvojen novi Zakon o elektronskim komunikacijama.

A. Propisi i akta koje je donijela Agencija

1. **Uputstvo o vođenju otvorenog konsultativnog procesa u sektoru elektronskih komunikacija i poštanskih usluga (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 33 Zakona o elektronskim komunikacijama

2. **Odluka o obliku i sadržaju obrasca prijave koja se podnosi prije početka, prestanka ili izmjene režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 46 Zakona o elektronskim komunikacijama
3. **Odluka o obliku i sadržaju obrasca potvrde o upisu u registar operatora (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 47 Zakona o elektronskim komunikacijama
4. **Obrazac zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 101 Zakona o elektronskim komunikacijama
5. **Forma odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i rješenja o utvrđivanju tehničkih i operativnih uslova za korišćenje odobrenih radio-frekvencija (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: čl. 113 i 114 Zakona o elektronskim komunikacijama
6. **Odluka o visini jednokratne naknade za obradu zahtjeva za izdavanje, izmjenu ili dopunu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 101 Zakona o elektronskim komunikacijama
7. **Odluka o visini jednokratne naknade za obradu zahtjeva za izdavanje, izmjenu ili dopunu odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 131 Zakona o elektronskim komunikacijama
8. **Forma odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: čl. 132 i 133 Zakona o elektronskim komunikacijama
9. **Pravilnik o kriterijumima za ocjenu opravdanosti zahtjeva korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži putem Univerzalnog sevisa ("Sl. list CG", br. 56/13)**
Pravni osnov: član 83 Zakona o elektronskim komunikacijama
10. **Pravilnik o obrascu tehničkog rješenja korišćenja radio-frekvencija ("Sl. list CG", br. 5/21)**
Pravni osnov: član 101 Zakona o elektronskim komunikacijama
11. **Obrazac zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 131 Zakona o elektronskim komunikacijama
12. **Odluka o obliku i sadržaju legitimacije nadzornika za elektronske komunikacije ("Sl. list CG", br. 47/13)**
Pravni osnov: član 188 Zakona o elektronskim komunikacijama

13. **Pravilnik o načinu prijavljivanja radio-frekvencija koje se mogu koristiti bez odobrenja čije se korišćenje obavezno prijavljuje ("Sl. list CG", br. 55/20)**
Pravni osnov: član 99 Zakona o elektronskim komunikacijama
14. **Pravilnik o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 12/14 i 101/20)**
Pravni osnov: član 92 Zakona o elektronskim komunikacijama
15. **Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra operatora, registra dodijeljenih radio-frekvencija, registra dodijeljenih brojeva i adresa i registra elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Sl. list CG", br. 27/14)**
Pravni osnov: član 29 Zakona o elektronskim komunikacijama
16. **Pravilnik o vrsti, načinu dostavljanja i objavljivanja podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi koja može biti od interesa za zajedničko korišćenje ("Sl. list CG", br. 48/18)**
Pravni osnov: član 55 Zakona o elektronskim komunikacijama
17. **Pravilnik o pristupu i interkonekciji ("Sl. list CG", br. 24/14)**
Pravni osnov: čl. 56 i 57 Zakona o elektronskim komunikacijama
18. **Plan numeracije ("Sl. list CG", br. 21/14, 12/17 i 9/22)**
Pravni osnov: član 129 Zakona o elektronskim komunikacijama
19. **Plan adresiranja ("Sl. list CG", br. 21/14)**
Pravni osnov: član 129 Zakona o elektronskim komunikacijama
20. **Pravilnik o prenosivosti brojeva ("Sl. list CG", br. 28/14)**
Pravni osnov: čl. 139 i 141 Zakona o elektronskim komunikacijama
21. **Odluka o utvrđivanju visine jednokratne naknade za uslugu prenosivosti broja i načinu raspodjele (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 140 Zakona o elektronskim komunikacijama
22. **Odluka o uslovima za ostvarivanje javnog pristupa podacima koje je Agencija prikupila od operatora ("Sl. list CG", br. 21/14)**
Pravni osnov: član 30 Zakona o elektronskim komunikacijama
23. **Pravilnik o amaterskim radiokomunikacijama ("Sl. list CG", br. 08/20)**
Pravni osnov: čl. 11 i 103 Zakona o elektronskim komunikacijama

24. **Planovi raspodjele radio-frekvencija**
Pravni osnov: čl. 11 i 98 Zakona o elektronskim komunikacijama
25. **Odluka o načinu informisanja o cijenama i uslovima pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga ("Sl. list CG", br. 12/18)**
Pravni osnov: čl. 148, 149, 150, 151 i 152 Zakona o elektronskim komunikacijama
26. **Pravilnik o kvalitetu javnih elektronskih komunikacionih usluga ("Sl. list CG", br. 02/18)**
Pravni osnov: član 155 Zakona o elektronskim komunikacijama
27. **Pravilnik o načinu procjene pristupačnosti cijena i posebnih paketa Univerzalnog servisa za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/17)**
Pravni osnov: član 89 Zakona o elektronskim komunikacijama
28. **Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u objektima ("Sl. list CG", br. 41/15)**
Pravni osnov: član 41 Zakona o elektronskim komunikacijama
29. **Pravilnik o uslovima za planiranje, izgradnju, održavanje i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Sl. list CG", br. 59/15 i 39/16)**
Pravni osnov: član 39 Zakona o elektronskim komunikacijama
30. **Pravilnik o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Sl. list CG", br. 52/14)**
Pravni osnov: član 54 Zakona o elektronskim komunikacijama
31. **Pravilnik o sprovođenju javnog konkursa i uslovima za određivanje operatora Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 45/14)**
Pravni osnov: član 86 Zakona o elektronskim komunikacijama
32. **Pravilnik o načinu i rokovima za sprovođenje mjera zaštite, sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga ("Sl. list CG", br. 41/15 i 81/16)**
Pravni osnov: čl. 168 i 169 Zakona o elektronskim komunikacijama
33. **Pravilnik o uslovima i načinu sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte ("Sl. list CG", br. 37/18)**
Pravni osnov: član 179 Zakona o elektronskim komunikacijama
34. **Pravilnik o načinu, uslovima i postupku određivanja pozivnog znaka i međunarodnog pomorskog radiokomunikacionog identifikacionog brojaza radio uređaje u pomorskim mobilnim radiokomunikacijama ("Sl. list CG", br. 24/14)**

Pravni osnov: član 176 stav 2 Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe

35. **Pravilnik o regulaciji cijena maloprodajnih elektronskih komunikacionih usluga koje se pružaju putem javnih fiksnih telefonskih mreža ("Sl. list CG", br. 32/14)**
Pravni osnov: član 78 Zakona o elektronskim komunikacijama
36. **Pravilnik o postupku izdavanja i postupku obnavljanja potvrde o nedostupnosti usluge pristupa internetu i načinu sprovođenja provjere dostupnosti usluge pristupa internetu na lokaciji na kojoj poreski obveznik obavlja djelatnost ("Sl. list CG", br. 72/20)**
Pravni osnov: član 20 Zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga ("Sl. list CG", br. /19 i 73/19)
37. **Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila o primjeni "politike fer korišćenja", o metodologiji procjene održivosti ukidanja dodatnih naknada za regulisanje maloprodajne usluge roaminga i o zahtjevu koji podnosi operator za potrebe te procjene**
Pravni osnov: Sporazum o snižavanju cijena usluga roaminga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana od 04.04.2019.
38. **Odluka o visini naknade i načinu isplate troškova u postupku rješavanja sporova pred Agencijom za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost između mrežnog operatora i operatora javne elektronske komunikacione mreže ("Sl. list CG", br. 36/22)**
Pravni osnov: Član 7 stav 6 Zakona o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velike brzine

B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koja su donijela ministarstva

1. **Pravilnik o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija ("Sl. list CG", br. 16/14, 81/18 i 6/19)**
Pravni osnov: član 124 Zakona o elektronskim komunikacijama
2. **Pravilnik o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje brojeva i/ili adresa ("Sl. list CG", br. 13/14 i 30/22)**
Pravni osnov: član 138 Zakona o elektronskim komunikacijama
3. **Pravilnik o načinu korišćenja i načinu i uslovima dodjele brojeva iz numeričkog opsega „116“ ("Sl. list CG", br. 15/14)**
Pravni osnov: član 144 Zakona o elektronskim komunikacijama

4. **Pravilnik o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja ("Sl. list CG", br. 47/14, 50/14, 64/18 i 66/19)¹**
Pravni osnov: član 99 Zakona o elektronskim komunikacijama
5. **Pravilnik o načinu registracije korisnika javnih elektronskih komunikacionih usluga ("Sl. list CG", br. 13/14 i 60/16)**
Pravni osnov: član 174 Zakona o elektronskim komunikacijama
6. **Pravilnik o širini zaštitnih zona i vrsti radio koridora u kojima nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata ("Sl. list CG", br. 33/14)**
Pravni osnov: član 42 Zakona o elektronskim komunikacijama
7. **Pravilnik o utvrđivanju brzine prenosa podataka za funkcionalan pristup internetu putem Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 46/14 i 80/18)**
Pravni osnov: član 83 Zakona o elektronskim komunikacijama
8. **Pravilnik o vrstama povoljnosti i posebnim mjerama za pristup javnim elektronskim komunikacionim uslugama zalica sa invaliditetom ("Sl. list CG", br. 43/14 i 26/17)**
Pravni osnov: čl. 82 i 83 Zakona o elektronskim komunikacijama
9. **Pravilnik o utvrđivanju liste kategorije korisnika posebnih povoljnosti u korišćenju usluga Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 52/14)**
Pravni osnov: član 89 Zakona o elektronskim komunikacijama
10. **Pravilnik o kvalitetu usluga Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 23/14)**
Pravni osnov: član 91 Zakona o elektronskim komunikacijama
11. **Pravilnik o jedinstvenom evropskom broju "112" za pozive u hitnim slučajevima ("Sl. list CG", br. 44/14)**
Pravni osnov: čl. 142 i 143 Zakona o elektronskim komunikacijama
12. **Pravilnik o obezbjeđivanju pristupa licima sa invaliditetom broju "112" i brojevima hitnih službi ("Sl. list CG", br. 42/14 i 34/17)**
Pravni osnov: član 143 Zakona o elektronskim komunikacijama

¹ Shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama Agencija je uradila Stručne osnove za Pravilnik o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se te radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja. Strčne osnove su dostavljene Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma uz dopis broj 0502-4151/1 od 17. 06. 2022. godine.

- 13. Pravilnik o načinu i postupku registracije i upotrebe domena ispod Nacionalnog internet domena Crne Gore „.me“ (“Sl. list CG”, br. 43/14)**

Pravni osnov: član 146 Zakona o elektronskim komunikacijama

- 14. Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima za presrijetanje komunikacija (“Sl. list CG”, br. 58/14)**

Pravni osnov: član 180 Zakona o elektronskim komunikacijama

- 15. Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima za preuzimanje zadržanih podataka (“Sl. list CG”, br. 54/15 i 59/16)**

Pravni osnov: član 181 Zakona o elektronskim komunikacijama

- 16. Pravilnik o radio opremi („Službeni list Crne Gore” broj: 46/14 i 45/17)**

Pravni osnov: član 126 Zakona o elektronskim komunikacijama

C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore

- 1. Odluka o cjenovniku naknade za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra (“Sl. list CG”, br. 16/14)**

Pravni osnov: član 124 Zakona o elektronskim komunikacijama

- 2. Odluka o planu namjene radio-frekvencijskog spektra (“Sl. list CG”, br. 89/20 i 104/20)**

Pravni osnov: član 97 Zakona o elektronskim komunikacijama

- 3. Uredba o minimalnom skupu usluga koje obuhvata Univerzalni servis (“Sl. list CG”, br. 46/14 i 72/20)**

Pravni osnov: član 82 Zakona o elektronskim komunikacijama

- 4. Uredba o sadržini Plana mjera za obezbjeđenje integriteta javnih elektronskih komunikacionih mreža i korišćenje javnih elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama (“Sl. list CG”, br. 50/14)**

Pravni osnov: član 61 Zakona o elektronskim komunikacijama

- 5. Odluka o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija (“Sl. list CG”, br. 50/14)**

Pravni osnov: član 62 Zakona o elektronskim komunikacijama

6. **Odluka o korišćenju nacionalnog internet domena Crne Gore „.me“ (“Sl. list CG”, br. 50/14)**
Pravni osnov: član 146 Zakona o elektronskim komunikacijama
7. **Uredba o kategorijama podataka o elektronskim komunikacijama koji se zadržavaju (“Sl. list CG”, br. 52/14)**
Pravni osnov: čl. 181 i 182 Zakona o elektronskim komunikacijama

II-1.2. NORMATIVNI DIO – poštanske usluge

Zakonom o poštanskim uslugama propisano je koje akte u skladu sa zakonom donosi Agencija, kao i stručne osnove za izradu propisa koje donosi Ministarstvo na osnovu ovog zakona. Agencija je u prethodnom periodu usvojila podzakonska akta za čije je donošenja nadležna shodno Zakonu o poštanskim uslugama. Takođe su pripremljene i stručne osnove za podzakonska akta koje treba da donese nadležno ministarstvo na osnovu ovog zakona. U junu 2022 godine nadležno Ministarstvo je formiralo Radnu grupu za izradu predloga Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o nomenklaturi poštanskih usluga u čijem radu učestvuju i predstavnici Agencije.

Agencija će u toku 2023. godine, u slučaju potrebe usaglašavanja sa najboljom praksom, regulativom i pravnim tekovinama Evropske unije, izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koji su doneseni na osnovu Zakona o poštanskim uslugama.

A. Propisi i akta koje je donijela Agencija

1. **Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje univerzalne poštanske usluge (“Sl. list CG”, br. 29/17 i 114/20)**
Pravni osnov: član 72 Zakon o poštanskim uslugama
2. **Pravilnik o postupku i kriterijumima za izbor univerzalnog poštanskog operatora (“Sl. list CG”, br. 17/17)**
Pravni osnov: član 83 Zakona o poštanskim uslugama
3. **Pravilnik o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora (“Sl. list CG”, br. 37/17, 8/19 i 75/20)**
Pravni osnov: član 97 Zakona o poštanskim uslugama

4. **Pravilnik o kriterijumima za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge ("Sl. list CG", br. 19/12)**

Pravni osnov: član 15 Zakona o poštanskim uslugama

5. **Pravilnik o vrsti i načinu dostavljanja podataka poštanskih operatora ("Sl. list CG", br. 19/12)**

Pravni osnov: član 69 Zakona o poštanskim uslugama

6. **Smjernice za analizu rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod učesnika na tržištu poštanskih usluga**

Pravni osnov: član 7 stav 3 Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranje terorizma

B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijelo Ministarstvo

1. **Pravilnik o visini jednokratne i godišnje naknade za obavljanje poštanskih usluga ("Sl. list CG", br. 57/12)**

Pravni osnov: član 81 Zakona o poštanskim uslugama

2. **Pravilnik o nomenklaturi poštanskih usluga ("Sl. list CG", br. 81/17)**

Pravni osnov: član 64 Zakona o poštanskim uslugama

3. **Pravilnik o načinu izdavanja i upotrebe poštanskih maraka ("Sl. list CG", br. 60/13)**

Pravni osnov: član 104 Zakona o poštanskim uslugama

4. **Pravilnik o obavljanju poštanskih usluga ("Sl. list CG", br. 45/17)**

Pravni osnov: član 21 Zakona o poštanskim uslugama

C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore

1. **Uredba o pružanju poštanskih usluga i korišćenju poštanske mreže univerzalnog poštanskog operatora u slučaju vanrednih okolnosti ("Sl. list CG", br. 43/15)**

Pravni osnov: član 62 stav 1 tačka 2 Zakona o poštanskim uslugama

II-1.3. NORMATIVNI DIO – podzakonska akta koje je Agencija donijela na osnovu ostalih zakona sa kojima je dužna da uskladi svoje poslovanje

Agencija će u toku 2023. godine, u slučaju potrebe usaglašavanja sa najboljom praksom i izmjenama relevantne zakonske odnosno podzakonske regulative u Crnoj Gori, izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koje je bila dužna da donese u cilju usklađivanja svoga rada sa zakonom.

- 1. Statut Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost ("Sl. list CG", br. 4/14)**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama i član 120 Zakona o poštanskim uslugama
- 2. Pravilnik o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (prečišćen tekst) broj: 0901-2316/12-2016 od 02.11.2020. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
- 3. Pravilnik o zaradama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (prečišćen tekst), broj: 0901- 2296/19-2016 od 02.11.2020. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i člana 45 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru
- 4. Pravilnik o pravima, obavezama i naknadama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj: 0901-2297/1 od 18.04.2016. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Zakon o radu i Opšti kolektivni ugovor
- 5. Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (prečišćen tekst), broj: 0901-1364/3 od 07.03.2011. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: Zakon o elektronskim komunikacijama, Statut Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i druga odgovarajuća regulativa
- 6. Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja sredstava reprezentacije, broj: 0901-4308/1 od 16.07.2021. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama i člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

7. Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj: 0901-4309/1 od 16.07.2021. godine, sa izmjenama i dopunama

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i čl. 5 i 17 Uredbe i uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore

8. Pravilnik o dodjeli sponzorstava, donacija i pomoći, broj: 0901-4310/1 od 16.07.2021. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

9. Odluka o varijabilnom dijelu zarade, broj 0902-5641/1 od 04.07.2017. godine, sa izmjenama i dopunama

Pravni osnov: član 14 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i čl. 21 i 31 Zakona o zaradama u javnom sektoru

10. Odluka o osnovnoj zaradi Predsjednika, članova Savjeta i Izvršnog direktora i vrijednosti koeficijenta za utvrđivanje zarade broj 0901-326/1 od 20.01.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i člana 45 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru

11. Pravilnik o načinu raspolaganja i evidenciji poklona javnih funkcionera u Agenciji broj: 0901-2130/1 od 17.03.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i čl. 16-19 Zakona o sprečavanju korupcije

12. Pravilnik o deponovanju novčanih sredstava Agencije broj 0901-3495/1 od 26.05.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

13. Pravilnik o evidentiranju pokretne i nepokretne imovine i popisu imovine, potraživanja i obaveza u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901-4269/1 od 23.06.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, člana 22 Zakona o računovodstvu, Pravilnika o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica i Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini

- 14. Pravilnik o obavljanju finansijskih i računovodstvenih poslova u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901–4584/1 od 07.07.2022. godine**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, člana 20 Zakona o računovodstvu, Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Međunarodnim računovodstvenim standardima
- 15. Izjava o viziji Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901–3845/1 od 06.06.2022. godine**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru
- 16. Izjava o misiji Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901–4268/1 od 23.06.2022. godine**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru
- 17. Etički kodeks zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901–4108/1 od 16.06.2022. godine**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru
- 18. Odluka o uspostavljanju Knjige procedura poslovnih procesa u Agenciji, broj 0102–4465/1 od 04.07.2022. godine**
Pravni osnov: član 20 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 23 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Pravilnik o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru
- 19. Uputstvo za postupanje po prijavi i evidenciju prijava o ugrožavanju javnog interesa koje upućuju na korupciju unutar Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, kao i zaštitu identiteta lica koje je podnijelo prijavu, broj 0901–4600/1 od 07.07.2022. godine**
Pravni osnov: član 14 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i čl. 44-70 Zakona o sprječavanju korupcije
- 20. Vodič za pristup informacijama u posjedu Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj: 0901- 409/1 od 20.01.2022. godine**
Pravni osnov: član 11 stav 3 Zakona o slobodnom pristupu informacijama

21. Pravilnik o poslovnoj tajni službenih podataka u Agenciji, broj: 01- 1594/1 od 04.06.2009. godine

Pravni osnov: Zakon o elektronskim komunikacijama, Statut Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

22. Pravilnik o kućnom redu, broj: 0901- 1637/1 od 21.04.2010. godine

Pravni osnov: Zakon o elektronskim komunikacijama, Statut Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

II-2. TEKUĆE AKTIVNOSTI

Izvršavanje tekućih aktivnosti utvrđenih zakonima, podzakonskim aktima i drugim dokumentima koji regulišu oblast elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti će se realizovati kroz: upis operatora u registar operatora, vođenje i održavanje registara i baza podataka, prikupljanje podataka o tržištu elektronskih komunikacija i tržištu poštanskih usluga ispitivanje tržišta i javnog mnjenja, objavljivanje podataka o pokazateljima razvoja tržišta, rješavanje sporova na tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, podsticanje racionalnog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture, sprovođenje analize relevantnih tržišta, utvrđivanje operatora sa značajnom tržišnom snagom i preduzimanje regulatornih mjera za sprečavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora, praćenje razvoja Univerzalnog servisa i upravljanje prikupljanjem naknada za finansiranje Univerzalnog servisa servisa, preduzimanje mjera radi obezbjeđenja racionalnog upravljanja ograničenim resursima, sprovođenje postupaka dodjele ograničenih resursa na nediskriminatorskim osnovama, izdavanje odobrenja za korišćenje ograničenih resursa, vršenje kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra, vršenje koordinacije korišćenje radio-frekvencija sa organima i/ili institucijama drugih država, rješavanje po žalbama korisnika, razmatranje inicijative i utvrđivanje postupaka zaštite interesa i prava korisnika, vršenje stručnog nadzora nad radom operatora, izdavanje mišljenja o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, koji će biti prioriteta ove Agencije u 2023. godini.

Od tekućih aktivnosti posebno se izdvajaju:

A. Vođenje i održavanje registara i baza podataka Agencije

Agencija vodi registre i baze podataka: operatora, dodijeljenih radio-frekvencija, dodijeljenih brojeva i adresa, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i dodijeljenih pozivnih znaka i međunarodnih pomorskih radiokomunikacionih identifikacionih brojeva za radio uređaje u pomorskim mobilnim radiokomunikacijama, te dodijeljenih pozivnih znaka za radioamatere. U toku 2023. godine će se nastaviti aktivnosti na održavanju, razvoju i unapređenju informacionog sistema koji će podržati vođenje i održavanje navedenih baza i registara.

1. Registar operatora

Pravno ili fizičko lice dužno je da, prije početka korišćenja, odnosno operator prije prestanka ili izmjene režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih

elektronskih komunikacionih usluga, u pisanoj formi, podnese prijavu Agenciji najmanje 15 dana prije početka korišćenja, odnosno prestanka ili izmjene režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga. Agencija podatke po prijavi operatora unosi u Registar operatora elektronskih komunikacija, koji se nalazi i na internet stranici Agencije.

Tokom 2023. godine Agencija će nastaviti da vodi registar operatora u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i podnijetim prijavama operatora.

Poštanski operatori pružaju poštanske usluge na osnovu posebne licence, licence i izvoda iz registra poštanskih operatora. Agencija vodi registar poštanskih operatora koji sadrži podatke definisane zakonom i koji se nalazi na internet stranici Agencije.

Tokom 2023. godine Agencija će nastaviti da vodi Registar poštanskih operatora u skladu sa Zakonom o poštanskim uslugama i i podnijetim prijavama za upis u registar.

Agencija planira da u 2023. godini implementira novi Registar operatora, koji će biti u mogućnosti da u najvećoj mogućoj mjeri bude integrisan sa drugim sistemima Agencije.

2. Registar odobrenih radio-frekvencija

Shodno članu 29 i 122 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija vodi Registar odobrenih radio-frkvencija. Registar sadrži podatke o nosiocu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, odobrenim radio-frekvencijama, uslovima korišćenja, lokaciji fiksni radio stanica, geografskoj oblasti korišćenja i druge potrebne podatke. Elektronski registar odobrenih radio-frkvencija se vodi u vidu baze podataka sa kojom upravlja specijalizovani softver proizvođača ATDI, a odgovarajući izvod je prikazan i javno dostupan na internet stranici Agencije.

Tokom 2023. godine nastaviće se sa unosom važećih odobrenja u elektronski registar - bazu podataka, a izvršiće se i njegova nadogradnja koja će omogućiti unapređenje transparentnosti i interaktivnost putem web portala, koji će između ostalog omogućiti korisnicima različite nivoe pristupa podacima elektronskog registra.

3. Registar brojeva i adresa

Agencija je tokom 2020. godine implementirala novi elektronski registar numeracija i adresa, čija je osnova ažurna baza podataka, koja omogućava detaljan uvid u iskorišćenost, odnosno

raspoloživost, numeracija i adresa. Registar omogućava pregled svih izdatih odobrenja i njihovih detalja, pregled dodijeljenih numeracija i adresa, kao i rješenja o oduzimanju istih, sa detaljnim izvještajima o svim dodijeljenim/oduzetim numeracijama i adresama. U toku 2021. izvršena je integracija sa internet stranici Agencije. U 2023. godini se pored održavanja i ažuriranja registra planira i njegovo unapređenje u cilju povećanja efikasnosti upravljanja brojevima i adresama.

4. Baza podataka elektronske komunikacione infrastrukture

Agencija je dužna da vodi bazu podataka o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme koja može biti od interesa za zajedničko korišćenje. U tu svrhu implementirana je georeferencirana baza podataka elektronske komunikacione infrastrukture, koja je dostupna svim zainteresovanim licima. U 2020. godini izvršeno je unapređenje u smislu povećanja sigurnosti sistema, omogućavanja operatorima da direktno unose podatke putem web portala, mapiranja dostupnosti širokopojasnog pristupa internetu i unosa budućih planova operatora.

U 2023. godini će se raditi na daljem unapređivanju sistema, prvenstveno na provjeri tačnosti unijetih podataka, prikupljanju novih vrsta podataka i povezivanja sa postojećim bazama podataka i sistemima, da bi se odgovorilo obavezama Agencije koje proističu iz obaveza nametnutih zakonom. Prikupljeni podaci će se koristiti i za pravljenje raznih analiza koje se koriste u izvršavanju regulatornih obaveza Agencije.

5. Sistem za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga

Prema Zakonu o elektronskim komunikacijama Agencija je nadležna da redovno objavljuje izvještaje o pokazateljima razvoja tržišta na osnovu podataka koje prikuplja od operatora. Implementirani sistem za prikupljanje i obradu omogućuje elektronski unos podataka putem web portala, čime je znatno olakšan unos podataka i njihova obrada. U 2023. godini Agencija će raditi na daljem poboljšanju sistema, prvenstveno primjenom novih tehnologija u radu sa bazama podataka, sigurnosti sistema, povećanja broja automatskih generisanih izvještaja, izrade novih upitnika i njegovom prilagođavanju kretanjima na tržištu elektronskih komunikacija, tržištu poštanskih usluga i tehnološkim promjenama, a sve sa ciljem da se svi podaci o tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga mogu dobiti iz sistema.

B. Zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija

1. Analiza relevantnih tržišta

Agencija će tokom 2023. godine sprovesti analizu relevantnih tržišta koja su Odlukom o relevantnim tržištima iz 2022. godine predmet provjere ispunjenosti Testa tri kriterijuma sa ciljem dokazivanja opravdanosti dalje primjene prethodne regulacije. U pitanju su sljedeća relevantna tržišta:

- 1) Maloprodajno tržište javno dostupne usluge pristupa fiksnoj mreži na fiksnoj lokaciji;
- 2) Maloprodajno tržište javno dostupnih usluga lokalnih i međumjesnih poziva za pravna i fizička lica koji se pružaju na fiksnoj lokaciji;
- 3) Maloprodajno tržište javno dostupnih usluga međunarodnih poziva za pravna i fizička lica koji se pružaju na fiksnoj lokaciji;
- 4) Veleprodajno tržište pristupa i započinjanja (originacije) poziva iz javnih mobilnih telefonskih mreža;
- 5) Veleprodajno tržište pristupa i originacije iz fiksnih javnih mreži.

2. Aktivnosti na troškovnim modelima *top-down* CCA/LRIC

Agencija će, shodno dinamici predviđenoj Metodologijom računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva, tokom 2023. godine nastaviti sa praćenjem procesa regulatornog izvještavanja na bazi tekućeg troškovnog računovodstva (*eng.* CCA) i troškovnog standarda dugoročnih inkrementalnih troškova (*eng.* LRIC), operatora sa značajnom tržišnom snagom za 2021. godinu.

3. Aktivnosti na troškovnim modelima *bottom-up* LRIC

Agencija će nakon realizacije Projekta „Izrada i implementacija *bottom-up* LRIC troškovnih modela za fiksnu i mobilne elektronske komunikacione mreže”, čija je svrha kreiranje i izrada sopstvenih *bottom-up* LRIC modela za izračunavanje cijena usluga koje nudi operator sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim veleprodajnim tržištima javnih fiksnih komunikacionih mreža, kao i razvoj i izrada *bottom-up* LRIC modela za izračunavanje cijena za usluge koje nude operatori sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim veleprodajnim tržištima javnih mobilnih komunikacionih mreža i usluga, pristupiti razmatranju dinamike u implementaciji rezultata pomenutih troškovnih modela.

4. Izračun prosječno ponderisanog trošak kapitala za 2022. godinu – WACC (eng. Weighted Average Cost of Capital)

Agencija će u 2023. godini, u saradnji sa izabranom konsultantskom kućom izračunati prosječno ponderisani trošak kapitala za 2022. godinu - WACC (eng. Weighted Average Cost of Capital).

Prosječni ponderisani trošak kapitala predstavlja mjeru prinosa na ulaganje koje operatori sa značajnom tržišnom snagom koji su obavezni da sprovedu računovodstveno razdvajanje i troškovno računovodstvo, kao i troškovno orjentisano određivanje cijena mogu očekivati, odnosno razumnu maržu na trošak pružanja usluge.

5. Primjena rezultata modela (*top-down/bottom-up*) - regulacija veleprodajnih i maloprodajnih cijena usluga

Nakon izrade *bottom-up* modela Agencije, kao i nakon revizije *top-down* modela za 2021. godinu operatora sa značajnom tržišnom snagom, Agencija će razmotriti i primjeniti optimalni pristup u regulaciji cijena veleprodajnih i maloprodajnih usluga u javnoj fiksnoj i mobilnim komunikacionim mrežama u Crnoj Gori.

6. Praćenje implementacije regulatornih obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom snagom

Agencija je tokom 2021. i 2022. godine sprovedla analize sljedećih relevantnih tržišta:

- 1) Veleprodajno tržište završavanja (terminacije) poziva u sopstvenoj telefonskoj mreži koji se pružaju na fiksnoj lokaciji;
- 2) Veleprodajno tržište završavanja (terminacije) poziva u mobilnoj telefonskoj mreži;
- 3) a) Veleprodajno tržište lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji;
b) Veleprodajno tržište centralnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište;
- 4) Veleprodajno tržište visokokvalitetnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji.

Agencija će tokom 2023. godine pratiti implementaciju svih regulatornih obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom snagom na gore navedenim tržištima, kao i operatorima sa značajnom tržišnom snagom na drugim relevantnim tržištima, kojima su na osnovu prethodno sprovedenih analiza tržišta nametnute regulatorne mjere.

7. Aktivnosti na sprovođenju Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana zaključenog 04.04.2019. godine.

Agencija je u 2019. godini započela implementacija Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana. U cilju implementacije završne faze ovog Sporazuma Agencija je u decembru 2020. godine donijela Odluku kojom je Crnogorskom Telekomu, Telenoru i Mtelu naložila da od 01.07.2021. godine, primijene sljedeći korak u smanjenju cijena usluga rominga u državama Zapadnog Balkana i Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila o primjeni "politike fer korišćenja", o metodologiji procjene održivosti ukidanja dodatnih naknada za regulisane maloprodajne usluge rominga i o zahtjevu koji podnosi operator za potrebe te procjene, kojim su precizno propisane situacije u kojima operatori mogu da odstupe od mehanizma naplate koji je propisan Odlukom. Početkom juna 2021. godine Agencija je usvojila Smjernice za implementaciju navedene Odluke i Pravilnika na nivou maloprodaje (Smjernice za maloprodajni roming u regionu Zapadnog Balkana), sa ciljem jednostavnije primjene ovih propisa.

Počev od 01.07.2021. godine operatori su implementirali Odluku Agencije kojom je definisana primjena „Roming kao kod kuće“ (*"Roaming like at home"*) režima naplate usluga rominga u državama Zapadnog Balkana sa kojima je Crna Gora potpisala Sporazum.

Tokom 2023. godine će se nastaviti sa daljom implementacijom Odluke iz 2020. godine što se ogleda u smanjenju maksimalnih prosječnih veleprodajnih cijena za uslugu prenosa podataka u romingu od 01.01.2023. godine.

8. Inicijativa za smanjenje cijena međunarodne terminacije poziva u regionu

Agencija je tokom 2018. godine pokrenula inicijativu za smanjenje cijena usluga terminacije međunarodnih poziva u fiksnim i mobilnim mrežama u regionu između Crne Gore, Republike Srbije, Bosne i Hercegovine i Republike Sjeverne Makedonije. I pored toga što su regulatorna tijela iz ovih zemalja načelno prihvatila ovu inicijativu, nije došlo do njene realizacije, zbog različitih viđenja mehanizama za njeno sprovođenje. Tokom 2023. godine, Agencija će u okviru svojih ovlašćenja, nastaviti dalje aktivnosti u cilju realizacije ove inicijative.

C. Vođenje odvojenog računovodstva univerzalnog poštanskog operatora

Agencija će, u toku 2023. godine, nastaviti aktivnosti na regulaciji cijena univerzalne poštanske usluge, a imajući u vidu da je od strane Pošte Crne Gore u junu 2022 godine dostavljena Radna

verzija Cjenovnika univerzalne poštanske usluge, koja je bazirana na izmijenjenoj nomenklaturi poštanskih usluga i podacima iz regulatornih izvještaja za 2020 godinu. Nadležno Ministarstvo još uvijek nije donijelo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o nomenklaturi poštanskih usluga, po inicijativi Pošte Crne Gore iz marta 2022 godine, koji je, jedan od preduslova za dostavljanje predloga Cjenovnika univerzalne poštanske usluge. Nakon što Pošta Crne Gore dostavi predlog Cjenovnika usklađen sa izmijenjenom nomenklaturom poštanskih usluga i podacima iz regulatornih izvještaja koji su dostavljeni uz obračun neto troška univerzalne poštanske usluge za 2021 godinu, Agencija će preduzeti odgovarajuće regulatorne mjere. Pored zakonskih nadležnosti Agencije u domenu regulacije navedenih cijena, Agencija je ovlašćena da može u cjelosti ili djelimično izmijeniti cjenovnik univerzalne poštanske usluge, prije njegovog objavljivanja, ako cijene nijesu utvrđene u skladu sa zakonom. U cilju praćenja stanja, kretanja, odnosno razvoja tržišta poštanskih usluga, kao i regulacije istog, Agencija vrši periodične analize poštanskog tržišta. U 2023. godini Agencija će izraditi analizu cijena univerzalnih poštanskih usluga Pošte Crne Gore, u sklopu koje će se izraditi uporedna analiza ovih cijena sa cijenama istih usluga u zemljama regiona i pojedinim zemljama EU.

1. Praćenje implementacije Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge

Agencija će, u toku 2023. godine, u saradnji sa izabranim konsultantskim timom, nastaviti sa praćenjem implementacije Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge ("Sl. list CG", br. 37/17, 08/19 i 75/20), odnosno, sprovođenja aktivnosti univerzalnog poštanskog operatora koje se odnose na računovodstveno odvajanje, vođenje računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge, kao i usklađenost ovih aktivnosti sa propisanim troškovnim modelom i predviđenom dinamikom realizacije.

2. Regulacija cijena univerzalne poštanske usluge

Agencija će u toku 2023. godine nastaviti aktivnosti na regulaciji cijena univerzalne poštanske usluge, a imajući u vidu da od strane Pošte Crne Gore još uvijek nije donijet Cjenovnik univerzalnih poštanskih usluga usklađen sa zakonom i kriterijumima koje svojim pravilnikom propisuje Agencija. Pored zakonskih nadležnosti Agencije u domenu regulacije navedenih cijena, Agencija je ovlašćena da može u cjelosti ili djelimično izmijeniti cjenovnik univerzalne poštanske usluge, prije njegovog objavljivanja, ako cijene nijesu utvrđene u skladu sa zakonom. U cilju praćenja stanja, kretanja, odnosno razvoja tržišta poštanskih usluga, kao i regulacije istog, Agencija vrši periodične analize poštanskog tržišta. U 2023. godini Agencija će izraditi analizu cijena univerzalnih poštanskih usluga Pošte Crne Gore, u sklopu koje će se izraditi uporedna analiza ovih cijena sa cijenama istih usluga u zemljama regiona i pojedinim zemljama EU.

D. Univerzalni servis

1. Univerzalni servis u elektronskim komunikacijama

Agencija je u 2020. godini, nakon sprovedenog javnog konkursa, za operatora Univerzalnog servisa za uslugu za pružanje usluge Univerzalnog imenika i Univerzalne službe informacija odredila društvo za telekomunikacije Mtel d.o.o. Podgorica, na period od 5 godina, to jest do 25.01.2026. godine. Iste godine, na osnovu člana 86 stav 4 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija je odredila akcionarsko društvo Crnogorski Telekom a.d. Podgorica za operatora Univerzalnog servisa za uslugu pristupa elektronskoj komunikacionoj mreži, telefonskih poziva i pristupa internetu na cijeloj teritoriji Crne Gore, za period od pet godina, to jest do 25.01.2026. godine.

Agencija će u toku 2023. godine pratiti razvoj i implementaciju univerzalnog servisa od strane operatora Univerzalnog servisa i raditi na afirmaciji Univerzalnog servisa, pospješivati saradnju operatora Univerzalnog servisa, državnih organa i jedinica lokalne samouprave po ovom pitanju i preduzimati dalje mjere u cilju kvalitetnijeg pružanja usluga iz opsega Univerzalnog servisa u skladu sa prikupljenim iskustvom i najboljom praksom iz okruženja. Posebna pažnja će biti posvećena implementaciji tehnologija kojima će se postići racionalnija i efikasnija realizacija priključaka univerzalnog servisa, kao proceduri odobrenja eventualnog neto troška obavljanja univerzalne usluge u elektronskim komunikacijama.

2. Univerzalni servis u poštanskoj djelatnosti

Agencija će, u okviru svojih nadležnosti, u toku 2023. godine pratiti obavljanje univerzalne poštanske usluge od strane Pošte Crne Gore kao univerzalnog poštanskog operatora, preduzimajući mjere u cijju obezbjeđenja propisanih standarda kvaliteta univerzalne poštanske usluge, a posebna pažnja će biti posvećena i obezbjeđenju održivosti ove usluge odnosno realizaciji obaveza koje su Zakonom o poštanskim uslugama propisane odredbama kojima se reguliše naknada eventualnog neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge.

Pored redovnog nadzora nad kvalitetom obavljanja univerzalne poštanske usluge, Agencija će preduzimati i druge aktivnosti kako bi se od strane univerzalnog poštanskog operatora obezbijedili standardi kvaliteta propisani Zakonom o poštanskim uslugama i odgovarajućim podzakonskim aktima, a insistiraće se i na realizaciji obaveza vezanih za standardizovano mjerenje kvaliteta univerzalne poštanske usluge i nezavisni monitoring nad kvalitetom obavljanja ove usluge.

E. Upravljanje radio frekvencijskim spektrom

Upravljanje radio-frekvencijskim spektrom, kao ograničenim prirodnim resursom obuhvata planiranje, dodjelu, koordinaciju, monitoring i kontrolu korišćenja radio-frekvencijskog spektra. Shodno članu 96 Zakona, Agencija upravlja radio-frekvencijskim spektrom u skladu sa međunarodnim sporazumima (Konvencijom i propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije - ITU) i ovim zakonom. Agencija koordinira i korišćenje satelitskih orbita, u skladu sa odgovarajućim međunarodnim sporazumima i Zakonom.

U segmentu planskih aktivnosti vezanih za upravljanje radio-frekvencijskim spektrom najznačajnije tekuće aktivnosti koje se sprovode u cilju racionalnog korišćenja radio-frekvencija su:

- planiranje korišćenja radio-frekvencija,
- izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (dodjela radio-frekvencija),
- kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra i
- međunarodna koordinacija radio-frekvencija.

1. Planiranje korišćenja radio-frekvencija

Agencija planira korišćenje radio-frekvencija sa ciljem njihovog racionalnog korišćenja i postizanja maksimalnih benefita za društvo u cjelini, saglasno Zakonu, Planu namjene radio-frekvencijskog spektra i drugim strateškim dokumentima, uvažavajući zahtjeve i potrebe korisnika. Planiranje korišćenja radio-frekvencija vrši se na opštem nivou kroz donošenje planova raspodjele i neposredno, u postupku izdavanja odobrenja za njihovo korišćenje.

Agencija donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu. Planom raspodjele radio-frekvencija iz određenog opsega utvrđuje se podjela opsega na radio-frekvencijske kanale, bliži uslovi, način korišćenja i način dodjele radio-frekvencija, po jednoj ili više određenih radiokomunikacionih službi, saglasno Planu namjene radio-frekvencijskog spektra. Planove raspodjele radio-frekvencija donosi Agencija, vodeći računa o potrebama i zahtjevima korisnika, po sprovedenom postupku javnih konsultacija.

Po ukazanoj potrebi u 2023. godini će se vršiti izmjene i dopune postojećih planova raspodjele, sve u skladu sa Planom namjene radio-frekvencijskog spektra.

2. Uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori

Predlog stratezijskih polazišta i smjernica za uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori je izradila međuresorska radna grupa 2019. godine. U radu ove grupe su učestvovali predstavnici Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Agencije za elektronske medije, tadašnjeg Ministarstva ekonomije, Ministarstva kulture, Radio-difuznog centra i Radio Televizije Crne Gore. U ovom dokumentu su date informacije, mišljenja i stavovi učesnika pomenute grupe, odnosno smjernice i preporuke sa regulatornog, tehničkog, programskog, ekonomskog i informativnog stanovišta u kontekstu uvođenja digitalnog radija.

Tokom 2023. godine planira se nastavak aktivnosti svih aktera uključenih u relevantne segmente procesa uvođenja digitalnog radija, a u tom smislu Agencija će nastaviti aktivnosti započete tokom 2020. godine i 2021. godine, a koje su se zbog situacije uzrokovane pandemijom COVID-19 odvijale znatno sporijom dinamikom od očekivane. Prepoznajući da radio ima veoma važnu socijalnu, kulturnu i demokratsku ulogu u cijeloj Evropi i šire, te da je digitalizacija radija odgovorila na potrebe slušalaca i pružila ekonomski podsticaj industriji država koje su odmakle u ovom procesu, Agencija će u sklopu Međunarodne konferencije koja se održava krajem septembra 2022. godine, organizovati posebnu programsku sesiju posvećenu digitalnom radiju. Uzimajući u obzir razlike u pogledu primjene i razvoja digitalnog zemaljskog radija (DAB) u nekim EU državama u odnosu na države regiona u kojem se nalazi Crna Gora, očekuje se da navedeni skup doprinese uspostavljanju regionalne inicijative za poboljšanje implementacije i razvoja DAB. Ova inicijativa ima za cilj usklađivanje aktivnosti u ciljanom regionu u vezi sa uvođenjem DAB usluga, što će ubrzati cjelokupni proces uvođenja DAB-a i dalji razvoj naprednih tehnologija, doprinijeti maksimalnom usklađivanju zakonodavnog i tehničkog okvira sa procesom digitalizacije u državama EU-a, spriječiti fragmentacije politika, tehnologije i tržišta, a takođe i doprinijeti održivom razvoju životne sredine s obzirom da nova tehnologija digitalnog emitovanja značajno smanjuje potrošnju energije.

U 2023. godini očekuje se prilagođavanje regulatornog okvira kroz dalji rad međuresorskih radnih grupa, kao i na osnovu nadležnosti Agencije koje proizilaze iz Zakona o elektronskim komunikacijama, a takođe i sprovođenje mjera i zaključaka donijetih tokom prethodno spomenute međunarodne konferencije.

3. Učešće na Svjetskoj konferenciji o radiokomunikacijama (WRC-23)

Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU), saglasno Rezoluciji 811 (WRC-19), organizuje Svjetsku konferenciju o radiokomunikacijama koja će se održati u periodu 20.11-15.12.2023. godine, u Ujedinjenim Arapskim Emiratima (UAE) (u daljem tekstu WRC-23).

Svjetske konferencije o radiokomunikacijama (WRC) održavaju se svake 4-te ili 5-te godine i imaju mandat da razmatraju primjenu i vrše izmjene Pravilnika o radiokomunikacijama (RR – Radio Regulations), međunarodnog instrumenta koji reguliše upotrebu spektra radio-frekvencija, geostacionarnih-satelitskih (GSO) i ne-geostacionarnih-satelitskih (non-GSO) orbita. Izmjene se vrše na osnovu Agende koju utvrđuje Savjet ITU-a uzimajući u obzir preporuke usvojene na prethodnim svjetskim konferencijama o radio-komunikacijama. Generalni okvir agende svjetske konferencije o radiokomunikacijama se utvrđuje četiri do šest godina unaprijed, dok se finalna agenda utvrđuje od strane Savjeta ITU dvije godine prije konferencije, uz podršku većine zemalja članica.

Saglasno odredbama Ustava ITU, nadležnost WRC je da:

- Razmatra primjenu međunarodnog Pravilnika o radiokomunikacijama (Radio Regulations – u daljem tekstu RR) i sa njim povezanih planova namjene i dodjela radio-frekvencija;
- Razmatra pitanja od svjetskog značaja iz oblasti radiokomunikacija;
- Daje instrukcije Odboru za međunarodni Pravilnik o radiokomunikacijama (RRB - Radio Regulations Board) i Birou za radiokomunikacije (RB - Radiocommunication Bureau) i razmatra njihov rad;
- Utvrđuje pitanja kojima će se baviti radiokomunikacione skupštine i njene studijske grupe prilikom pripreme sljedećih konferencija o radiokomunikacijama.

Agenda WRC-23, utvrđena Rezolucijom 1399, ima 28 tačaka koje se odnose na sve radiokomunikacione službe, a osim predstavnika država članica, na konferenciji će učestvovati posmatrači iz članova tri sektora ITU-a koji se bave radio-komunikacijama, telekomunikacione kompanije, naučne i privredne organizacije, finansijske ili razvojne institucije i međunarodne organizacije.

WRC-23 predstavlja ključni događaj u sektoru radiokomunikacija uopšte, sa posebnim akcentom u pogledu međunarodne koordinacije, usaglašavanja stavova i propisa iz predmetne oblasti,

naročito po pitanju međunarodnog Pravilnika o radiokomunikacijama iz 2020. godine (RR 2020) i shodno tome predstavlja međunarodni skup od velikog značaja za sve države članice ITU-a.

Imajući u vidu da shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama, Agencija upravlja radio-frekvencijskim spektrom, planira i koordinira korišćenje radio-frekvencijskih opsega i satelitskih orbita, u skladu međunarodnim sporazumima, odnosno Konvencijom i propisima o radiokomunikacijama ITU-a i Zakonom, saglasno interesima Crne Gore, posebno se ističe interes da delegacija Crne Gore blagovremeno uzme učešće u aktivnostima prije i tokom konferencije, imajući u vidu da će odluke donijete na WRC-23 Agenciji biti osnov za pripremu stručnih osnova Plana namjene radio-frekvencijskog spektra, koji na osnovu predloga Agencije donosi Vlada Crne Gore.

U svrhu nesmetanog kreiranja politike razvoja radiokomunikacija neophodno je obezbjediti usaglašeno korišćenje radio-frekvencijskog spektra za sve postojeće i buduće servise u Crnoj Gori, sa pravom na ekskluzivno ili na principu zajedničkog korišćenja odgovarajućih opsega od strane različitih radiokomunikacionih službi, što je takođe jedan suštinskih razloga za aktivno učešće delegacije Crne Gore na konferenciji WRC-23.

Uzimajući u obzir obim i strukturu programa rada WRC-23, te nadležnosti propisane Zakonom o elektronskim komunikacijama, planira se učešće predstavnika Agencije u sklopu državne delegacije koju će, kao i za prethodne WRC, na predlog resornog ministarstva imenovati Vlada Crne Gore.

U cilju kvalitetne pripreme platforme i nastupa delegacije Crne Gore na WRC-23, predstavnici Agencije će učestvovati i na pripremnim sastancima (*Conference Preparatory Meeting - CPM*) u organizaciji ITU-a i CEPT-a, na kojima se pripremaju izvještaji koji služe kao osnova diskusije i rada na samoj konferenciji.

4. Izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

U toku 2023. godine nastaviće se aktivnosti na sprovođenju nadležnosti Agencije u dijelu izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. Shodno Zakonu, odobrenje za korišćenje radio-frekvencija se izdaje na osnovu zahtjeva. Izuzetno, u slučaju dodjele radio-frekvencije iz opsega za koje je odgovarajućim planom raspodjele radio-frekvencija utvrđeno da se dodjeljuju na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže, odnosno kada se za radio-frekvencijske opsege za koje je ograničen broj odobrenja utvrdi da je iskazano interesovanje veće od raspoloživih radio-frekvencijskih resursa,

odobrenje se izdaje na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja. Pri tome, treba imati u vidu da javni tender za radio-frekvencije, koje su Planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi, za sisteme zemaljske radio-difuzije, shodno Zakonu o elektronskim medijima, sprovodi Agencija za elektronske medije, na osnovu podataka o slobodnim radio-frekvencijama koje obezbjeđuje ova Agencija.

5. Okončanje postupka dodjele raspoloživih radio-frekvencija za 5G mobilne mreže

Shodno Planu rada Agencije za 2022. godinu te Mapi puta za uvođenje 5G mobilnih komunikacionih mreža, koju je usvojila Vlada Crne Gore u decembru 2021. godine, Agencija je u prvoj polovini 2022. godine, a nakon sprovedenih javnih konsultacija sa postojećim operatorima, pripremila dokumentaciju za javno nadmetanje sa predlogom strategije dodjele radio-frekvencija iz opsega 700 MHz, 3,6 GHz i 26 GHz za MFCN sisteme, ključnim elementima dodjele, formatom javnog nadmetanja i pravilima postupka, koji su bili predmet javnih konsultacija. Nakon definisanja konačnih rješenja po navedenim pitanjima i određivanja minimalne cijene od strane Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma Agencija je planirala da pokrene postupak javnog nadmetanja za dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz navedenih opsega u drugoj polovini 2022. godine i da dodijeli odgovarajuća odobrenja do kraja 2022. godine ili početkom 2023. godine.

Planiranom dodjelom radio-frekvencija iz opsega 700 MHz, 3,6 GHz i 26 GHz za MFCN sisteme, zajedno sa dodjelom radio-frekvencija iz opsega 900 MHz, 1800 MHz, 2 GHz i 2,6 GHz 2022. godine, omogućiće se dalji razvoj LTE/LTE-Advanced mreža, kao i implementacija 5G mobilnih mreža u Crnoj Gori u punom kapacitetu.

6. Kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra

Članom 11 tačka 6 Zakona o elektronskim komunikacijama utvrđena je nadležnost Agencije da vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog (RF) spektra. Članom 123 ovog zakona propisano je da kontrolu i monitoring RF spektra Agencija vrši u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i odgovarajućim međunarodnim tehničkim propisima i standardima. S tim u vezi, Agencija je dužna da planira, razvija i unaprjeđuje Sistem kontrole i monitoringa RF spektra (Sistem). U postupku kontrole i monitoringa RF spektra Agencija, naročito:

- vrši odgovarajuća mjerenja parametara radio emisija radi utvrđivanja zauzetosti pojedinih RF opsega, u skladu sa ovim zakonom i odgovarajućim međunarodnim tehničkim propisima i standardima;
- utvrđuje izvor, lokaciju i identifikuje nelegalne radio emisije i izvore štetnih interferencija;
- vrši mjerenja vrijednosti parametara radio-emisija radi kontrole ispunjavanja uslova za korišćenje radio-frekvencija iz odgovarajućeg odobrenja.

Sprovođenje svojih nadležnosti u oblasti kontrole i monitoringa RF spektra Agencija će tokom 2023. godine obavljati korišćenjem do sada realizovanih fiksnih kontrolno-mjernih stanica povezanih u jedinstveni sistem u zoni njihovog opsluživanja i to:

- iz Glavnog kontrolno-mjernog centra na Dajbabskoj gori (GKMC) za opštine Podgorica i Tuzi u opsegu od 10 kHz do 3,6 GHz, te u nižim djelovima ovog opsega i za opštinu Danilovgrad i dio opštine Bar;
- iz Regionalnog kontrolno-mjernog centra na Crnom rtu kod Sutomora (RKMC) za opštinu Bar u opsegu od 10 kHz do 3 GHz, te u nižim djelovima ovog opsega i za opštinu Budva;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Crljenicama (DUKMS Pljevlja) za opštinu Pljevlja u opsegu od 10 kHz do 3 GHz;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Bijeloj Crkvi (DUKMS Rožaje) za opštinu Rožaje u opsegu od 10 kHz do 3 GHz;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Trojici (DUKMS Kotor) za opštine Kotor i Tivat u opsegu od 10 kHz do 3 GHz, te u nižim djelovima ovog opsega i za opštinu Herceg Novi;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Bijeloj Gori (DUKMS Ulcinj) za opštinu Ulcinj u opsegu od 10 kHz do 3 GHz;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Mrkošnici (DUKMS Nikšić) za opštinu Nikšić u opsegu od 10 kHz do 3 GHz.

Na područjima Crne Gore koja nijesu pokrivena postojećim sistemom fiksnih monitoring stanica, kontrola i monitoring RF spektra obavlaće se korišćenjem Mobilne kontrolno-mjerne stanice u vozilu Mercedes® Sprinter (MKMS) uglavnom u opsegu od 20 MHz do 3,6 GHz.

Mjerenja vrijednosti parametara kvaliteta servisa (QoS) i pokrivenosti GSM/UMTS/LTE/5G elektronskih mobilnih komunikacionih mreža širom Crne Gore će se vršiti korišćenjem prenosnih („backpack“) mjernih sistema u adaptiranim vozilima Renault® Trafic Passenger i Renault® Koleos – Digitalne mobilne kontrolno-mjerne stanice (DMKMS). Po potrebi, vršiće se i utvrđivanje poštovanja odredbi postojećih koordinacionih sporazuma sa susjednim državama u opsezima namijenjenim za elektronske mobilne komunikacione mreže.

Osim navedenih kontrolno-mjernih stanica, u cilju utvrđivanja izvora i lokacija nelegalnih radio-emisija, te utvrđivanja izvora štetnih interferencija u opsegu od 10 kHz do 43 GHz, u slučaju potrebe će se koristiti i prenosna kontrolno-mjerna oprema.

7. Međunarodna koordinacija radio-frekvencija

S obzirom da je za nesmetano korišćenje odgovarajućih radio-frekvencijskih resursa neophodno obezbijediti usaglašeno korišćenje radio-frekvencijskog spektra za sve postojeće i buduće servise u Crnoj Gori, Agencija će u 2023. godini sprovoditi aktivnosti na planu međunarodne koordinacije radio-frekvencija sa administracijama susjednih država, za potrebe međunarodnih fiksnih veza, fiksnih/mobilnih komunikacionih mreža i sistema zemaljske radio-difuzije. Takođe, radiće se i na izvršavanju procedura vezanih za međunarodnu koordinaciju radio-frekvencija, predlaganju i sprovođenju mjera za otklanjanje neželjnih interferencija koje potiču od izvora emisije lociranih na teritoriji Crne Gore ili iz inostranstva, održavanje jedinstvene radio-koordinacijske baze podataka sa svim relevantnim podacima potrebnim za efikasan rad Agencije po pitanju međunarodne koordinacije radio-frekvencija u cilju postizanja priznanja kroz upis istih u međunarodne planove frekvencija za analognu i digitalnu radio-difuziju, u skladu sa Sporazumima Ženeva 06 za televiziju, Ženeva 84 za FM radio, Ženeva 75 za radio-difuznu službu na srednjim talasima, dodacima 30, 30A i 30B Pravilnika o radio-komunikacijama za radio-difuznu satelitsku službu i fiksnu satelitsku službu kao i drugim međunarodnim sporazumima. Prethodno podrazumijeva pripremanje dokumentacija i obavljanje komunikacija u vezi sa procedurom prijavljivanja i modifikacije zahtjeva koje se odnose na upotrebu radio-frekvencija međunarodnim organizacijama iz oblasti elektronskih komunikacija, posredstvom nadležnog državnog organa, pripremanje odgovora na koordinacione zahtjeve drugih administracija vezano za korišćenje radio-frekvencijskog spektra.

Agencija će tokom 2023. godine nastaviti saradnju sa administracijama susjednih država u cilju postizanja sporazuma o koordinaciji i korišćenju radio-frekvencija i kodova u pograničnoj oblasti sa susjednim državama za opsege koji se koriste od strane mobilnih/fiksnih komunikacionih mreža, prvenstveno za opseg 3,6 GHz kao i u cilju implementacije potpisanih sporazuma o koordinaciji.

Iako je opseg 700 MHz u Crnoj Gori oslobođen od sistema zemaljske radio-difuzije još 2017. godine, njegova potpuna valorizacija za implementaciju mobilnih/fiksnih komunikacionih mreža (MFCN) je ograničena prisustvom signala digitalne televizije iz Republike Albanije. Imajući u vidu odluku Evropskog Parlamenta i Savjeta iz 2017. godine kojom je, između ostalog, državama članicama naloženo da najkasnije do 30. juna 2020. godine, opseg 700 MHz oslobode za MFCN

sisteme, uz određene uslove pod kojima je moguće produženje ovog roka, ali najkasnije do 30. juna 2022. godine. Shodno aktivnostima sprovedenim tokom 2022. godine, očekuje se da se ovo pitanje riješi najkasnije do kraja 2022. godine, tako da će se tokom 2023. godine pratiti situacija i u slučaju potrebe urgentno djelovati prema regulatornima agencijama za upravljanje radio-frekvencijskim spektrom u Albaniji.

Agencija će tokom 2023. godine nastaviti aktivnosti povodom koordinacije radio-frekvencija za zemaljske sisteme za digitalno emitovanje radijskog signala (Terrestrial Audio Broadcasting-T-DAB) na bilateralnim/multilateralnim sastancima sa predstavnicima nadležnih administracija susjednih država, odnosno regiona, u cilju replaniranja međunarodnog Plana korišćenja radio-frekvencija Ženeva 2006 (GE06), u dijelu koji se odnosi na opseg 174-230 MHz, kako bi se ostvarila veća efikasnost uz nesmetano korišćenje radio-frekvencija iz pomenutog opsega za potrebe digitalnog zemaljskog radija i televizije, uz usaglašavanje parametara za pojedinačne lokacije.

F. Upravljanje numeracijom i adresiranjem

Shodno članu 128 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija upravlja numeracijom i adresiranjem. Upravljanje numeracijom i adresiranjem, u smislu ovog zakona, obuhvata planiranje, upotrebu i dodjelu brojeva i adresa, kao ograničenog resursa, na način kojim se obezbjeđuje njihovo racionalno, ravnomjerno i efikasno korišćenje, u skladu sa planom numeracije i planom adresiranja.

1. Izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa

U toku 2023. godine, shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i najboljoj evropskoj praksi, nastaviće se aktivnosti vezane za sprovođenje nadležnosti Agencije u vezi određivanja načina korišćenja brojeva i adresa i izdavanja odobrenja za korišćenje istih.

2. Usluga prenosa brojeva

Agencija će u toku 2023. godine nastaviti da prati pružanje usluge prenosa brojeva od strane operatora i administratora baze prenesenih brojeva i operatora elektronskih komunikacionih usluga, analizirati učinak pružanja ove usluge na konkurentnost tržišta i preduzimati dalje mjere u cilju optimizacije procesa prenosa brojeva u skladu sa prikupljenim iskustvom i najboljom praksom iz okruženja. Takođe će se nastaviti sa unapređenjem sistema centralne baze podataka prenesenih brojeva koja je u 2021. godini implementirana na novoj platformi.

3. Informisanje građana o postojanju i korišćenju jedinstvenog evropskog broja za pozive u hitnim slučajevima „112“

Agencija će i u toku 2023. godine, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu i spašavanje (Direktorat za vanredne situacije-Ministarstvo unutrašnjih poslova), na odgovarajući i javno dostupan način, nastaviti da informiše građane o postojanju i korišćenju jedinstvenog evropskog broja za pozive u hitnim slučajevima „112“, kao i raditi na poboljšanju efikasnijeg rada službe „112“, prvenstveno kroz uvođenje AML (Advanced Mobile Location) metode za bolje lociranje pozivaoca broja 112.

4. Obezbeđenje numeričkih resursa za komunikaciju između mašina- M2M

M2M je poslovno područje u razvoju koje je ušlo u fazu značajnijeg rasta, koje postaje novo poslovno područje za operatore elektronskih komunikacionih mreža. Operatori treba da omoguće povezivanje potrebno za održavanje veza između različitih mašina i senzora i za to im treba obezbediti odgovarajuće regulatorne uslove i odgovarajuće resurse.

U 2022. godine izmjenom Plana numeracije uveden je posebana numeracija za M2M, a u 2023. godinu biće nastavljeno praćenje potrebe za numeričkim resursima za M2M i izdavanje odgovarajućih odobrenja za korišćenje istih po zahtjevu operatora.

G. Prava i zaštita interesa korisnika

1. Vođenje postupaka zaštite prava i interesa korisnika elektronskih komunikacionih usluga i poštanskih usluga

Korisnik javnih elektronskih komunikacionih usluga ima pravo da podnese operatoru prigovor po pitanju pristupa i kvaliteta usluga odmah po utvrđivanju nepravilnosti, a prigovor na iznos računa u roku od osam dana od prijema računa, u pisanoj formi. Operator odlučuje o prigovoru u roku od osam dana od dana prijema prigovora i obrazloženu odluku dostavlja korisniku, u pisanoj formi. Ukoliko operator odbije prigovor ili ne odluči u roku od osam dana od dana podnošenja prigovora, korisnik može podnijeti žalbu Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, u roku od 15 dana. Agencija u roku od 30 dana donosi odluku po žalbi korisnika. Shodno članu 32 Zakona o elektronskim komunikacijama protiv odluke Agencije može se pokrenuti upravni spor.

Broj podnijetih žalbi kod Agencije u oblasti elektronskih komunikacija se iz godine u godinu povećava, zbog povećanja broja korisnika i bolje informisanosti korisnika o njihovim pravima u vezi sa korišćenjem elektronskih komunikacionih usluga. U 2023. godini Agencija će postupke po žalbama korisnika sprovesti u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Unaprijeđeni Centralni informacioni sistem za zaštitu potrošača (CISZP) zvanično je pušten u rad 19. novembra 2021. godine. Sistemom je omogućeno potrošačima da preko web adrese (www.potrosac.me) ulože žalbu ili postave pitanje u vezi svojih prava i/ili obaveza iz bilo koje oblasti, nakon čega se ta žalba ili pitanje odmah prosljeđuje organu nadležnom za rješavanje iste. Odlukom o utvrđivanju liste organa nadležnih za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača ("Službeni list Crne Gore", broj: 53/21) u CISZP, osim inspekcijskih organa, uvedene su i samostalne organizacije i nezavisna pravna lica nadležna za zaštitu potrošača, između ostalog i Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Svi subjekti nadzora obuhvaćeni pomenutom Odlukom imaju pristup CISZP-u i iz sistema preuzimaju pitanja i žalbe potrošača vezanih za oblast za koju su nadležni. Time je pored postojećih napravljen još jedan kanal za obraćanje korisnika Agenciji. Od 29 tačaka u kojima su nabrojani predmeti nadzora, Agencija je prepoznata kao nadležna za nadzor u 9 tačaka, koje će Agencija sprovesti u 2023. godini.

Zaštita korisnika poštanskih usluga je regulisana Zakonom o poštanskim uslugama u poglavlju II Poštanske usluge - odjeljak 5 Zaštita korisnika usluga i rješavanje sporova. Propisan je postupak reklamacije operatoru, postupak prigovora Agenciji i razlozi podnošenja reklamacije odnosno prigovora.

Imajući u vidu trend povećanja broja korisnika koji su se obraćali Agenciji sa različitim zahtjevima tokom 2022. godine, očekuje se porast broja prigovora korisnika, kao i zahtjeva za kontrolu rada poštanskih operatora. U 2023. godini Agenciji će odlučivati po podnijetim prigovorima korisnika protiv odluke poštanskog operatora i davati pojašnjenja i odgovore na pitanja korisnika poštanskih usluga.

2. Praćenje ponuda operatora i promjene ugovorenih uslova pružanja usluga

Operatori javnih elektronskih komunikacionih usluga u svojoj ponudi imaju sve veću ponudu u smislu raznovrsnih paketa usluga sa različitom kombinacijom servisa koje nude korisnicima svojih usluga. Operatori obavještavaju Agenciju o ponudama svojih usluga i izmjenama istih osam dana prije objavljivanja cjenovnika na svojoj internet stranici. Agencija vršiti provjeru njihove usklađenosti sa zakonom u smislu poštovanja principa transparentnosti, nediskriminatornosti, strukture cijena, načina obračuna usluga samo po jednom osnovu i sl.

Operator je takođe dužan da najmanje 30 dana prije izmjene uslova utvrđenih pretplatničkim ugovorom, o izmjeni obavezno pisanim putem, na jasan, vidljiv i nedvosmislen način, kao i putem SMS-a kada je to moguće, obavijesti svoje pretplatnike i omogućiti u naznačenom roku istima bezuslovan raskid ugovora, ukoliko su te izmjene nepovoljnije u odnosu na ugovorene opšte uslove i cijene. Agencija cijeni usklađenost teksta pisanog obavještenja, koje operator u tom slučaju dostavlja pretplatnicima prije slanja tog obavještenja istima.

U 2023. godini, Agencija će cijiniti usaglašenost dostavljenih ponuda i cjenovnika operatora, kao i eventualne promjene ugovorenih uslova, naročito one koje su nepovoljnije za korisnike njihovih usluga i u slučaju potrebe blagovremeno reagovati u skladu sa zakonom.

U 2023. godini, Agencija će nastaviti da na svojoj internet stranici objavljuje cjenovnike usluga operatora elektronskih komunikacija.

3. Opšti uslovi pružanja usluga

U skladu sa članom 149 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija će i u toku 2023. godine provjeravati usklađenost opštih uslova pružanja usluga sa Zakonom i izdavati saglasnosti na njih.

U 2023. godini, Agencija će nastaviti da na svojoj internet stranici objavljuje opšte uslove pružanja usluga na koje je dala saglasnost.

4. Pretplatnički ugovori

U skladu sa članom 151 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija će i u toku 2023. godine provjeravati usklađenost pretplatničkih ugovora sa Zakonom i izdavati saglasnosti na njih.

U 2023. godini, Agencija će nastaviti da na svojoj internet stranici objavljuje tipske pretplatničke ugovore na koje je dala saglasnost.

5. Kvalitet elektronskih komunikacionih usluga

U skladu sa članom 155 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija će u toku 2023. godine pratiti kvalitet elektronskih komunikacionih usluga koje se pružaju u Crnoj Gori, objavljevati uporedne parametre kvaliteta elektronskih komunikacionih usluga na svojoj internet stranici i operatorima davati preporuke za poboljšanje kvaliteta usluga.

6. Sistem za mjerenje brzine pristupa Internetu

Zakonom o elektronskim komunikacijama (član 155) predviđeno je da će Agencija korisnicima omogućiti mjerenje brzine pristupa Internetu, koje se može koristiti prilikom podnošenja prigovora na ugovorenu brzinu pristupa Internetu u fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži. U 2019. godini Agencija je pustila u rad sistem za mjerenje i analizu kvaliteta usluge pristupa Internetu "EKIP NetTest". Sistem EKIP NetTest omogućava mjerenje parametara kvaliteta usluge pristupa Internetu u fiksnim i mobilnim mrežama u Crnoj Gori. Sa više od 80 parametara koji se mjere, ovo je vjerovatno najkompletniji mjerni alat dostupan na tržištu. Sistem je u potpunosti u skladu s BEREC (Tijelo evropskih regulatora za elektronske komunikacije) izvještajem iz 2014. godine, koji preporučuje parametre kvaliteta za kvalitet Internet konekcije. Mjerni server je smješten u Tački za razmjenu Internet saobraćaja (MIXP) u Crnoj Gori, kako bi korisnici svih operatora bili u jednakoj poziciji kada mjere parametre kvaliteta usluge pristupa Internetu, tj. kako bi se dobijeni rezultati mjerenja mogli upoređivati. Dobijeni rezultati se georeferenciraju i prikazuju na geografskoj karti.

U toku 2023. godine Agencija će pratiti rad ovog sistema, održavati ga i raditi na njegovom daljem razvoju, a dobijene podatke koristiti za razne analize u svrhu ispunjavanja svojih regulatornih obaveza.

7. Praćenje poštovanja principa mrežne neutralnosti (Net neutrality) u Crnoj Gori

Neutralnost mreže (eng. *Net neutrality*) odnosi se na nivo kontrole pristupa sadržaju i brzine pristupa internetu od strane pružaoca usluge pristupa internetu. Pravni okviri za ili protiv neutralnosti mreže česta su tema oko koje se vode rasprave između pružaoca usluge pristupa internetu (koji su najčešće protiv mrežne neutralnosti) i regulatornih agencija i krajnjih korisnika (koji su na strani mrežne neutralnosti).

U 2023. godini Agencija će pratiti poštovanja principa mrežne neutralnosti, predlagati mjere za njegovo poboljšanje i u slučajevima utvrđene diskriminacije i regulacije mrežnog saobraćaja preduzimati odgovarajuće mjere.

8. Alat za pomoć korisnicima prilikom izbora elektronskih komunikacionih usluga (Kalkulator cijena)

Zakonom o elektronskim komunikacijama predviđeno je da će Agencija na svojoj *web* stranici, omogućiti korisnicima da bez naknade izvrše nezavisnu procjenu troškova koji proizilaze iz javno dostupnih cijena javnih elektronskih komunikacionih usluga. Da bi se ova odredba sprovela Agencija je u 2015. godini razvila i implementirala odgovarajući alat - Kalkulator cijena, koji je korisnicima dostupan na internet stranici Agencije.

U toku 2023. godine Agencija će održavati uspostavljeni Kalkulator cijena, zahtjevati od operatora redovno ažuriranje cijena i ponuda usluga u Kalkulatoru, ali i raditi i na razvoju drugih načina dostupnosti informacija o cijenama elektronskih komunikacionih usluga.

9. Edukacija korisnika

Istraživanja pokazuju da određeni broj korisnika elektronskih komunikacionih i poštanskih usluga nijesu upoznati sa svojim pravima i postupkom njihove zaštite. Da bi što više korisnika bilo upoznato sa postupcima zaštite prava u oblasti elektronskih i poštanskih usluga, Agencija će u toku 2023. godine pripremati i distribuirati odgovarajući edukativni materijal za korisnike i davati odgovarajuća saopštenja i obavještenja putem medija.

Agencija je će u toku 2023. godine sprovesti aktivnosti na edukaciji korisnika u vezi sa prednostima korišćenja širokopojasnog pristupa internetu, kao i karakteristikama i prednostima 5G i o elektromagnetnom zračenju koje izazivaju radio bazne stanice mobilnih mreža.

10. Ispitivanje javnog mnjenja

Agencija je prethodnih godina redovno sprovodila istraživanja o upotrebi informaciono komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori. Takvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika cijenama i kvalitetom elektronskih komunikacionih usluga će biti sprovedeno i u toku 2023. godine. Predmet ovog istraživanja će biti ispitivanje stepena zadovoljstva korisnika elektronskih komunikacionih usluga u Crnoj Gori, to jest stepen zadovoljstva korisnika uslugama fiksne i mobilne telefonije, interneta i distribucije televizijskih i radio programa, obaviještenosti o brojevima hitnih službi, kao i stepen obaviještenosti o pravima korisnika elektronskih komunikacionih usluga i nadležnostima Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

11. Praćenje rada nacionalne tačke razmjene Internet saobraćaja u Crnoj Gori (MIXP)

U toku 2013. godine Agencija je uradila studiju o organizaciji i uspostavljanju nacionalne tačke razmjene internet saobraćaja (IXP- Internet Exchange Point-a) u Crnoj Gori. Studija je pokazala da bi se organizacijom IXP u Crnoj Gori pospješio razvoj interneta u Crnoj Gori, snizile cijene usluga, rasteretili linkovi za globalni pristup internetu, poboljšao kvalitet usluge pristupa internetu i sigurnost komunikacije. U skladu sa ovom studijom u julu 2015. godine u rad je puštena Nacionalna tačka razmjene internet saobraćaja u Crnoj Gori (MIXP), koja se nalazi u prostorijama Univerziteta Crne Gore (Centar za informacioni sistem). U obezbjeđivanju uslova za implementaciju MIXP učestovali su: resorno Ministarstvo, Agencija, operatori elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, Univerzitet Crne Gore, Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU) i međunarodne internet organizacije.

U 2023. godini Agencija će sarađivati sa Univerzitetom Crne Gore, Ministarstvom ekonomskog razvoja i turizma, operatorima koji pružaju Internet usluge i drugim zainteresovanim subjektima, a u cilju daljeg razvoja MIXP-a i nastojati da se svi internet servis provajderi povežu na MIXP.

H. Planiranje elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture

Zakonom o elektronskim komunikacijama propisana je obaveza Agencije da na zahtjev nosioca pripremnih poslova na izradi i donošenju planskog dokumenta, dostave podatke o postojećim i planiranim elektronskim komunikacionim mrežama, elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi u zoni zahvata planskog dokumenta, kao i da daje mišljenje o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u postupku pripreme planskog dokumenta. U toku 2023. godine Agencija će po zahtjevima dostavljati raspoložive podatke, kao i svoje predloge i mišljenja koji su neophodni za izradu planskih dokumenata.

I. Zaštita elektronskih komunikacija

1. Sprovođenje mjera za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga

Agencija će u 2023. godini pratiti sprovođenje mjera za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga, davati operatorima smjernice u cilju povećanja

stepena sigurnosti i podsticati operatore da sigurnosne mjere permanentno usklađuju sa zakonskim izmjenama, novim verzijama standarda informacione sigurnosti i kontinuiteta poslovanja (ISO/IEC 27001, 27002, 27005, 27011 i 22301), kao i dobrim primjerima iz prakse.

Agencija će u 2023. godini u ovoj oblasti posebnu pažnju posvetiti provjeri rada DRS-ova operatora (Crnogorski Telekom, Telenor, Mtel i Telemach Crna Gora) i njihovom međusobnom povezivanju kao bezbjednosti u 5G mrežama.

2. Sprovođenje mjera za sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte

Shodno Pravilniku o uslovima i načinu sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte ("Sl. list CG", br. 37/18) Agencija je u 2019. godini uspostavila registar u elektronskom obliku, koji sadrži telefonske brojeve i e-mail adrese korisnika koji ne žele da primaju elektronske poruke odnosno telefonske pozive u svrhu direktnog marketinga.

Agencija će u 2023. godini i dalje pratiti implementaciju navedenog pravilnika od strane operatora elektronskih komunikacionih usluga i subjekata koji vrše distribuciju elektronskih poruka i raditi na unapređivanju i promociji registra koji sadrži telefonske brojeve i e-mail adrese korisnika koji ne žele da primaju elektronske poruke odnosno telefonske pozive u svrhu direktnog marketinga.

J. Vršenje nadzora u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti

1. Stručni nadzor u oblasti elektronskih komunikacija

Agencija, preko nadzornika za elektronske komunikacije, vrši nadzor nad radom operatora koji su registrovani kod Agencije, shodno odredbama članova 184, 185, 188 i 189 Zakona o elektronskim komunikacijama. Nadzornici za elektronske komunikacije obavljaju poslove nadzora u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o inspekcijskom nadzoru ("Sl. list CG", br. 39/03, 76/09, 57/11, 18/14, 11/15 i 52/16).

Redovni stručni nadzori u 2023. godini će se vršiti, kod operatora registrovanih kod Agencije, radio-difuznih emitera i kod imaoca funkcionalnih mreža/sistema u skladu sa Planom nadzora u oblasti elektronskih komunikacija za 2023. godinu.

2. Stručni nadzor u oblasti poštanske djelatnosti

Agencija, preko nadzornika za poštansku djelatnost, vrši nadzor nad radom poštanskih operatora, shodno odredbama članova 106, 109 i 109a Zakona o poštanskim uslugama. Redovni stručni nadzori u 2023. godini će se kod poštanskih operatora vršiti u skladu sa Planom nadzora u oblasti poštanske usluga za 2023. godinu. Broj redovnih stručnih nadzora u 2023. godini biće povećan iz razloga povećanja broja poštanskih operatora, jer je, na osnovu prijave za obavljanje komercijalnih poštanskih usluga, registrovano 17 novih operatora u prvoj polovini 2021 godine.

K. Realizacija mjera iz Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022 - 2026, sa Akcionim planom 2022 - 2023

U skladu sa obavezama iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022 - 2026, Agencija će u 2023. godini:

- Pratiti kretanje strateških indikatora;
- Učestvovati u realizaciji aktivnosti, koje utiče na realizaciju operativnih ciljeva, a koje su predviđene Akcionim planom, u skladu sa svojim nadležnostima.

L. Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti

Akcionim planom Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2019-2023 godine definišu se aktivnosti i mjere za realizaciju ciljeva utvrđenih strategijom, a za koje su zaduženi resorno ministarstvo, Agencija i poštanski operatori. Agencija je tokom drugog kvartala 2021. godine učestvovala u izradi novog Akcionog plana za period 2021 - 2023 godina. Jedna od aktivnosti predviđena Akcionim planom je izmjena Pravilnika o vrsti i načinu dostavljanja podataka poštanskih operatora, a u cilju usaglašavanja postojeće regulative sa Direktivom (EU) 2018/644 Evropskog parlamenta i Savjeta, koja se odnosi na usluge prekogranične dostave paketa.

M. Realizacija mjera iz drugih strategija i akcionih planova u čiju realizaciju je Agencija uključena

Agencija će u toku 2023. godine raditi na realizaciji slijedećih strategija i akcionih planova:

1. Strategija suzbijanja nasilnog ekstremizma 2020-2024;
2. Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2019 – 2024;
3. Akcioni plan Nacionalnog programa zaštite potrošača;
4. Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026. godine.

O. Aktivnosti Agencije u cilju postupanja po drugim zakonima

Agencija će u toku 2023. godine obavljati i aktivnosti u cilju stvaranja osnova za vršenje nadležnosti nezavisnog regulatornog tijela i postupanja po brojnim, ranije nabrojanim zakonima, i podzakonskim aktima donešenim na osnovu njih, kao i pripremi i dostavljanju izvještaja definisanih ovom regulativom. Kao posebno značajne i obimne Agencija će izvršavati aktivnosti na unapređenju upravljanja i unutrašnjih kontrola, sprovođenju postupaka javnih nabavki, obavljanju finansijskih i računovodstvenih poslova, sprovođenju popisa osnovnih sredstava, sprovođenju mjera zaštite na radu, održavanju objekata, uređaja i opreme, održavanju i unapređenju Informacionog sistema Agencije i obukama zaposlenih.

U cilju unapređenja sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola u Agenciji i njegovog daljeg usklađivanja sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru Agencija će u 2023. godini pripremiti: Izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanju i kontrolama za 2022. godinu, Plan za održavanje kontinuiteta poslovanja i osiguranje ostvarenja ciljeva za 2024. godinu, analiza efikasnosti unutrašnjih kontrola, analiza sistema razmjene informacija, interne i eksterne komunikacije u Agenciji, ažuriranje Knjige procedura poslovnih procesa, Plan obuka zaposlenih u Agenciji za 2024. godinu i Plan za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola za 2024. godinu.

Agencija planira da u 2023. godini postojeći finansijski softver unaprijediti u novi Poslovno računovodstveni softver, koji će biti integrisan sa drugim sistemima i registima Agencije.

U cilju unapređenja i ubrzanja procesa popisa osnovnih sredstava Agencije u 2023. godini Agencija će osnovna sredstva označiti sa bar kod etiketama, implementirati softver za evidenciju i popis osnovnih sredstava i izvršiti nabavku kompatibilnih terminala za očitavanje bar kod etiketa.

U 2023. godini Agencija će izvršiti procjenu vrijednosti osnovnih sredstava u skladu sa članom 26 Zakona o računovodstvu.

U cilju poboljšanja zaštite i zdravlja na radu u 2023. godini Agencija će, u skladu sa Zakonom o zaititi i zdravlju na radu, donijeti odgovarajuća podzakonska akta, izvršiti procjenu rizika za sva radna mjesta i donijeti odgovarajući akt o tome, utvrditi način i mjere za otklanjanje rizika i obezbijedi njihovo sprovođenje.

II-3. IZRADA PLANOVA, IZVJEŠTAJA I INFORMACIJA O TRŽIŠTIMA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKE DJELATNOSTI

U ovom dijelu planiranih aktivnosti Agencija će u 2023. godini pripremiti sljedeća dokumenata:

A. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na godišnjem nivou

1. Izvještaj o radu Agencije za 2022. godinu

Izvještaj o radu Agencije se priprema u skladu sa članom 26 Zakona o elektronskim komunikacijama, kojim je definisano da izvještaj treba da sadrži podatke o: razvoju sektora elektronskih komunikacija, uvedenim regulatornim mjerama, ostvarivanju i kvalitetu Univerzalnog servisa u sektoru elektronskih komunikacija, dodijeljenim ograničenim resursima, razvoju tržišta poštanske djelatnosti, ostvarivanju i kvalitetu univerzalne poštanske usluge, ostvarivanju prava i zaštiti interesa korisnika elektronskih komunikacionih i poštanskih usluga, kao i izvršenim zadacima Agencije utvrđenim planom rada i članom 65 Zakona o poštanskim uslugama na osnovu kog Agencija obavlja poslove nezavisnog regulatornog organa za oblast poštanske djelatnosti. Izvještaj o radu Agencije razmatra i usvaja Skupština Crne Gore.

Rok: I kvartal

2. Finansijski izvještaj Agencije za 2022. godinu

Finansijski izvještaj Agencije se priprema u skladu sa članom 26 Zakona o elektronskim komunikacijama i članom 67 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koji sadrži finansijske pokazatelje poslovanja Agencije sa izvještajem nezavisnog ovlašćenog revizora o finansijskom poslovanju Agencije. Finansijski izvještaj razmatra i usvaja Skupština Crne Gore.

Rok: I kvartal

3. Plan redovne kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra u 2023. godini

Planom redovne kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra utvrđuje se način korišćenja kontrolno-mjernih stanica i opreme u Sistemu kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra. Planom se definišu okvirni termini po kvartalima, mikrolokacije i konkretni zadaci redovnih monitoring kampanja koje će se sprovoditi tokom 2023. godine.

Rok: I kvartal (januar)

4. Izvještaj o kontroli i monitoringu radio-frekvencijskog spektra u 2022. godini

Agencija vrši redovne i vanredne postupke kontrole i monitoringa RF spektra. Sveobuhvatan pregled obavljenih redovnih i vanrednih kontrola i monitoringa RF spektra i zaključaka izvedenih nakon monitoring kampanja obavljenih tokom 2022. godine biće prezentovan u ovom izvještaju.

Rok: I kvartal

5. Izvještaj o dodijeljenim radio-frekvencijama uz ocjenu racionalnosti korišćenja istih

Shodno članu 96 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija je ovlaštena da upravlja radio-frekvencijskim spektrom kao ograničenim prirodnim resursom u skladu sa međunarodnim sporazumima, ovim Zakonom, Planom namjene i planovima raspodjele radio-frekvencija. Fizička i pravna lica radio-frekvencije mogu da koriste na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, koje izdaje Agencija. Izuzetak predstavljaju radio-frekvencije koje se koriste u skladu sa Pravilnikom o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. Pregled dodjele radio-frekvencija iz najznačajnijih opsega uz ocjenu racionalnosti korišćenja istih biće dat u ovom izvještaju.

Rok: I kvartal

6. Plan nadzora u oblasti elektronskih komunikacija za 2023. godinu

Plan nadzora u oblasti elektronskih komunikacija, shodno članu 11 tačka 19 Zakona o elektronskim komunikacijama, utvrđuje dinamiku redovnog nadzora nad radom operatora koji su registrovani kod Agencije, u smislu usklađenosti sa Zakonom, podzakonskim aktima i važećim tehničkim propisima i standardima, a u skladu sa poglavljem XXII Zakona.

Rok: I kvartal (januar)

7. Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti elektronskih komunikacija u 2022. godini

Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti elektronskih komunikacija sadrži pregled sprovedenih postupaka nadzora obavljenih kod registrovanih operatora elektronskih komunikacija i preduzetih mjera na osnovu utvrđenih nepravilnosti.

Rok: I kvartal

8. Analiza usklađenosti rada operatora elektronskih komunikacija sa Zakonom o elektronskim komunikacijama

Analiza usklađenosti rada operatora elektronskih komunikacija sa Zakonom o elektronskim komunikacijama daje pregled nepravilnosti uočenih prilikom obavljanja stručnih nadzora u toku 2022. godine, preduzetim mjerama iz nadležnosti Agencije i predlogom mjera za dalje usklađivanje rada operatora sa Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Rok: I kvartal

9. Plan nadzora u oblasti poštanskih usluga za 2023. godinu

Plan nadzora u oblasti poštanskih usluga, shodno članu 65 tačka 17 Zakona o poštanskim uslugama, utvrđuje dinamika redovnog nadzora nad radom poštanskih operatora koji su registrovani kod ove Agencije, u smislu usklađenosti njihovog rada sa zakonom, podzakonskim aktima i važećim tehničkim propisima.

Rok: I kvartal (januar)

10. Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti poštanskih usluga u 2022. godini

Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti poštanskih usluga sadrži pregled sprovedenih postupaka nadzora obavljenih kod registrovanih operatora poštanskih usluga i preduzetih mjera na osnovu utvrđenih nepravilnosti.

Rok: I kvartal

11. Analiza usklađenosti rada poštanskih operatora sa Zakonom o poštanskim uslugama

Analiza usklađenosti rada poštanskih operatora sa Zakonom o poštanskim uslugama, u vezi sa odredbama člana 65 stav 1 tačka 17, člana 109a, člana 112, člana 113 i člana 114 Zakona o poštanskim uslugama, daje pregled nepravilnosti uočenih prilikom obavljanja stručnih nadzora u toku 2022. godine, preduzetim mjerama iz nadležnosti Agencije i predlogom mjera za dalje usklađivanje rada operatora sa Zakonom o poštanskim uslugama.

Rok: I kvartal

12. Izvještaj o preduzetim mjerama za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga za 2022. godinu

Izvještaj o preduzetim mjerama za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga daje pregled organizacionih i tehničkih mjera koje su operatori preduzeli u skladu sa članom 168 Zakona o elektronskim komunikacijama i predlog mjere za poboljšanje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža.

Rok: I kvartal

13. Izvještaj o aktivnostima na realizaciji Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore u 2022. godini

Realizacija Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore se sprovodi u skladu sa Zakonom, Planom rada, Finansijskim planom, Planom javnih nabavki i Elaboratom o daljem razvoju Sistema. U ovom izvještaju će biti dat detaljan prikaz realizovanih aktivnosti vezanih za implementaciju, funkcionisanje, održavanje i unaprijeđenje Sistema tokom 2022. godine.

Rok: I kvartal

14. Informacija o troškovnom računovodstvu i vođenju odvojenih računovodstvenih evidencija operatora sa značajnom tržišnom snagom

Nakon sprovedenih postupaka analiza relevantnih tržišta, shodno članu 76 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija je pojedinim operatorima sa značajnom snagom na relevantnom tržištu naložila preduzimanje mjera u vezi sa pokrivanjem troškova i kontrolom cijena određenih usluga koje se pružaju radi obezbjeđivanja pristupa i/ili interkonekcije i vođenje troškovnog računovodstva. Informacija obuhvata kompletan proces i sadrži pregled svih

aktivnosti operatora i Agencije, rezultate troškovnih modela i pregled regulisanih cijena definisanih rješenjima o usklađivanju jediničnih cijena regulisanih usluga sa rezultatima troškovnih modela.

Rok: III kvartal

15. Analiza regulisanih elektronskih komunikacionih usluga sa prduzetim mjerama

Nakon verifikacije rezultata troškovnih modela Agencija rješenjima propisuje obavezu operatorima sa značajnom tržišnom snagom da usklade cijene relevantnih usluga, koje su bile predmet analiza relevantnih tržišta, sa jediničnim troškovima sadržanim u troškovnim modelima operatora. Analiza daje pregled cijena svih regulisanih usluga na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, aktivnosti Agencije na regulaciji kao i predloge mjera za dalju regulaciju.

Rok: IV kvartal

16. Analiza poslovanja operatora elektronskih komunikacija za 2022. godinu

Analiza poslovanja operatora elektronskih komunikacija daje prikaz finansijskog stanja, poslovanja i finansijskih pokazatelja po operatorima. Takođe, analiza obuhvata i *benchmarking* finansijskih pokazatelja operatora u Crnoj Gori i operatora u okruženju.

Rok: II kvartal

17. Informacija o poslovanju poštanskih operatora u Crnoj Gori u 2022. godini

Informacija o poslovanju poštanskih operatora u Crnoj Gori se priprema shodno članu 69 Zakona o poštanskim uslugama, kojim je utvrđeno da poštanski operatori dostavljaju regulatornom organu finansijske izvještaje, statističke, knjigovodstvene i druge podatke o stanju i razvoju tržišta poštanskih usluga, u skladu sa zakonom. Informacija će obuhvatiti prikaz ekonomsko finansijskog stanja i poslovanja poštanskih operatora.

Rok: II kvartal

18. Informacija o kontroli kvaliteta obavljanja univerzalne poštanske usluge u 2022. godini

U skladu sa čl. 58, 59, 60 i 61 Zakona o poštanskim uslugama informacija će obuhvatiti pitanja kvaliteta obavljanja univerzalne poštanske usluge.

Rok: II kvartal

19. Izvještaj o stepenu razvoja javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga (fiksne, mobilne, KDS, Internet)

Izvještaj o stepenu razvoja javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga sadrži podatke o razvoju infrastrukture, tehnologijama koje se koriste, stepenu pokrivenosti, vrstama usluga koje se pružaju i dr.

Rok: II kvartal

20. Plan razvoja Informatičnog sistema Agencije i poboljšanja informacione sigurnosti

Plan daje pregled stanja i aktivnosti za dalji razvoj Informatičnog sistema i poboljšanje informacione sigurnosti. Na osnovu analize postojećeg stanja Informatičnog sistema, sadašnjih i budućih potreba Agencije i raspoloživih tehnoloških rješenja potrebno je pripremiti Plan razvoja stanja Informatičnog sistema koji će omogućiti: podršku ključnim poslovnim procesima u Agenciji, interoperabilnost informacionih sistema, čuvanje podataka od neovlašćenog pristupa, izmjene ili gubitka, kontrole osmišljene i implementirane na način da se osigura potpunost, tačnost i dostupnost obrade podataka, brzo i pouzdano izvještavanje, usklađivanje sa regulativom o e-upravi, efikasno održavanje Informatičnog sistema, sprečavanje neovlašćenog pristupa i fizičkih oštećenja sistema Agencije. Plan će se koristiti prilikom pripreme Plana rada Agencije za 2024. godinu i Finansijskog plana Agencije za 2024. godinu, kojim će biti opredjeljena finansijska sredstva za unapređenje Informatičnog sistema..

Rok: II kvartal

21. Plan rada Agencije za 2024. godinu

Plan rada Agencije se priprema shodno odredbi člana 24 Zakona o elektronskim komunikacijama

Rok: III kvartal

22. Finansijski plan Agencije za 2024. godinu

Finansijski plan Agencije se pripremaju shodno odredbi člana 24 Zakona o elektronskim komunikacijama i člana 12 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Rok: III kvartal

23. Informacija o stepenu razvoja digitalne zemaljske radio-difuzije

Informacija o stepenu razvoja digitalne zemaljske radio-difuzije daje pregled stanja i stepena razvoja digitalne zemaljske radio-difuzije na teritoriji Crne Gore.

Rok: IV kvartal

24. Informacija o ispunjavanju uslova iz odobrenja za korišćenje radio-frekvencija na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore

S obzirom da se odobrenjima za korišćenje radio-frekvencija, kojima se daje pravo ekskluzivnog korišćenja radio-frekvencija na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža (npr. mobilne mreže, mreže za fiksni/širokopojasni bežični pristup, bežični sistemi za distribuciju TV programa do krajnjih korisnika i dr.), propisuju, između ostalog i uslovi vezani za kvalitet servisa, kao i dinamiku razvoja mreže i pokrivanja stanovništva Crne Gore signalom mreže, ova informacija će dati godišnji pregled propisanih i realizovanih uslova iz odobrenja, u cilju kontinuiranog praćenja ispunjavanja istih.

Rok: IV kvartal

B. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na polugodišnjem nivou

1. Izvještaj o uslugama baziranim na Internet Protokolu

Izvještaj o uslugama baziranim na Internet Protokolu se priprema na osnovu podatka iz izvještaja koje dostavljaju operatori, podataka dobijenih na osnovu istraživanja sprovedenih od strane Agencije i podataka Zavoda za statistiku i sadrži pregled operatora koji pružaju usluge bazirane na Internet protokolu, pokrivenost, broj korisnika, brzine pristupa Internetu i dr.

Rok : I kvartal, III kvartal

2. Informacija o stepenu pokrivenosti teritorije Crne Gore signalom mobilnih mreža

Korišćenjem specijalizovanih softvera za predikciju nivoa signala na mjestu prijema kojima raspolaže, Agencija će, na osnovu informacija o implementiranoj infrastrukturi javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža, sprovesti procjenu stepena pokrivenosti signalom mobilnih mreža stanovništva i teritorije Crne Gore za pojedinačne tehnologije (GSM/UMTS/LTE/5G) i kategorije usluga, a odgovarajući rezultati za mreže sva tri mobilna operatora će biti predmet ove informacije..

Rok: II kvartal i IV kvartal

3. Informacija o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture

Izvještaj o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture sadrži pregled stepena zajedničkog korišćenja telekomunikacione kanalizacije, antenskih i drugih stubova i objekata operatora u skladu sa članom 37 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Rok: I kvartal, III kvartal

4. Informacija o distribuciji TV i radio programa u Crnoj Gori i poređenje sa zemljama u okruženju

Informacija o distribuciji TV i radio programa u Crnoj Gori i poređenje sa zemljama u okruženju sadrži pregled operatora koji pružaju ovu vrstu usluga u Crnoj Gori, tehnologije koje koriste, korisničke pakete i cijene i njihovo poređenje sa zemljama u okruženju.

Rok: I kvartal, III kvartal

5. Informacija o izdatim mišljenjima o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Ova informacija sadrži pregled dostavljenih zahtjeva i izdatih mišljenja o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa Zakonom o elektronskim komunikacijama

Rok: I kvartal, III kvartal

6. Komparativna analiza cijena usluga u fiksnoj telefoniji, mobilnoj telefoniji i širokopojasnom pristupu internetu u Crnoj Gori, zemljama regiona i Evropske unije

Analiza daje uporedni pregled cijena usluga u fiksnoj telefoniji, mobilnoj telefoniji i širokopojasnom pristupu internetu u Crnoj Gori, zemljama regiona i Evropske unije, zaključke, pregled mjera koje je preuzela Agencija u cilju sniženja cijena usluga elektronskih komunikacija i predlog mjera za dalje sniženja cijena elektronskih komunikacionih usluga.

Rok: I kvartal (februar), III kvartal (septembar)

7. Informacija o maloprodajnim cijenama u Crnoj Gori u fiksnoj i mobilnoj telefoniji, fiksnom i mobilnom širokopojasnom pristupu, AVM usluga kao i pregled promotivnih ponudama/izmjena cjenovnika

Informacija daje pregled prosječnih cijena u fiksnoj i mobilnoj telefoniji, fiksnom i mobilnom širokopojasnom pristupu, AVM usluga u Crnoj Gori po operatorima kao i na nivou Crne Gore, kao i pregled stanja na ovim tržištima. Informacija se sastoji od 5 poglavlja: Mobilna telefonija, Fiksna telefonija, Fiksni i mobilni širokopojasni pristup internetu, Distribucija AVM sadržaja i Promotivne ponude/izmjene cjenovnika u periodu na koji se odnosi Informacija.

Rok: I kvartal, III kvartal

8. Izvještaj o aktivnostima Agencije na sprovođenju mjera za prevenciju i suzbijanje terorizma, spriječavanje pranja novca i finansiranje terorizma

U skladu sa obavezama koje proizilaze iz Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma Agencija ovaj izvještaj dostavlja Vijeću za nacionalnu bezbjednost, odnosno, u okviru njega, Operativnom timu Biroa za operativnu koordinaciju.

Rok: I kvartal, III kvartal

9. Komparativna analiza statističkih, finansijskih i drugih podataka regulatora i operatora iz okruženja

Komparativna analiza obuhvata pregled statističkih, finansijskih i drugih podataka regulatora i operatora iz okruženja koji se baziraju na finansijskim izvještajima kao i godišnjim izvještajima o radu koji se objavljuju na zvaničnim sajtovima regulatora.

Rok: I kvartal, III kvartal

9. Informacija o usluzi zakupa optičkih vlakana u Crnoj Gori

Ova informacija sadrži podatke o pružanju usluge zakupa optičkih vlakana (operatori koji pružaju ovu uslugu, operatori koji koriste ovu uslugu, podatke o dužini zakupljenih optičkih vlakana, cijenama, trasama itd.).

Rok: I kvartal, III kvartal

11. Izvještaj o realizaciji izgradnje objekata Agencije

Izvještaj sadrži pregled realizacije investicija tokom 2023. godine, shodno Planu rada, Planu javnih nabavki i Finansijskom planu Agencije za 2023. godinu, kao i pregled aktivnosti koje je Agencija preduzela na pribavljanju neophodnih dozvola i upis objekata u Katastar nepokretnosti.

Rok: I kvartal, III kvartal

C. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na kvartalnom nivou

1. Informacija o sprovođenju analize relevantnih tržišta

Shodno članu 11 tačka 18 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija vrši nadzor tržišta, utvrđuje operatore sa značajnom tržišnom snagom i preduzima preventivne mjere za sprječavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora a u skladu sa poglavljem VI Zakona o elektronskim komunikacijama – Zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija. Informacija sadrži pregled aktivnosti na analizama relevantnih tržišta, pregled nametnutih regulatornih mjera i rezultate implementacije tih mjera.

2. Izvještaj o izdatim odobrenjima za korišćenje numeracije i/ili adresa, koja se izdaju shodno proceduri propisanoj članom 132 Zakona o elektronskim komunikacijama.

3. Izvještaj o sprovođenju nadzora nad radom operatora elektronskih komunikacija koji su registrovani kod Agencije, shodno članu 185 stav 2 Zakona o elektronskim komunikacijama.

4. Informacija o izdavanju saglasnosti na tipske pretplatničke ugovore i opšte uslove, shodno članu 149 i 151 Zakona o elektronskim komunikacijama.

5. Informacija o kvalitetu elektronskih komunikacionih usluga, u kojoj se daje pregled i analizu kvaliteta pruženih usluga, shodno Pravilniku o kvalitetu javnih elektronskih komunikacionih usluga ("Sl. list CG", br. 02/18).

6. Izvještaj o realizaciji Operativnog plana Agencije za 2023. godinu, koji se priprema u cilju praćenja realizacije planiranih aktivnosti i zacrtanih ciljeva Agencije.

D. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na mjesečnom nivou

1. Informacija o stanju tržišta fiksnih, mobilnih i Internet usluga koje se rade prema utvrđenoj metodologiji o prikupljanju i obradi određenih parametara iz tekućeg poslovanja operatora fiksne i mobilne telefonije i Internet servis provajdera.

2. Izvještaj o izdatim odobrenjima za korišćenje radio-frekvencija

Fizička i pravna lica radio-frekvencije mogu koristiti na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, koje izdaje Agencija na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. U ovom izvještaju se daje detaljan pregled izdatih odobrenja na mjesečnom nivou.

3. **Informacija o vođenim upravnim postupcima i rješavanju sporova između operatora elektronskih komunikacija** shodno članu 11 tačka 15 Zakona o elektronskim komunikacijama.
4. **Informacija o vođenim sporovima između operatora elektronskih komunikacija i mrežnih operatora**
5. **Informacija o zaštiti korisnika** koja se priprema shodno članu 11 tačka 14 Zakona o elektronskim komunikacijama.
6. **Informacija o izdavanju saglasnosti na tipske pretplatničke ugovore i opšte uslove, shodno članu 149 i 153 Zakona o elektronskim komunikacijama.**
7. **Izvještaj o prihodima i rashodima Agencije shodno Finansijskom planu Agencije za 2023. godinu**
8. **Izvještaj o realizaciji Plana javnih nabavki**
9. **Mjesečni izvještaj o aktivnostima na analizi relevantnih tržišta**
10. **Mjesečni izvještaj o aktivnostima na projektima implementacije troškovnog i odvojenog računovodstva**
11. **Izvještaj o implementaciji univerzalnog servisa u elektronskim komunikacijama**
12. **Izvještaj o pružanju usluge prenosivosti brojeva**
13. **Izvještaj o prikupljanju podataka od operatora shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i programu izvještavanja koji je pripremila Agencija**
14. **Informacija o implementaciji Zakona o poštanskim uslugama**

E. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju po potrebi

1. Informacija o slobodnim radio-frekvencijama koje bi mogle biti predmet javnog nadmetanja

Informacija se radi po potrebi, u slučaju iskazanog interesovanja za korišćenje radio-frekvencija, za koje se saglasno Zakonu odobrenje za korišćenje izdaje na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja. Treba imati u vidu da javni tender za radio-frekvencije, koje su Planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi, za sisteme zemaljske radio-difuzije, shodno Zakonu o elektronskim medijima, sprovodi Agencija za elektronske medije, na osnovu podataka o slobodnim radio-frekvencijama koje obezbeđuje ova Agencija.

F. Planovi, iskazi i izvještaji koji se pripremaju u skladu sa drugim zakonima

Agencija će u toku 2023. godine u skladu sa obavezama iz drugih zakona pripremiti slijedeća akta:

1. Plan javnih nabavki za 2023. godinu

Plan javnih nabavki se donosi shodno članu 84 Zakona o javnim nabavkama najkasnije do 31. januara tekuće godine i u propisanoj papirnoj i elektronskoj formi dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki, radi objavljivanja na ESJN (elektronski sistem javnih nabavki).

Rok: I kvartal (januar)

2. Plan jednostavnih nabavki za 2023. godinu

Shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama, nije predviđena obaveza izrade ovog Plana, ali će Agencija donijeti ovaj Plan u cilju efikasnijeg praćenja i sprovođenja jednostavnih nabavki.

Rok: I kvartal (januar)

3. Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama za 2022. godinu

Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama se priprema shodno članu 182 Zakona o javnim nabavkama najkasnije do 28. februara tekuće za prethodnu godinu i dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki u pisanoj i elektronskoj formi.

Rok: I kvartal (do 28.02.2023.)

4. Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke za 2022. godinu

Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke se priprema shodno članu 182 Zakona o javnim nabavkama najkasnije do 28. februara tekuće za prethodnu godinu i dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki u pisanoj i elektronskoj formi.

Rok: I kvartal (28.02.2023.)

5. Polugodišnji izvještaj o sprovedenim javnim nabavkama

Agencija je dužna da, shodno odredbi člana 27 Zakona o javnim nabavkama, sačinjava polugodišnje izvještaje o sprovedenim javnim nabavkama za periode od 01. januara do 30. juna i od 01. jula do 31. decembra tekuće godine i iste dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki.

Rok: I kvartal, III kvartal

6. Finansijski iskazi Agencije za 2022. godinu

Agencija vodi računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu, Zakonom o reviziji, međunarodnim računovodstvenim standardima, Pravilnikom o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu, Pravilnikom o sadržini i formi finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica, na osnovu kojih dostavlja finansijske iskaze Ministarstvu finansija.

Rok: I kvartal (dostaviti Ministarstvu finansija do 31.03 i uz Finansijski izvještaj do 30.04.)

7. Izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanju i kontrolama za 2022. godinu

Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanju i kontrolama se priprema u skladu sa članom 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i dostavlja nadležnom tijelu Skupštine Crne Gore uz godišnji izvještaj o radu

Rok: I kvartal (dostaviti Skupštini Crne Gore uz Izvještaj o radu Agencije za 2022. godinu)

8. Plan za održavanje kontinuiteta poslovanja i osiguranje ostvarenja ciljeva za 2024. godinu

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega Agencija je donijela Plan za održavanje kontinuiteta poslovanja i osiguranje ostvarenja ciljeva za 2024. godinu. Planom je bude postupanje u slučaju nepopunjenosti radnih mjesta ili odsustva zaposlenih za ključne funkcije, kao i problema u radu ključnih tehnoloških sistema, vanrednih situacija i dr. u cilju održanja kontinuiteta poslovanja i osiguranja ostvarenje ciljeva Agencije. Plan će se ažurirati u slučaju promjena poslovnih ciljeva, promjena na ključnim radnim mjestima, tehnološkim sistemima, zakonskoj regulativi i sl,

Rok: IV kvartal

9. Registar rizika i akcioni plan za obezbjeđenje odgovarajućeg upravljanja rizicima

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega Agencija je pripremila Registar rizika i akcioni plan za obezbjeđenje odgovarajućeg upravljanja rizicima. Polazeći od utvrđenih ciljeva poslovanja definisani su mogući rizici koji utiču na ostvarenje ciljeva i sprovedeno je njihovo ocjenjivanje u odnosu na vjerovatnoću nastanka i značaj posljedice. Registar rizika je potrebno ažurirati najmanje jednom godišnje. Kao rezultat procesa procjene rizika uspostavlja se proces upravljanja rizicima, u okviru kojeg je definisan akcioni plan sa odgovarajućim mjerama za upravljanje rizicima, odnosno njihovo eliminisanje ili smanjenje na prihvatljiv nivo.

Rok: I kvartal

10. Analiza efikasnosti unutrašnjih kontrola

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega Agencija će pripremiti Analizu efikasnosti unutrašnjih kontrola. Nakon sastavljanja registra rizika i sprovođenja mjera za upravljanje rizicima, potrebno je izvršiti analizu da li su uspostavljene kontrole na zadovoljavajućem nivou i da li odgovaraju potrebama Agencije i razmotriće se potreba za uvođenjem dodatnih ili poboljšanjima postojećih kontrolnih aktivnosti.

Rok: IV kvartal

11. Analiza sistema razmjene informacija, interne i eksterne komunikacije u Agenciji

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu istog Agencija će pripremiti Analizu sistema razmjene informacija, interne i eksterne komunikacije u Agenciji sa predlogom mjera za njeno unapređenje

Rok: IV kvartal

12. Plan za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola za 2024. godinu

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega Agencija će donijeti Plan za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola za 2024. godinu. Menadžer za upravljanje i unutrašnje kontrole će, na osnovu rezultata Analize efikasnosti unutrašnjih kontrola, praćenja i samoprocjene efikasnosti sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola, preporuka i mišljenja unutrašnjih i eksternih revizija, pripremiti Plan za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola za 2024. godinu.

Rok: IV kvartal

13. Ažuriranje Knjige procedura poslovnih procesa

Kao rezultat popisa i opisa poslovnih procesa sastavljena je Knjiga procedura poslovnih procesa Agencije. Na taj način dobijen se cjeloviti opis poslovnih procesa s ciljevima Agencije i njenog djelovanja, i utvrđena međusobna povezanost između procesa i prilike za moguća poboljšanja poslovanja. U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega i najboljom poslovnom praksom Agencija će redovno ažurirati i unapređivati Knjigu procedura poslovnih procesa.

Rok: I-IV kvartal

14. Plan obuka zaposlenih u Agenciji za 2024. godinu

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega, potrebom praćenja tehnoloških promjena i poslovnim potrebama Agencija će donijeti Plana obuka zaposlenih u Agenciji za 2024. godinu. Na osnovu evidenciju profesionalnog razvoja (završenih obuka) zaposlenih, analize poslovnih vještina zaposlenih, kadrovskih potreba Agencije i strateškog plana obuka zaposlenih pripremiće se planov obuka za 2024. godinu. Plan bi pored obuka iz specijalističkih regulatornih oblasti trebalo da predvidi i obuke iz oblasti informacionih tehnologija, vještina upravljanja, unutrašnjih kontrola, računovodstva, javnih nabavki, planiranja i izvršenja budžeta, zaštite na radu i usavršavanja stranih jezika.

Rok: IV kvartal

15. Godišnji izvještaj o postupanju u upravnim stvarima shodno članu 159 Zakona o upravnom postupku.

Javnopravni organi godišnji izvještaj o postupanju u upravnim stvarima dostavljaju organu državne uprave, odnosno organu lokalne samouprave, nadležnom za određenu upravnu oblast, najkasnije do kraja januara tekuće godine, za prethodnu godinu.

Rok: I kvartal (januar)

16. Plan integriteta

Na osnovu člana 71 Zakona o sprečavanju korupcije Agencija je dužna da donese Plan integriteta. Plan integriteta se zasniva na identifikaciji mogućih rizičnih oblasti i rizičnih radnih mjesta kao i utvrđivanju vrste rizika koji mogu narušiti integritet Agencije, kako bi se pregledom i analizom mjera koje već postoje kao i predlaganjem novih mjera koje bi te rizike trebalo da umanje ili otklone, stvorili uslovi da se rizici na vrijeme prepoznaju i eliminišu adekvatnim aktivnostima, odnosno da se njihov efekat, ukoliko se ipak pojave, otkloni na način da ne proizvode štetu po ugled i poslovanje Agencije.

Rok: III kvartal

17. Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta

Izvještaj o realizaciji Plana integriteta daje pregled sprovođenja predloženih mjera i njihovog učinka. priprema ga odgovorna osoba, menadžer integriteta, putem podnošenja izvještaja o ostvarivanju plana integriteta izvršnom direktoru Agencije. Na osnovu člana 77 Zakona o sprečavanju korupcije Agencija je dužna da do 15. aprila tekuće godine za prethodnu godinu dostavi Agenciji za sprečavanje korupcije izvještaj o sprovođenju plana integriteta.

Rok: I kvartal (dostaviti Agenciji za sprečavanje korupcije do 15. aprila)

18. Izvod iz evidencije poklona

Na osnovu člana 19 Zakona o sprečavanju korupcije Agencija je dužna je da izvod iz evidencije poklona koju vodi dostavi Agenciji za sprečavanje korupcije do kraja marta tekuće godine, za prethodnu godinu.

Rok: I kvartal

19. Vodič za pristup informacijama u posjedu Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Na osnovu člana 11 Zakona o slobodnom pristupu informacija Agencija je dužna da sačini, objavi na svojoj internet stranici i redovno ažurira vodič za pristup informacijama u svom posjedu. Agencija je dužna da vodič za pristup informacijama ažurira najmanje jednom godišnje, odnosno u roku od 30 dana od dana promjene vrsta informacija u njegovom posjedu i podataka od značaja za pristup informacijama.

Rok: I kvartal

20. Akt o procjeni rizika za radna mjesta u Agenciji

Na osnovu člana 17 Zakona o zaštiti u zdravlju na radu Agencija je dužna da donese i posjeduje akt o procjeni rizika, za sva radna mjesta procijeni rizike, utvrdi način i mjere za otklanjanje rizika i obezbijedi njihovo sprovođenje. Akt o procjeni rizika treba da sadrži opis procesa rada sa procjenom (ocjenom) rizika od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i kojim se utvrđuju mjere zaštite i zdravlja na radu u cilju poboljšanja zaštite i zdravlja na radu.

Rok: II kvartal

II-4. SARADNJA SA NADLEŽNIM DRŽAVNIM ORGANIMA I DRUGIM INSTITUCIJAMA, REGULATORNIM TIJELIMA DRUGIH DRŽAVA I MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA U OBLASTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKOG SAOBRAĆAJA

A. Saradnja sa nadležnim državnim organima i institucijama

Shodno članu 35 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija, u oblasti elektronskih komunikacija, naročito saraduje sa:

- 1) resornim ministarstvom, u sprovođenju Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakona o poštanskim uslugama i realizaciji strategija;
- 2) organom državne uprave nadležnim za inspekcijske poslove;
- 3) organom nadležnim za zaštitu konkurencije u slučajevima sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije na tržištu;
- 4) organom državne uprave nadležnim za zaštitu potrošača;
- 5) organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine;
- 6) regulatornim organom nadležnim za oblast audio vizuelnih medijskih usluga;
- 7) organom nadležnim za zaštitu ličnih podataka;
- 8) organima državne uprave nadležnim za prevenciju, odnosno zaštitu od ugrožavanja bezbjednosti informacionih sistema;
- 9) organom državne uprave nadležnim za standardizaciju;
- 10) organom državne uprave nadležnim za bezbjednost i sigurnost plovidbe i upravljanja lukama;
- 11) regulatornim organom nadležnim za civilno vazduhoplovstvo;
- 12) organom državne uprave nadležnim za vanredne situacije;
- 13) organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine.

Saradnja sa nadležnim državnim organima i institucijama, će se sprovoditi u skladu sa zakonom i u mjeri potrebnoj za implementaciju i primjenu Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakona o elektronskim medijima, Zakona o digitalnoj radio-difuziji, Zakona o poštanskim uslugama, Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o zaštiti ličnih podataka, Zakonom o zaštiti potrošača, Zakonom o zaštiti životne sredine, Zakonom o zaštiti konkurencije na tržištu, Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata i Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Agencija će saradivati sa državnim organom nadležnim za evropske poslove oko procesa pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji kroz učešće njenih predstavnika u pododboru za inovacije, ljudske resurse, informaciono društvo i socijalnu politiku, kao i kroz članstvo u radnim grupama za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, pregovaračko poglavlje 10 - Informatičko društvo i mediji i pregovaračko poglavlje 28 - Zaštita potrošača i zdravlja.

Kada je u pitanju racionalno korišćenje radio-frekvencija, primjena Plana namjene radio-frekvencijskog spektra i izrada planova raspodjele radio-frekvencija, osim sa nadležnim Ministarstvom ekonomskog razvoja i turizma, nastaviće se saradnja sa državnim organima i institucijama nadležnim za bezbjednost civilnog vazdušnog, odnosno pomorskog saobraćaja, državnim organima nadležnim za unutrašnje poslove, nacionalnu bezbjednost i odbranu i regulatornim organom nadležnim za oblast audio-vizuelnih medijskih usluga.

U cilju racionalnog angažovanja materijalnih dobara i potrošnje sredstava, nastaviće se saradnja i sa drugim državnim institucijama sa kojima Agencija ima potpisane sporazume o saradnji i to sa: Inženjerskom komorom Crne Gore, Upravom za katastar i državnu imovinu (sporazum je potpisan sa Upravom za nekretnine), Zavodom za statistiku, Zavodom za standardizaciju, Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Agencijom za civilno vazduhoplovstvo, Agencijom za pomorsku sigurnost i Agencijom za zaštitu životne sredine.

U cilju sprečavanja oštećenja elektronske komunikacione infrastrukture, povećanja zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione i druge infrastrukture, boljeg planiranja i izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture, efikasnijeg pribavljanja dozvola za izgradnju elektronskih komunikacionih mreža i njihovih elementa Agencija će saradivati sa Ministarstvom ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Inženjerskom komorom Crne Gore i lokalnim samoupravama, odnosno njihovim nadležnim organima.

Agencija će u 2023. godini nastaviti saradnju sa akademskom zajednicom u Crnoj Gori, a posebno sa Univerzitetom Crne Gore u cilju unapređenja MIXP-a, uspostavljanja IPv6 laboratorije, migracije na IPv6 u Crnoj Gori, implementacijom pete generacije mobilnih mreža, uticaja elektromagnetnog zračenja na prirodnu sredinu i dr.

B. Saradnja sa međunarodnim institucijama

U okviru međunarodnih aktivnosti, Agencija planira učešće u radu najznačajnijih institucija iz oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti i to:

- Međunarodnom unijom za telekomunikacije (ITU),
- Svjetskim poštanskim savezom (UPU),
- Konferencijom evropskih administracija za poštu i telekomunikacije (CEPT),
- Tijelom evropskih regulatora za elektronske komunikacije (BEREC),
- Evropskom Regulatornom Grupom za poštanske usluge (ERGP),
- Evropskim komitetom za poštansku regulaciju (CERP),
- ETSI (European Telecommunications Standard Institute),
- Tijelom Evropske komisije za upravljanje radio-frekvencijskim spektrom (RSPG),
- Evropskom mediteranskom regulatornom grupom (EMERG).

Saradnja bi se ogledala kroz aktivno učešće predstavnika Agencije u radnim tijelima, grupama i projektnim timovima formiranim po pojedinim oblastima regulacije poput:

- stručnih grupa CEPT-a, koji razmatraju pitanja vezana za radiokomunikacije i korišćenje radio-frekvencija na nivou zemalja EU, i u čijem se radu donose ključne smjernice za dalji razvoj, primjenu i implemetaciju novih tehnologija putem harmonizovanog korišćenja radio-frekvencijskog spektra u Evropi,
- ECC i RSPG sastanke – plenarne sjednice,
- studijskih grupa, stručnih skupova i on-line seminara, u organizaciji ITU,
- učešće u radu BEREC-a na plenarnim sjednicama, sjednicama upravljačkog komiteta, sastancima kontakt mreže i ekspertskim radnim grupama,
- učešće u radu CERP-a, na plenarnim sjednicama i radnim grupama,
- učešće u radu ERGP-a, na plenarnim zasjedanjima i radnim grupama,
- učešće u radu ETSI,
- učešće u radu EMERG-a, na plenarnim sjednicama i radnim grupama.

Biće nastavljena saradnja sa nadležnim regulatornim tijelima po pitanju upravljanja, kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra i koordinacije radio-frekvencija, korišćenja numeracije i adresa, mapiranja elektronske komunikacione infrastrukture, analiza tržišta, regulacije cijena, implementacije troškovnih modela, sigurnosti elektronskih komunikacionih mreža, zaštite korisnika, ali i razmjene iskustava po ostalim oblastima regulacije sektora elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti.

U cilju razmjene praktičnih iskustava Agencija će organizovati studijske posjete kod administracija koje su napravile veliki napredak u pojedinim oblastima, koje su od interesa za rad Agencije. Stečena iskustva će biti od značaja za planiranje i sprovođenje daljih aktivnosti Agencije.

Agencija će organizovati i studijske posjete Agenciji u slučajevima kada druge regulatorne agencije izraze želju da se upoznaju sa načinom rada i implementiranim rješenjima i sistemima Agencije.

Agencija već duži niz godina saraduje sa Savjetom za regionalnu saradnju (RCC) i učestvuje u radu radnih grupa koje su formirane u okviru RCCa. RCC je sveobuhvatan okvir saradnje koji je u regionalnom vlasništvu i kojim se upravlja u okviru regiona. Ovaj okvir uključuje učesnike RCC-a iz Jugoistočne Evrope (SEE), članove međunarodne zajednice i donatore o temama koje su važne i od interesa za SEE, u cilju promovisanja i unapređenja evropskih i evroatlantskih integracija regiona. U okviru opštih političkih smjernica koje je postavio Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECp), RCC radi na razvoju i održavanju političke klime dijaloga, pomirenja, tolerancije i otvorenosti prema saradnji, u cilju omogućavanja implementacije regionalnih programa koji su usmjereni na ekonomski i društveni razvoj u korist ljudi u regionu. RCC blisko saraduje sa svim vladama u regionu i relevantnim mehanizmima regionalne saradnje. Saradnja RCC i Agencije se do sada, u najvećoj mjeri, odnosila na pitanja koja su povezana sa implementacijom smanjenja cijena usluga rovinga u ekonomijama Zapadnog Balkana. Pri tome, može se reći da je Agencija, kao i regulatori u ostalim ekonomijama, bila zadužena za implementaciju potpisanog Sporazuma, kao i u dijelu preciziranja tehničkih i komercijalnih uslova u samom Sporazumu.

Kao posljednja u nizu inicijativa RCCa je formiranje Savjetodavno-koordinacione grupe, u okviru Regulatornog dijaloga EU-Zapadni Balkan. I dok će, opseg praćenja Regulatornog dijaloga EU-Zapadni Balkan biti reforme politika koje pokriva cijelo Poglavlje 10, Savjetodavno – koordinaciona grupa će pratiti implementaciju reformi koje su predviđene Mapom puta. Članovi ove grupe biće predstavnici ekonomija Zapadnog Balkana (ministarstva, regulatori), mobilni operatori iz ZB i EU, predstavnici EC, BEREC i RCC. Cilj ove grupe je da postoji strukturirani i stalni dijalog svih zainteresovanih strana.

S obzirom da je nadležno ministarstvo od 2020. potpisalo niz sporazuma i memoranduma o razumijevanju (Razvoj širokopojasnog pristupa, implementacija 5G itd.), RCC je pored radne grupe za politiku rovinga, formirao i radnu grupu za širokopojasni pristup i radnu grupu za 5G. U navedenim radnim grupama Agencija ima svoje predstavnike.

Takođe, predstavnici Agencije će učestvovati i na kongresima i seminarima od značaja za regulaciju sektora elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti kao i na skupovima u zemlji i okruženju (Infifest–Budva, Telfor-Beograd, Postel–Beograd, Okrugli sto regulatora poštanskih usluga - Sarajevo, Regulatorna konferencija-Ohrid, Bihtel–Sarajevo, RIPE NCC SEE i dr.).

Po pitanju međunarodne saradnje u oblasti poštanske djelatnosti u toku 2023. godine planira se:

- učešće predstavnika Agencije na plenarnim sastancima i sastancima radnih grupa Evropske regulatorne grupe za poštanske usluge (ERGP);
- učešće predstavnika Agencije u radu Evropskog Komiteta za poštansku regulaciju (CERP) i uključivanje u rad radnih grupa (radna grupa za pitanje regulative, radna grupa za ekonomska pitanja i radna grupa za super viziju i istraživanje tržišta);
- učešće na Plenarnim Sastancima CERP-a;
- saradnja sa regulatornim tijelima drugih zemalja;
- učešće na međunarodnim skupovima i konferencijama u zemlji i inostranstvu.

C. Organizacija međunarodnih skupova i radionica

1. Organizacija Plenarne sjednice BEREC-a (*Body of European Regulators for Electronic Communications*)

Agencija će u 2023. godini biti domaćin organizacije plenarne sjednice BEREC-a. Kalendarom aktivnosti BEREC-a potvrđen je datum održavanja druge plenarne sjednice koja će se održati u Crnoj Gori u periodu od 07. do 09. 06. 2023. godine. Na plenarnim sjednicama učestvuju najviši predstavnici nacionalnih regulatornih tijela zemalja članica Evropske unije, zemalja EEA (European Economic Area) i država koje su kandidati za pristupanje Evropskoj uniji, kao i predstavnici Evropske komisije (EC). Organizacija ovog značajnog sastanka će biti od velike važnosti za dalji napredak regulatornih aktivnosti Agencije i procesa pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji.

2. Organizacija Međunarodne konferencije "Regulatorna djelatnost u sektoru elektronskih komunikacija"

Agencija će i 2023. godine, nastaviti sa organizacijom tradicionalne međunarodne konferencije regulatora pod nazivom „Regulatorna djelatnost u sektoru elektronskih komunikacija“, na kojoj učešće prevashodno uzimaju predstavnici regulatornih tijela zemalja iz regiona Centralne i Jugoistočne Evrope, predstavnici međunarodnih institucija čija djelatnost je isključivo vezana za oblast elektronskih komunikacija, kao i predstavnici nadležnih ministarstava i operatora.

U fokusu do sada organizovanih devetnaest konferencija bile su sljedeće teme: „Iskustva u regulatornoj djelatnosti u sektoru telekomunikacija“, „Metode realizacije univerzalnog servisa“, „Regulatorna djelatnost u tarifiranju telekomunikacionih servisa“, „Ključni regulatorni izazovi za liberalizaciju tržišta telekomunikacija u Jugoistočnoj Evropi“, „Neophodni elementi za uvođenje

konkurencije u telekomunikacijama“, „Regulacija i liberalizovano tržište“, „Dostignuti stepen regulacije i analize tržišta elektronskih komunikacija“, „Analize relevantnih tržišta kao uslov za nametanje regulatornih obaveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim tržištima“, „Aktuelna pitanja u regulaciji sektora elektronskih komunikacija, „Implementacija regulatornog okvira Evropske Unije iz 2009. godine u nacionalnom zakonodavstvu u oblasti elektronskih komunikacija“, „Zaštita interesa korisnika usluga elektronskih komunikacija“, „U susret sveprisutnom mobilnom širokopojasnom pristupu u Evropi“, „Proširenje dostupnosti širokopojasnog pristupa i njegovo usvajanje“, „Regulacija tržišta elektronskih komunikacija“, „Sljedeća generacija regulacije“, „Razvoj regulatornog okvira za digitalnu budućnost“, „Buduća regulacija za sveobuhvatnu povezanost“, „Univerzalna povezanost za postpandemijsku digitalnu Evropu“ i „Trenutni i budući regulatorni izazovi, usaglašavanje sa evropskim regulatornim okvirom“.

3. Organizacija radionica za predstavnike opština

Agencija će u 2023. godini organizovati više radionica na temu upoznavanje lokalnih uprava i komunalnih preduzeća sa Zakonom o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina (“Sl. list CG”, br. 01/22), obavezama po Zakonu o elektronskim komunikacijama (“Sl. list CG”, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), Geoportalom Agencije i obavezama u vezi sa elektronskom komunikacionom infrastrukturom prema Zakonu o planiranju prostora i zgradnji objekata (“Sl. list CG”, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20).

II-5. MATERIJALNO-TEHNIČKO I KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE

Agencija će i u 2023. godini nastaviti sa daljim razvojem materijalno-tehničkih kapaciteta, kroz njihovo adekvatno održavanje i tehnološka unapređenja, i kadrovskih kapaciteta kroz dalje stručno osposobljavanje zaposlenih u Agenciji i zapošljavanjem novih, a sve u cilju kvalitetnog sprovođenja nadležnosti Agencije utvrđenih zakonima.

1. Razvoj i održavanje materijalno-tehničkih kapaciteta

Nastaviće se sa održavanjem i po potrebi unapređenjem Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore, shodno Zakonu i strateškom dokumentu „Elaboratu o razvoju Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra“.

U cilju održavanja performansi Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra na zahtjevanom nivou Agencija će angažovati specijalizovana pravna lica za:

- Usluge kalibracija, popravki i redovnog održavanje kontrolno-mjerne opreme i softvera Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra;
- Usluge telekomunikacionog povezivanja objekata u Sistemu za kontrolu i monitoring RF spektra;
- Usluge profesionalnog obezbjeđenja objekta Agencije;
- Usluge nadzora alarmnih uređaja u objektima Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra;
- Usluge održavanja agregata na objektima Glavnog i Regionalnog kontrolno-mjernog centra.

Shodno Projektu investicionog održavanja objekata Agencije, koji je za potrebe Agencije izradio Institut za građevinarstvo d.o.o. Podgorica, nastaviće se sa aktivnostima redovnog održavanja objekata u vlasništvu Agencije.

Shodno planovima zaštite objekata Agencije, na koje je saglasnost dalo Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore, u cilju poboljšanja bezbjednosti objekata, sredstava i zaposlenih Agencije, preduzeće se aktivnosti za implementaciju mjera navedenih u planovima zaštite.

Agencija planira održavanje i unapređenje informacionog sistema Agencije, u skladu sa Planom razvoja informacionog sistema Agencije i poboljšanja informacione sigurnosti broj: 0102- 4774/1 od 20.07. 2022. godine, kojim će biti omogućeno: sprovođenje poslovnih procesa u Agenciji,

vođenje i korišćenje registara i baza Agencije, elektronsko upravljanje dokumentima, praćenje javnih nabavki, sačinjavanje odgovarajućih izvještaja, aplikacija za pomoć korisnicima, komunikacije unutar Agencije i sa okruženjem. U tom cilju Agencija će:

- izvršiti zamjenu hardverske platforme u sjedištu Agencije tehnološki savremenijom, na kojoj će se bazirati buduća integracija i unapređenje Informacionog sistema;
- implementirati DRS lokaciju Agencije u GKMC-u, što će pružiti punu redundantnost Informacionog sistema Agencije;
- tehnološki unaprijediti dio registara, baza, sistema i aplikacija;
- sprovesti projekat integracije informacionog sistema Agencije u skladu sa Planom integracije informacionog sistema;
- usvojiti odgovarajuće politike iz oblasti informacione sigurnosti i prateće pravilnike, procedure i uputstva;
- angažovati specijalizovana pravna lica za održavanje: baze podataka elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme,, sistema za prikupljanje podataka od operatora, alata za pomoć korisnicima „Kalkulatora cijena“, Centralne baze prenesenih brojeva.

2. Stručno usavršavanje zaposlenih

Planira se nastavak saradnje sa naučno obrazovnim institucijama u Crnoj Gori i institucijama u inostranstvu u cilju daljeg specijalističkog osposobljavanja i usavršavanja kadrova iz oblasti koje su od interesa za Agenciju (specijalističke studije, kursevi, stručni seminari i dr.), posebno u vezi sa regulacijom i primjenom novih rješenja u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti. Stručno usavršavanje zaposlenih planirano je kroz:

- Pohađanje obuka o regulatornom okviru za elektronske komunikacione mreže i usluge u organizaciji Evropske komisije i BERECa;
- Učešće u studijskih posjetama;
- Učešće na edukativnih seminarima i radionicama;
- Pohađanje kurseva potrebnih za sistem administriranja informacionog sistema Agencije i održavanje informacionog sistema na nivou baze i aplikacija nad bazom;
- Pohađanje kurseva za implementaciju ISO standarda (ISO standardi iz grupe 9000, 27000, 22301 i dr);
- Pohađanje kurseva iz različitih segmenata regulacije i upravljanja ograničenim resursima;
- Pohađanje kurseva iz oblasti unapređenja poslovnih vještina;
- Pohađanje kurseva iz oblasti informacionih tehnologija i informacione bezbjednosti;
- Pohađanje obuka iz oblasti zaštite na radu;
- Pohađanje kurseva u cilju unaprijeđenja korišćenja engleskog jezika;

- Pohađanje kurseva i seminara u organizaciji Uprave za kadrove Crne Gore i drugih subjekata koji organizuju kurseve potrebne za poslovnu edukaciju zaposlenih Agencije;
- Kontinuirana edukacija iz oblasti računovodstva i interne revizije;
- Pohađanje obuka za izradu izvještaja i karata na osnovu podataka iz georeferencirane baze elektronske infrastrukture, kao i obuka za unošenje georeferenciranih podataka iz drugih izvora.

U cilju unaprjeđenja efikasnosti i kvaliteta obavljanja poslova kontrole i monitoringa RF spektra, te korišćenja kontrolno-mjerne opreme u punom kapacitetu, neophodno je dalje stručno usavršavanje zaposlenih raspoređenih na ovim poslovima. S tim u vezi, tokom 2023. godine realizovaće se napredna obuka za zaposlene na ovim poslovima a koja će obuhvatiti teme poput obuke iz oblasti analize signala i naprednog korišćenja mjerne opreme.

III IZVRŠENJE PLANA RADA

U cilju efikasnijeg izvršenja Plana rada, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost će, shodno članu 16 Statuta Agencije, sačiniti godišnji Operativni plan. Operativnim planom biće određeni izvršioci, rokovi izvršenja pojedinih poslova utvrđenih ovim Planom rada i odgovorni rukovodioci organizacionih jedinica.

Sredstva neophodna za realizaciju Plana rada Agencije za 2023. godinu, planirana su Finansijskim planom Agencije za 2023. godinu.

Broj: 0901-5892/1

Podgorica, 22.09.2022. godine.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Branko Kovijanić



**AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE
I POŠTANSKU DJELATNOST**

**FINANSIJSKI PLAN
AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST
ZA 2023. GODINU
PREDLOG**

Podgorica, septembar 2022. godina

UVOD

Finansijski plan Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu Agencija) za 2023. godinu, je pripremljen u skladu sa odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl.list CG“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), i Zakona o poštanskim uslugama („Sl.list CG“, br. 57/11, 55/16 i 55/18) kojima su utvrđeni izvori sredstava i način obračuna naknada, a sastoji se od prihoda i rashoda Agencije za 2023. godinu.

Finansijski plan Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost predviđa da Agencija za 2023. godinu prikuplja sredstva predviđena Zakonom o elektronskim komunikacijama Zakonom o poštanskim uslugama i to:

- I** Naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija
- II** Naknade za korišćenja radio-frekvencija, brojeva i adresa
- III** Ostale naknade i drugi izvori u skladu sa zakonom
- IV** Naknade shodno Zakonu o poštanskim uslugama

Saglasno odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama i odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Savjet Agencije je dužan da do 30. septembra 2022. godine utvrdi predlog finansijskog plana sa planom rada za 2023. godinu i dostavi ga Ministarstvu finansija (član 32 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti) i Skupštini Crne Gore.

Polaznu osnovu za izradu Finansijskog plana Agencije za 2023. godinu predstavlja Plan rada Agencije za 2023. godinu. Finansijski plan je sačinjen na osnovu nadležnosti i obaveza Agencije propisanih zakonskim okvirom za njen rad. Osim toga, prilikom utvrđivanja plana prihoda polaznu osnovu predstavljaju i troškovi koje je Agencija imala tokom 2022. godine. Projekcije sadržane u Planu oslanjaju se i na očekivanju da će Agencija, uspješno obavljati poslove iz svoje nadležnosti.

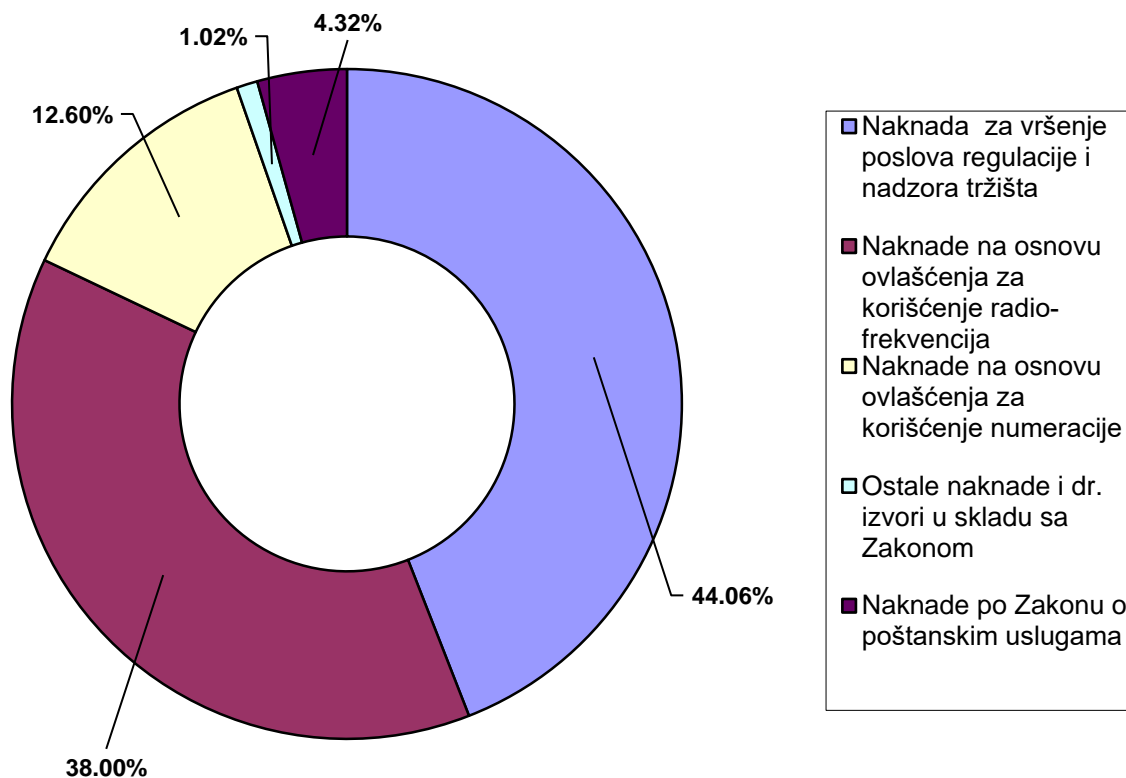
Finansijski plan predviđa da u prihodima Agencije visina godišnje naknade za regulaciju i nadzor tržišta elektronskih komunikacija čini najznačajniji dio ukupnih prihoda (44,06%), godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija (38,00%), godišnje naknade za korišćenje brojeva i/ili adresa (12,60%), naknade propisane Zakonom o poštanskim uslugama (4,32%) i ostale naknade i drugi izvori u skladu sa zakonom (1,02%). Planirani prihodi u 2023. godini iznose 3.935.813,00€ i manji je od planiranih prihoda u 2022. godini za 0,05%.

Finansijskim planom projektovane su sve relevantne ekonomske kategorije (kvantitativno i kvalitativno) i utvrđene mjere za njihovo ostvarenje. Svrha ovog dokumenta je da se prikažu potrebe Agencije u 2023. godini i kroz zakonom utvrđene izvore finansiranja, izvrši uravnoteženje prihoda i rashoda.

I PRIHODI AGENCIJE

	Naziv prihoda	Godišnji
6529000 - I	Naknada za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija	1.734.313,00
6529010- IIa	Naknada za korišćenje radio-frekvencija	1.495.500,00
6529020- IIb	Naknada za korišćenje brojeva i adresa	496.000,00
6529110 -III	Ostale naknade i drugi izvori u skladu sa Zakonom	40.000,00
6529060- IV	Naknade shodno Zakonu o poštanskim uslugama	170.000,00
	UKUPNO	3.935.813,00

Raspodjela prihoda za 2023



PLAN PRIHODA

Izvori finansiranja Agencije i načina obračuna pojedinih naknada definisani su članovima 24, 51, 99, 101, 124, 131 i 138 Zakona o elektronskim komunikacijama i članovima 81 i 82 Zakona o poštanskim uslugama, kojima su utvrđeni:

- I. Naknada za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija,
- II. Naknada za korišćenja radio-frekvencija, brojeva i adresa,
- III. Ostalih naknada i drugih izvora u skladu sa zakonom,
- IV. Naknada shodno Zakonu o poštanskim uslugama.

I. Naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija

Prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu godišnje naknade, koju operatori elektronskih komunikacija plaćaju Agenciji za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija, predviđen je u iznosu 1.734.313,00 €.

Članom 51 stav 1 Zakona o elektronskim komunikacijama je utvrđeno da za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija Agencija od operatora naplaćuje godišnju naknadu, dok je stavom 2 istog člana propisano da visina ove naknade iznosi do 1,5% ukupnog prihoda operatora ostvarenog u prethodnoj godini, po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga i davanja na korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, do nivoa koji pokriva troškove vršenja ovih poslova iz nadležnosti Agencije, utvrđenih Finansijskim planom Agencije, dok je u stavu 3 ovog člana utvrđeno da visinu naknade Agencija utvrđuje rješenjem za svaku kalendarsku godinu.

Prihod operatora u Crnoj Gori u 2021. godini po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga i davanja na korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, bez prihoda od pružanja AVM usluga, je iznosio 200.118.194,96 €. Ukoliko prihod sektora u 2022. godini ostane na nivou prihoda u 2021. godini, planirani prihod Agencije za 2023. godinu za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta bi iznosio 0,87% od prihoda sektora, što je u skladu sa odredbom iz člana 51 stav 2 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Planirani prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu godišnje naknade koja se Agenciji plaća za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija je manji za 0,25% u odnosu na plan prihoda za 2022. godinu.

II. Naknade za korišćenja radio-frekvencija, brojeva i adresa

IIa. Godišnja naknada za korišćenje radio-frekvencija

Prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu godišnje naknade koja se Agenciji plaća za korišćenje radio-frekvencija predviđen je u iznosu od 1.495.500,00€.

Članom 124 stav 1 Zakona o elektronskim komunikacijama propisano je da su nosioci odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužni da plate Agenciji godišnju naknadu za korišćenje radio-frekvencija koja se koristi isključivo za pokrivanje troškova upravljanja i nadzora korišćenja radio-frekvencijskog spektra.

Stavom 3 istog člana utvrđeno je da nadležno Ministarstvo propisuje metodologiju i način obračuna visine godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija, koje se iskazuju u bodovima. U članu 124 stav 5 je utvrđeno da Skupština Crne Gore, usvajanjem Finansijskog plana Agencije, odobrava iznos ukupnih godišnjih troškova upravljanja i nadzora korišćenja radio-frekvencijskog spektra za narednu kalendarsku godinu, na osnovu koga Agencija utvrđuje novčanu vrijednost boda iz stava 3 ovog člana.

Ukupan broj bodova za korišćenje radio frekvencija na 01.09.2022. godine je 739.015,50 i izračunat je po osnovu Metodologije i načina obračuna visine naknade koja se iskazuje u bodovima¹, a koju je propisalo nadležno Ministarstvo.

Planirani prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu godišnje naknade koja se Agenciji plaća za korišćenje radio-frekvencija je veći za 0,19% u odnosu na plan prihoda za 2022. godinu.

Iib. Godišnja naknada za korišćenje brojeva i adresa

Prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu godišnje naknade koja se Agenciji plaća za korišćenje brojeva i adresa predviđen je u iznosu 496.000,00€.

Članom 138 stav 1 Zakona o elektronskim komunikacijama propisano je da su nosioci odobrenja za korišćenje brojeva i adresa dužni platiti Agenciji godišnju naknadu za korišćenje brojeva i adresa, a koja se koristi isključivo za pokrivanje troškova nadzora i upravljanja brojevima i adresama.

Stavom 2 istog člana utvrđeno je da Ministarstvo propisuje metodologiju i način obračuna visine godišnje naknade za korišćenje brojeva i adresa, koje se iskazuju u bodovima. U stavu 4 ovog člana je utvrđeno da Skupština Crne Gore, usvajanjem Finansijskog plana Agencije, odobrava iznos ukupnih godišnjih troškova nadzora i upravljanja brojevima i adresama za narednu kalendarsku godinu, na osnovu koga Agencija utvrđuje novčanu vrijednost boda iz stava 2 ovog člana.

Ukupan broj bodova za korišćenje brojeva i adresa na 01.09.2022. godine je 797.430 i izračunat je po osnovu Metodologije i načina obračuna visine naknade koja se iskazuje u bodovima², a koju je propisalo nadležno Ministarstvo.

Planirani prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu godišnje naknade koja se Agenciji plaća za korišćenje brojeva i adresa je manji za 0,04 % u odnosu na plan prihoda za 2022. godinu.

III. Ostale naknade i drugi izvori, u skladu sa zakonom

IIIa. Jednokratna naknada za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu jednokratne naknade koja se Agenciji plaća za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija predviđen je u iznosu od 38.000,00€.

Članom 99 stav 1 Zakona o elektronskim komunikacijama je propisano da fizička i pravna lica radio-frekvencije mogu koristiti na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, a članom 100 stav 1 je propisano da odobrenje za korišćenje radio-frekvencija izdaje Agencija na osnovu podnešenog zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. Članom 101 stav 4 je utvrđeno da je podnosilac zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan da, za obradu zahtjeva, Agenciji plati naknadu koja ne može biti viša od stvarnih troškova obrade zahtjeva. Visina jednokratne naknade za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija je utvrđena odlukom Agencije, broj 0505-4829/1 od 03.10.2013. godine i kreće se u iznosima od 20€ do 150€.

Planirani prihod Agencije za 2022. godinu po osnovu jednokratne naknade koja se Agenciji plaća za obradu zahtjeva za korišćenje radio-frekvencija je planiran srazmjerno broju zahtjeva koji se očekuju u 2023. godini.

¹ Pravilnik o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija ("Službeni list Crne Gore", br.16/14,81/18 i 6/19)

² Pravilnik o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje brojeva i/ili adresa („Službeni list Crne Gore“, broj.13/14)

IIIb. Jednokratna naknada za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa

Planirani prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu jednokratne naknade koja se Agenciji plaća za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa predviđen je u iznosu od 2.000,00€.

Članom 130 stav 1 Zakona o elektronskim komunikacijama je propisano da operator može da koristiti brojeve i adresa iz Plana numeracije i Plana adresiranja, na osnovu odobrenja za korišćenje brojeva i adresa kog izdaje Agencija na osnovu podnešenog zahtjeva operatora za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa. Članom 131 stav 2 je utvrđeno da je podnosilac zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa dužan da, za obradu zahtjeva, Agenciji plati naknadu koja ne može biti viša od stvarnih troškova obrade zahtjeva. Visina jednokratne naknade za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa je utvrđena Odlukom Agencije i iznosi 50€.

Planirani prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu jednokratne naknade koja se Agenciji plaća za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa je planiran srazmjerno broju zahtjeva operatora koji se očekuju u 2023. godini.

IV. Naknade po osnovu Zakona o poštanskim uslugama

Prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu naknada koje se Agenciji plaćaju u skladu sa Zakonom o poštanskim uslugama (godišnje naknade za obavljanje poštanskih usluga, jednokratne naknade za izdavanje posebne licence odnosno licence i podnošenje prijave za upis u registar poštanskih operatora) je predviđen u iznosu od 170.000,00€.

Pravni osnov za obezbjeđivanja sredstava Agencije za sprovođenje poslova regulacije sektora poštanskih usluga je sadržan u članu 71 Zakona o poštanskim uslugama. Godišnja naknada za obavljanje poštanskih usluga može iznositi najviše do 1 % ostvarenih prihoda od poštanskih usluga u prethodnoj godini. Ako poštanski operator, pored poštanskih usluga, obavlja i druge djelatnosti, a ne vodi odvojeno računovodstvo za poštanske usluge, godišnja naknada iznosi najviše do 0,8 % od ukupno ostvarenih prihoda u prethodnoj godini.

Članom 81 Zakona o poštanskim uslugama je propisano da se za dobijanje posebne licence i licenci plaća jednokratna naknada, a pored jednokratne naknade imaoci posebnih licenci i licenci plaćaju i godišnju naknadu za obavljanje poštanskih usluga. Visina jednokratne naknade u iznosu od 5.000,00€ za posebnu licencu, 2.500,00€ za licencu i 500,00 € za upis u registar poštanskih operatora, regulisane su Pravilnikom o visini jednokratnih i godišnjih naknada za obavljanje poštanskih usluga („Sl.list CG“, broj 57/12).

Članom 82 Zakona o poštanskim uslugama je propisano da su sredstva od naknada na osnovu izdate posebne licence, licence i upisa u registar, kao i sredstva od godišnjih naknada poštanskih operatora prihod Agencije raspoređuju u iznosu od 60% za troškove regulacije tržišta poštanskih usluga, a 40% za pokriće eventualnog neto troška univerzalnog poštanskog servisa, koji je prethodno utvrđen u postupku verifikacije od strane Agencije.

Poštanski operatori su u 2021. godini ostvarili prihod od poštanskih usluga u iznosu od 17.728.488,04€. Pošta Crne Gore, koja vodi odvojeno računovodstvo za poštanske usluge, je ostvarila ukupan prihod u iznosu od 14.790.702,00 €, a ostali poštanski operatori su ostvarili ukupan prihod u iznosu od 2.937.786,04 €. Za pružanje komercijalnih poštanskih usluga u 2021. godini registrovano je 20 novih operatora, a u 2022. godini iz registra poštanskih operatora, na njihov zahtjev, brisano je 5 poštanskih operatora. Imajući u vidu stanje na tržištu poštanskih usluga, trend kretanja prihoda i broj registrovanih poštanskih operatora, prihod Agencije za 2023. godinu po osnovu Zakona o poštanskim uslugama je planiran u istom iznosu kao i u 2022. godini.

II RASHODI AGENCIJE

Planirani rashodi Agencije za 2023. godinu su usklađeni sa očekivanim obimom poslova i potrebom blagovremenog izvršavanja planiranih aktivnosti Agencije i isti su planirani na osnovu realizacije iz prethodnih godina i detaljne procjene troškova koji su nepohodni za rad Agencije, odnosno za ostvarivanje zadataka utvrđenih u Planu rada za 2023. godinu. Rashode Agencije čine:

- I** Bruto zarade zaposlenih i članova Savjeta
- II** Ostala primanja i naknade
- IIa** Bruto zarade novozaposlenih
- III** Službena putovanja
- IIIa,b,c** Privremeni i povremeni poslovi, pomoći i donacije
- IV** Materijal i usluge
- V** Održavanje osnovnih sredstava
- VI** Izrada i realizacija projekata za regulaciju tržišta
- VII** Ostala poslovna terećenja
- VIII** Troškovi po osnovu univerzalne poštanske usluge
- IX** Stambene potrebe zaposlenih
- X** Amortizacija
- XI** Investicije
- XII** Rezerva

PLAN RASHODA

Planirani rashodi Agencije za 2023. godinu sadrže rashode za tekuće poslovanje u iznosu od 3.775.613,00€. Sa rezervom planirani rashodi su iznose 3.935.813,00€.

Planirani rashodi Agencije za 2023. godinu su utvrđeni na osnovu planiranih aktivnosti Agencije iz Plana rada za 2023. godinu i uzimajući u obzir rashode Agencije ostvarene u prethodnim godinama i tekućoj godini. Kod planiranja se vodilo računa o izvršavanju obaveza utvrđenih Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o poštanskim uslugama, potrebom za materijalno-tehničkim i kadrovskim osposobljavanjem, izvršavanjem obaveza Agencije iz drugih zakona i strategija, kao i izvršavanjem obaveza Agencije u vezi sa angažovanjem na domaćem i međunarodnom planu. Rashodi Agencije za 2023. godinu planirani su na principima racionalnog, ekonomičnog i efikasnog poslovanja i usklađeni su sa stanjem na tržištima elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, kao i opštim ekonomskim prilikama u Crnoj Gori.

Poslove u oblasti regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija i tržišta poštanskih usluga, dodjele i upravljanja brojevima/adresama i radio-frekvencijskim spektrom, kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra, zaštite korisnika i nadzora obavlja visoko obrazovan i specijalizovan kadar. Od ukupnog broja zaposlenih u Agenciji, 86% ih je sa visokom školskom spremom.

I Bruto zarade zaposlenih, izvršnog direktora i članova Savjeta

Ia. Bruto zarade zaposlenih

Agencija na osnovu člana 22, 24, 45, 45a i 48a Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru ("Sl.list CG", br. 16/16, 83/16, 2/17 i 42/17), člana 10 Zakona o elektronskim komunikacijama i člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost ("Sl.list CG" broj 4/14), utvrđuje zarade i

naknade zarada po osnovu rada u Agenciji. Obračunsku vrijednost koeficijenta, u bruto iznosu, utvrđuje Vlada Crne Gore do decembra tekuće godine za narednu fiskalnu godinu.

Bruto zarade zaposlenih iskazuju se u bruto iznosu. U skladu sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru (član 11) i Pravilnika o zaradama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, zarade zaposlenog sastoje se od: osnovne zarade, posebnog dijela zarade (1/12 regresa i 1/12 toplog obroka), dodatka na osnovnu zaradu (radni staž) i varijabilnog dijela zarade za 65 zaposlenih na neodređeno vrijeme.

Prosječno radno iskustvo zaposlenih u Agenciji je 20 godina, odnosno prosječno uvećanje neto zarade na osnovu radnog iskustva je 15,04%.

Planirane bruto zarade su manje za 5,49%³ od zarada iskazanih u Finansijskom planu Agencije za 2022. godinu (Odluka o usvajanju Finansijskog plana Agencije za 2022. godinu, "Službeni list Crne Gore", br. 140/21 od 30.12.2021. godine).

Ib. Bruto zarade izvršnog direktora i članova Savjeta

Bruto zarade izvršnog direktora i članova Savjeta se iskazuju u bruto iznosu, u skladu sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru (član 11) i Pravilnika o zaradama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Prosječno radno iskustvo Predsjednika Savjeta Agencije, članova Savjeta i Izvršnog direktora je 29,60 godina, odnosno prosječno uvećanje neto zarade na osnovu radnog iskustva je 23,10%.

Planirane bruto zarade su usklađene sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru odnosno Pravilnikom o zaradama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

II Ostala primanja i naknade zaposlenih, izvršnog direktora i članova Savjeta

Ostala primanja i naknade zaposlenih, izvršnog direktora i članova Savjeta iskazuju se u bruto iznosu i sastoje se iz ostalih ličnih naknada (prevoza i zimmice), naknada za izuzetno zalaganje zaposlenih, jubilarne nagrade (10 i 20) godina rada u Agenciji), nagrade povodom jubileja Agencije, otpremnine povodom odlaska u penziju, koje su utvrđene Zakonom odnosno Pravilnikom Agencije.

Rashodi po ovom osnovu planirani su u iznosu od **273.001,00€**.

II a.Bruto zarade i ostale naknade za novozaposlene radnike

U skladu sa potrebama za jačanjem administrativnih kapaciteta planirana su sredstva za zaposlenje novih radnika u bruto iznosu od **63.540,00€**.

III Službena putovanja

Rashodi za službena putovanja obuhvataju troškove službenih putovanja u zemlji (prevoz, smještaj i dnevnice), troškove službenih putovanja u inostranstvu (prevoz, smještaj i dnevnice, pored ostalog i troškove učešća na Svetskoj radio konferenciji – WRC 23).

Rashodi za službena putovanja planirana su u iznosu od **114.800,00€**.

IIIa. Privremene i povremene poslove planirani su u iznosu od 4.800,00€,

IIIb. Pomoći zaposlenim planirani su u iznosu od 25.000,00€,

IIIc. Donacije (NVO, sportskim klubovima i pojedincima) planirani su u iznosu od 25.000,00€.

³ Zbog primjene programa „EVROPA SAD“

Naknade za privremene i povremene poslove, pomoć za zaposlene i troškovi donacija (NVO, sportskim klubovima i pojedincima) planirani su u iznosu od **54.800,00€**.

IV Materijal i usluge

Rashodi za materijal i usluge obuhvataju troškove kancelarijskog materijala, troškove nabavke goriva, komunalne usluge, troškove električne energije i troškove za mjere i opremu zaštite na radu. Rashodi su obračunati na osnovu prosječnog utroška pomenutih sredstava u prethodnoj godini i planiranih aktivnosti Agencije u 2023. godini.

Rashodi za materijal i usluge planirani su u iznosu od **131.000,00€**.

V Održavanje osnovnih sredstava

Troškovi održavanja osnovnih sredstava obuhvataju troškove servisa i popravke, usluge kalibracija, popravki i redovnog održavanje kontrolno-mjerne opreme i softvera iz Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra, održavanje osnovnih sredstava i materijala. U sklopu troškova tekućeg održavanja osnovnih sredstava su predviđena, sredstva za održavanje informacionog sistema, sredstva za održavanje sistema slabe struje, elektro instalacija, termotehničkih instalacija, kao i tekuće održavanje drugih sistema u objektima Agencije (objekat sjedišta Agencije i 7 objekata kontrolno-mjernih stanica), troškove za pružene poštanske usluge, troškove za elektronske komunikacione usluge, troškove za održavanje softvera, troškove zakupa zemljišta za objekte Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra, održavanje centralizovanog sistema za štampu i skeniranje i protivpožarna zaštita sistem sale.

Agencija raspolaže sa značajnom pokretnom i nepokretnom imovinom, tako da su sredstva planirana na potrebnom nivou, kako se ne bi dovelo u pitanje osnovno održavanje i čuvanje imovine Agencije.

Troškovi održavanja osnovnih sredstava su planirana u iznosu **303.500,00€**.

VI Izrada i realizacija projekta za regulaciju tržišta: Ukupno planirani iznos je 35.000,00€

VIa. Izrada i realizacija projekta za regulaciju tržišta elektronskih komunikacija: Ukupno planirani iznos je 5.000,00€

Obračun prosječno ponderisanog troška kapitala - WACC za 2022. godinu

Troškovi obračuna prosječno ponderisanog troška kapitala - WACC za 2022. godinu su planirani u iznosu od **5.000,00€**.

VIb. Izrada i realizacija projekta za regulaciju tržišta poštanskih usluga ukupno: Ukupno planirani iznos je 30.000,00€

Troškovi nadzora nad implementacijom računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva baziranog na HCA/FAC metodologiji su planirani u iznosu od 15.000,00€.

Konsultantske usluge u vezi nadzora nad implementacijom troškovnog i odvojenog računovodstva po HCA/FAC metodologiji bi obuhvatale kontrolu svih faza vođenja troškovnog računovodstva univerzalnog poštanskog operatora predviđenih Pravilnikom o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora, odnosno nastavak sprovođenja aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje propisanog troškovnog modela, računovodstvenog odvajanja, vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge univerzalnog poštanskog operatora u skladu sa evropskom regulativom, Zakonom i aktom Agencije.

Troškovi verifikacije obračuna i utvrđenje iznosa neto troška obavljanja univerzalne usluge i troškovi revizije finansijskih izvještaja ostalih poštanskih operatora se planiraju u iznosu od 15.000,00€.

Sredstva predviđena u iznosu od **15.000,00€** se odnose na troškove angažovanja revizora u cilju provjere finansijskih izvještaja univerzalnog poštanskog operatora, kao i usklađenosti vođenja računovodstva, računovodstvenog odvajanja i obračuna neto troška sa propisanim načinom vođenja računovodstva, metodom alociranja i obračuna troškova i utvrđenje iznosa neto troška.

U skladu sa članom 100 i članom 100a Zakona o poštanskim uslugama definisan je postupak verifikacije obračuna neto troška univerzalne usluge kao i sastavni djelovi obračuna neto troška. U postupku verifikacije Agencija može angažovati nezavisnog revizora, što je i bio slučaj u prethodnim godinama, jer je univerzalni poštanski operator prikazivao značajan gubitak u obavljanju univerzalnog servisa. U 2023. godini se može očekivati slična situacija, te je neophodno predvidjeti sredstva za angažovanje ovlaštenog revizora, koji bi izvršio detaljnu provjeru dostavljenih finansijskih izvještaja, odnosno svih regulatornih izvještaja čija su izrada i dostavljanje predviđeni Zakonom o poštanskim uslugama i Pravilnikom o načinu vođenju računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora, usklađenost vođenja računovodstva i računovodstvenog odvajanja sa modelima i metodama koji su propisani pomenutim pravnim aktima. Ukoliko bi se, na osnovu prethodnog, utvrdilo da univerzalni poštanski operator vodi računovodstvo u Skladu sa Zakonom i Pravilnikom, angažovani ovlašćeni revizor bi utvrdio iznos neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za univerzalnog poštanskog operatora.

Predviđeni iznos je planiran na nivou iznosa iz 2022. godine zbog uporednog iskustva regulatora nekih zemalja regiona, sa slično definisanim procesom verifikacije, a kod kojih je univerzalni operator tražio nadoknadu gubitka obavljanja univerzalne poštanske usluge, kao i na osnovu iskustva ove Agencije iz ranijih godina.

Takođe, kao što je to bio slučaj i u prethodnim godinama, potrebno je predvidjeti finansijska sredstva za angažovanje revizora u ponovljenim postupcima verifikacije neto troška za neku od prethodnih godina, a na osnovu presuda nadležnog suda. Predviđena sredstva se odnose i na troškove angažovanja revizora u cilju provjere finansijskih izvještaja dostavljenih od strane ostalih poštanskog operatora, ukoliko Agencija posumnja u tačnost istih.

VII Ostala poslovna terećenja

Ostala poslovna terećenja obuhvataju reprezentaciju, premije osiguranja imovine i lica, osiguranje i registracija vozila, stručno usavršavanje zaposlenih (obuke iz oblasti regulacije tržišta, mjerenja i kontrole RF spectra, informacionih tehnologija, obuke za održavanje internet stranice, zaštite na radu, organizacije poslova i upravljanja, ISO standarda i dr.), sudske i administrativne troškove, troškove nabavke stručne literature, troškove za reviziju godišnjih izvještaja Agencije, ostale nematerijalne troškove, ugovorene usluge u skladu sa zaključenim sporazumima⁴, troškove oglašavanja u medijima, troškovi rada Sindikalne organizacije, troškove obezbjeđenja objekata Agencije, troškove

4

- Održavanje i podrška za softvere za upravljanje i planiranje RF spektrom, Iznos: 35.000,00 €;
- Usluge telekomunikacionog povezivanja objekata Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra, Iznos: 20.000,00 €;
- Usluge administriranja sistema centralne baze podataka prenesenih brojeva u Crnoj Gori, Iznos: 78.000 €;
- Sistem za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga, Iznos: 18.000 €;
- Registar "Ne zovi me", Iznos: 6.500,00€;
- Održavanje sistema DMS, Iznos: 4.000 €;
- "Kalkulator" - Alat za pomoć korisnicima prilikom izbora elektronskih komunikacionih usluga, Iznos: 7.500€;
- Održavanja sistema za mapiranje elektronske komunikacione infrastrukture, Iznos: 22.300€;
- "Ekip Net test"-sistem za mjerenje brzine pristupa internetu, Iznos: 17.000,00€.

članarina u međunarodnim organizacijama, troškove platnog prometa, troškove objavljivanja regulative u „Sl. listu Crne Gore“, istraživanje tržišta elektronskih komunikacija, troškovi reklame i reklamnog materijala, troškove oglašavanja javnih nabavki, troškovi organizacije tri radionice, organizacija međunarodne plenarne konferencije BERECa, organizacija Međunarodne regulatorne konferencije (Regfest) i dr.

Ostala poslovna terećenja planirana su u iznosu od **670.700,00€**.

VIII Troškovi po osnovu Univerzalne poštanske usluge

Troškovi po osnovu Univerzalne poštanske usluge planirani su u iznosu od **68.000,00€**.

U skladu sa članom 82 Zakona o poštanskim uslugama i članom 31 i 33 Statuta Agencije, definisana je obaveza uplate sredstava od jednokratnih i godišnjih naknada na poseban račun - kompenzacioni fond, kao i način raspodjele tih sredstava, za finansiranje obavljanja poslova Agencije i za pokriće eventualnih gubitaka obavljanja univerzalne poštanske usluge univerzalnog poštanskog operatora.

IX Stambene potrebe zaposlenih

Sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih se odnose na sredstva koja Agencija dodjeljuje zaposlenim Agencije u skladu sa Pravilnikom Agencije i to u vidu kredita sa kamatom, i planirana su u iznosu **70.000,00€**.

Napomena: Ova sredstva nijesu obračunata kao dio ukupno planiranih rashoda.

Br.	Konto i naziv rashoda	Predlog plana za 2023	Polugodišnji	Mjesečno Plan 2023
1a.	Bruto zarade zaposlenih i članova Savjeta	1,995,272.00	997,636.00	166,272.67
	Bruto zarade zaposlenih	1,729,794.00	864,897.00	144,149.50
5200000	troškovi neto zarada zaposlenih	1,160,614.00	580,307.00	96,717.83
5201000	troškovi poreza na zarade zaposlenih	165,000.00	82,500.00	13,750.00
5202000	doprinos za obavezno PIO-zaposleni	252,000.00	126,000.00	21,000.00
5203000	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-zaposleni	8,760.00	4,380.00	730.00
5212000	doprinos za obavezno PIO-poslodavac	93,600.00	46,800.00	7,800.00
5213000	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-poslodavac	8,760.00	4,380.00	730.00
5213000	prireza na porez	26,000.00	13,000.00	2,166.67
5215000	doprinos za savez samostalnih sindikata	3,540.00	1,770.00	295.00
5213000	doprinos za fond rada	3,540.00	1,770.00	295.00
5213000	doprinos za profesionalnu rehabilitaciju	7,980.00	3,990.00	665.00
	Bruto zarade Savjeta i Izvršnog direktora	265,478.00	132,739.00	22,123.17
5200000	troškovi neto zarada	188,200.00	94,100.00	15,683.33
5201000	troškovi poreza na zarade	24,000.00	12,000.00	2,000.00
5202000	doprinos za obavezno PIO-zaposleni	33,700.00	16,850.00	2,808.33
5203000	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-zaposleni	1,187.00	593.50	98.92
5212000	doprinos za ovazno PIO-poslodavac	12,000.00	6,000.00	1,000.00
5213000	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-poslodavac	1,187.00	593.50	98.92
5213000	prireza na porez	4,100.00	2,050.00	341.67
5215000	doprinos za savez samostalnih sindikata	552.00	276.00	46.00
5213000	doprinos za fond rada	552.00	276.00	46.00
2a.	Ostala primanja i naknade za zaposlene, direktora i članove Savjeta	273,001.00	79,700.50	10,197.81
5294000	ostala primanja i naknade	32,700.00	16,350.00	2,972.73
5205000	varijabilni dio ličnog dohotka isplata u skladu sa pravilnikom	60,000.00	30,000.00	5,000.00
5292000	troškovi zimnice	113,600.00	0.00	/
5290000	troškovi jubilarnih nagrada i premije za penzionisanje	40,000.00	20,000.00	/
5293100	troškovi poreza na zarade	12,000.00	6,000.00	1,000.00
5294100	doprinos za obavezno PIO-zaposleni	5,940.00	2,970.00	495.00
5295100	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-zaposleni	745.00	372.50	62.08
5295100	doprinos za ovazno PIO-poslodavac	5,265.00	2,632.50	438.75
5296100	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-poslodavac	745.00	372.50	62.08
5297100	prireza na porez	1,285.00	642.50	107.08
5213000	doprinos za savez samostalnih sindikata	360.50	180.25	30.04
5296100	doprinos za fond rada	360.50	180.25	30.04
2b.	Bruto zarade novozaposlenih	63,540.00	31,770.00	5,295.00

Finansijski plan za 2023. godinu

	5200000	bruto zarade novozap. ostale nakn i zimmice	45,000.00	22,500.00	3,750.00
	5210000	doprinosi na teret poslodavca	18,540.00	9,270.00	1,545.00
3	Službena putovanja		114,800.00	57,400.00	9,566.67
	5292100	troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu	114,800.00	57,400.00	9,566.67
3a, 3b, 3c	Privremeni i povremeni poslovi, pomoći i donacije		54,800.00	27,400.00	4,566.67
	5220000	troškovi privremenih i povremenih poslova	4,800.00	2,400.00	400.00
	5291000	troškovi jednokratnih pomoći	25,000.00	12,500.00	2,083.33
	5299000	troškovi donacija i pomoći (NVO,spor. klu i pojedinci)	25,000.00	12,500.00	2,083.33
4	Materijal i usluge		131,000.00	65,500.00	10,916.67
	5121000	kancelarijski materijal	24,000.00	12,000.00	2,000.00
	5133000	gorivo i mazivo	25,000.00	12,500.00	2,083.33
	5133200	komunalne usluge	12,000.00	6,000.00	1,000.00
	5130000	troškovi električne energije	60,000.00	30,000.00	5,000.00
	5124000	Mjere i oprema zaštite na radu	10,000.00	5,000.00	833.33
5	Održavanje osnovnih sredstava		303,500.00	151,750.00	24,041.67
	5321000	servis i popravka vozila	15,000.00	7,500.00	1,250.00
	5329000	kalibracija, popravke i održavanje sistema za monitoring RF spektra	45,000.00	22,500.00	3,750.00
	5320000	tekuće održavanje osnovnih sredstava	175,000.00	87,500.00	14,583.33
	5312000	troškovi poštanskih usluga	9,000.00	4,500.00	750.00
	5312100	troškovi za pružene elektronske komunikacione usluge	40,000.00	20,000.00	3,333.33
	5320200	troškovi održavanja softvera	4,500.00	2,250.00	375.00
	5331100	troškovi zakupa	15,000.00	7,500.00	/
6	Izrada i realizacija projekata za regulaciju tržišta		35,000.00	17,500.00	
	5507003	WACC - elektronske komunikacije	5,000.00	2,500.00	/
	5507002	konsultanske usluge poštanska djelatnost	15,000.00	7,500.00	/
	5507001	troškovi revizije za poštansku djelatnost	15,000.00	7,500.00	/
7	Ostala poslovna terećenja		670,700.00	273,850.00	39,391.67
	5510000	reprezentacija	25,000.00	12,500.00	2,083.33
	5524000	premije osiguranja zaposlenih	12,000.00	6,000.00	1,000.00
	5520500	premije osiguranja osnovnih sredstava	12,000.00	6,000.00	1,000.00
	5523000	osiguranje i registracija vozila	12,200.00	6,100.00	1,016.67

Finansijski plan za 2023. godinu

5599500	stručna i ostala literatura	6,500.00	3,250.00	541.67
5504000	troškovi obrazovanja zaposlenih	38,000.00	19,000.00	3,166.67
5503000	troškovi revizije	7,000.00	/	/
5509200	troškovi oglašavanja u Sl. Listu	5,000.00	2,500.00	416.67
5530000	troškovi platnog prometa	15,000.00	7,500.00	1,250.00
5502200	sudski i administrativni troškovi	24,000.00	12,000.00	2,000.00
5509000	ostali poslovni rashodi	25,000.00	12,500.00	2,083.33
5509100	troškovi oglašavanja	12,000.00	6,000.00	1,000.00
5509500	troškovi obezbjeđenja prostorija	42,000.00	21,000.00	3,500.00
5599700	troškovi Sindikalne organizacije	40,000.00	20,000.00	/
5599600	ostali nematerijalni troškovi(bife)	23,000.00	11,500.00	1,916.67
5540001	ugovorene usluge	210,000.00	105,000.00	17,500.00
5540000	članarine za međunarodne organizacije	35,000.00	17,500.00	/
5360000	istraživanje tržišta el.kom.i poštanske	6,000.00	/	/
5349200	troškovi organizacije radionice	5,000.00		
5349300	organiz.plenarne sjednice BEREca	60,000.00		
5349000	organiz.međunarodne regulatorn ekonferencije	45,000.00	/	/
5350000	troškovi reklame i propagande	11,000.00	5,500.00	916.67
8	Troškovi po osnovu Univerzalne poštanske usluge	68,000.00	34,000.00	
	sredstva za pokriće neto troška univerzalnog servisa	68,000.00	34,000.00	/
9	Stambene potrebe zaposlenih	70,000.00	35,000.00	
	Stambene potrebe zaposlenih	70,000.00	35,000.00	/
10	Amortizacija	560,000.00	280,000.00	
	5401100 amortizacija	560,000.00	280,000.00	/
11	0220000 Investicije	66,000.00	33,000.00	
11.a	5329100 Investicije iz prethodnog perioda	1,348,940.00	674,470.00	
	Ukupno tekući rashodi poslovanja (01-08 i 11)	3,775,613.00	1,742,106.50	265,682.14
12	Rezerve 4.07% za nepredviđene izdatke	160,200.00	80,100.00	/
	Ukupno sa rezervom (11-12)	3,935,813.00	1,822,206.50	/

X Amortizacija

Amortizacija se obračunava u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji.

Napomena: Ova sredstva nijesu obračunata kao dio ukupno planiranih rashoda.

XI Investicije

Sredstva za realizaciju planiranih investicija u 2023. godini planirana su u iznosu od 66.000,00€. Pregled Plana investicija za 2023. godinu sa odgovarajućim obrazloženjem je dat u Prilogu I.

Pregled investicija, projekata, poslova i organizacije konferencija, za čiju realizaciju su započete aktivnosti u 2022. godini ili će se za njihovu realizaciju stvoriti uslovi u 2023. godini će se finansirati iz sredstava Agencije prihodovanih u prethodnom periodu u iznosu od 1,348,940.00€, sa odgovarajućim obrazloženjem dat je u Prilogu II.

XII Rezerva za nepredviđene izdatke

Sredstva rezerve (za nepredviđene izdatke) su planirana, shodno odredbi člana 24 stav 3 Zakona o elektronskim komunikacijama, koja u slučaju nepredviđenih okolnosti imaju za cilj povećanje finansijske stabilnosti i smanjenja posledica kada su prilivi i odlivi neujednačeni.

Ukupno planirani rashodi Agencije za 2023. godinu su manji od planiranih rashoda u 2022. godini za 0,05%.

Broj	Naziv rashoda	Mjesečni za 20223.	Polugodišnji za 2023.	Predlog plana za 2023.	[%] od regulacije	[%] od frekvencija	[%] od numeracija	[%] od nadležnosti	[%] od poštanske djel.
1a.	Bruto zarade zaposlenih i članova Savjeta	166,272.67	997,636.00	1,995,272.00	44.06%	38.00%	12.60%	1.02%	4.32%
		879,215.09	758,148.13	251,448.66	20,278.12	86,182.00			
	Bruto zarade zaposlenih	144,149.50	864,897.00	1,729,794.00	762,232.41	657,273.84	217,992.53	17,580.04	74,715.18
	troškovi neto zarada zaposlenih	96,717.83	580,307.00	1,160,614.00	511,423.67	441,001.20	146,263.18	11,795.42	50,130.53
	troškovi poreza na zarade zaposlenih	13,750.00	82,500.00	165,000.00	72,707.12	62,695.43	20,793.67	1,676.91	7,126.86
	doprinos za obavezno PIO-zaposleni	21,000.00	126,000.00	252,000.00	111,043.61	95,753.02	31,757.61	2,561.10	10,884.66
	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-zaposleni	730.00	4,380.00	8,760.00	3,860.09	3,328.56	1,103.95	89.03	378.37
	doprinos za ovazno PIO-poslodavac	7,800.00	46,800.00	93,600.00	41,244.77	35,565.41	11,795.68	951.26	4,042.88
	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-poslodavac	730.00	4,380.00	8,760.00	3,860.09	3,328.56	1,103.95	89.03	378.37
	prirezi na porez	2,166.67	13,000.00	26,000.00	11,456.88	9,879.28	3,276.58	264.24	1,123.02
	doprinos za savez samostalnih sindikata	295.00	1,770.00	3,540.00	1,559.90	1,345.10	446.12	35.98	152.90
	doprinos za fond rada	295.00	1,770.00	3,540.00	1,559.90	1,345.10	446.12	35.98	152.90
	doprinos za profesionalnu rehabilitaciju	665.00	3,990.00	7,980.00	3,516.38	3,032.18	1,005.66	81.10	344.68
	Bruto zarade Savjeta i Izvršnog direktora	22,123.17	132,739.00	265,478.00	116,982.68	100,874.29	33,456.13	2,698.08	11,466.82
	troškovi neto zarada	15,683.33	94,100.00	188,200.00	82,930.19	71,510.79	23,717.39	1,912.69	8,128.94
	troškovi poreza na zarade	2,000.00	12,000.00	24,000.00	10,575.58	9,119.34	3,024.53	243.91	1,036.63
	doprinos za obavezno PIO-zaposleni	2,808.33	16,850.00	33,700.00	14,849.88	12,805.07	4,246.95	342.50	1,455.61
	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-zaposleni	98.92	593.50	1,187.00	523.05	451.03	149.59	12.06	51.27
	doprinos za ovazno PIO-poslodavac	1,000.00	6,000.00	12,000.00	5,287.79	4,559.67	1,512.27	121.96	518.32
	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-poslodavac	98.92	593.50	1,187.00	523.05	451.03	149.59	12.06	51.27
	prirezi na porez	341.67	2,050.00	4,100.00	1,806.66	1,557.89	516.69	41.67	177.09
	doprinos za savez samostalnih sindikata	46.00	276.00	552.00	243.24	209.74	69.56	5.61	23.84
	doprinos za fond rada	46.00	276.00	552.00	243.24	209.74	69.56	5.61	23.84
2a.	Ostala primanja i naknade za zaposlene, direktora i članove Savjeta	10,197.81	79,700.50	273,001.00	120,297.68	103,732.82	34,404.20	2,774.53	11,791.76
	ostala primanja i naknade	2,972.73	16,350.00	32,700.00	14,409.23	12,425.09	4,120.93	332.33	1,412.41
	varijabilni dio ličnog dohotka i isp.u skladu sa pravilnikom	5,000.00	30,000.00	60,000.00	26,438.95	22,798.34	7,561.33	609.79	2,591.59
	troškovi zimnice	0.00	0.00	113,600.00	50,057.75	43,164.86	14,316.13	1,154.53	4,906.74
	troškovi jub.nagrada i penzionisanje	0.00	20,000.00	40,000.00	17,625.97	15,198.89	5,040.89	406.52	1,727.72
	porez na zarade	1,000.00	6,000.00	12,000.00	5,287.79	4,559.67	1,512.27	121.96	518.32
	doprinos za obavezno PIO-zaposleni	495.00	2,970.00	5,940.00	2,617.46	2,257.04	748.57	60.37	256.57

Finansijski plan za 2023. godinu

	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-zaposleni	62.08	372.50	745.00	328.28	283.08	93.89	7.57	32.18
	doprinos za ovazno PIO-poslodavac	438.75	2,632.50	5,265.00	2,320.02	2,000.55	663.51	53.51	227.41
	doprinos za osiguranje od nezaposlenosti-poslodavac	62.08	372.50	745.00	328.28	283.08	93.89	7.57	32.18
	prirezi na porez	107.08	642.50	1,285.00	566.23	488.26	161.94	13.06	55.50
	doprinos za savez samostalnih sindikata	30.04	180.25	360.50	158.85	136.98	45.43	3.66	15.57
	doprinos za fond rada	30.04	180.25	360.50	158.85	136.98	45.43	3.66	15.57
2b.	Bruto zarade novozaposlenih	5,295.00	31,770.00	63,540.00	27,998.85	24,143.44	8,007.45	645.76	2,744.49
	troškovi neto zarada,ost prim za novozap.rad.	3,750.00	22,500.00	45,000.00	19,829.22	17,098.75	5,671.00	457.34	1,943.69
	troškovi poreza i doprinosa na zarade i ost pri.za novozap.rad.	1,545.00	9,270.00	18,540.00	8,169.64	7,044.69	2,336.45	188.42	800.80
3.	Službena putovanja	9,566.67	57,400.00	114,800.00	50,586.53	43,620.82	14,467.35	1,166.72	4,958.57
	troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu	9,566.67	57,400.00	114,800.00	50,586.53	43,620.82	14,467.35	1,166.72	4,958.57
3a,b,c	Privremeni i povremeni poslovi, pomoći i donacije	4,566.67	27,400.00	54,800.00	24,147.58	20,822.48	6,906.02	556.94	2,366.98
	troškovi privremenih i povremenih poslova	400.00	2,400.00	4,800.00	2,115.12	1,823.87	604.91	48.78	207.33
	troškovi jednokratnih pomoći	2,083.33	12,500.00	25,000.00	11,016.23	9,499.31	3,150.56	254.08	1,079.83
	troškovi donacija i pomoći (NVO,spor. klu i pojedinci)	2,083.33	12,500.00	25,000.00	11,016.23	9,499.31	3,150.56	254.08	1,079.83
4.	Materijal i usluge	10,916.67	65,500.00	131,000.00	57,725.05	49,776.37	16,508.91	1,331.36	5,658.30
	kancelarijski materijal	2,000.00	12,000.00	24,000.00	10,575.58	9,119.34	3,024.53	243.91	1,036.63
	gorivo i mazivo	2,083.33	12,500.00	25,000.00	11,016.23	9,499.31	3,150.56	254.08	1,079.83
	komunalne usluge	1,000.00	6,000.00	12,000.00	5,287.79	4,559.67	1,512.27	121.96	518.32
	troškovi električne energije	5,000.00	30,000.00	60,000.00	26,438.95	22,798.34	7,561.33	609.79	2,591.59
	mjere i oprema zaštite na radu	833.33	5,000.00	10,000.00	4,406.49	3,799.72	1,260.22	101.63	431.93
5.	Održavanje osnovnih sredstava	24,041.67	151,750.00	303,500.00	133,737.04	115,321.60	38,247.75	3,084.50	13,109.11
	servis i popravka vozila	1,250.00	7,500.00	15,000.00	6,609.74	5,699.58	1,890.33	152.45	647.90
	kalibracija, popravke i održavanje sistema za monitoring RF spektra	3,750.00	22,500.00	45,000.00	19,829.22	17,098.75	5,671.00	457.34	1,943.69

Finansijski plan za 2023. godinu

tekuće održavanje osnovnih sredstava	14,583.33	87,500.00	175,000.00	77,113.62	66,495.16	22,053.89	1,778.54	7,558.79
troškovi poštanskih usluga	750.00	4,500.00	9,000.00	3,965.84	3,419.75	1,134.20	91.47	388.74
troškovi za pružene elektronske komunikacione usluge	3,333.33	20,000.00	40,000.00	17,625.97	15,198.89	5,040.89	406.52	1,727.72
troškovi održavanja softvera	375.00	2,250.00	4,500.00	1,982.92	1,709.88	567.10	45.73	194.37
troškovi zakupa		7,500.00	15,000.00	6,609.74	5,699.58	1,890.33	152.45	647.90
6. Izrada i realizacija projekata za regulaciju tržišta	0.00	17,500.00	35,000.00	15,422.72	13,299.03	4,410.78	355.71	1,511.76
						0.00	0.00	0.00
WACC-elektronske komunikacije		2,500.00	5,000.00	2,203.25	1,899.86	630.11	50.82	215.97
konsultanske usluge-poštanska djelatnost		7,500.00	15,000.00	6,609.74	5,699.58	1,890.33	152.45	647.90
troškovi revizije -poštanska djelatnost		7,500.00	15,000.00	6,609.74	5,699.58	1,890.33	152.45	647.90
7. Ostala poslovna terećenja	39,391.67	273,850.00	670,700.00	295,543.44	254,847.44	84,523.12	6,816.38	28,969.62
reprezentacija	2,083.33	12,500.00	25,000.00	11,016.23	9,499.31	3,150.56	254.08	1,079.83
premije osiguranja zaposlenih	1,000.00	6,000.00	12,000.00	5,287.79	4,559.67	1,512.27	121.96	518.32
premije osiguranja osnovnih sredstava	1,000.00	6,000.00	12,000.00	5,287.79	4,559.67	1,512.27	121.96	518.32
osiguranje i registracija vozila	1,016.67	6,100.00	12,200.00	5,375.92	4,635.66	1,537.47	123.99	526.96
stručna i ostala literatura	541.67	3,250.00	6,500.00	2,864.22	2,469.82	819.14	66.06	280.76
troškovi obrazovanja zaposlenih	3,166.67	19,000.00	38,000.00	16,744.67	14,438.95	4,788.85	386.20	1,641.34
troškovi revizije	0.00	0.00	7,000.00	3,084.54	2,659.81	882.16	71.14	302.35
troškovi oglašavanja u Sl. Listu	416.67	2,500.00	5,000.00	2,203.25	1,899.86	630.11	50.82	215.97
troškovi platnog prometa	1,250.00	7,500.00	15,000.00	6,609.74	5,699.58	1,890.33	152.45	647.90
sudski i administrativni troškovi	2,000.00	12,000.00	24,000.00	10,575.58	9,119.34	3,024.53	243.91	1,036.63
ostali poslovni rashodi	2,083.33	12,500.00	25,000.00	11,016.23	9,499.31	3,150.56	254.08	1,079.83
troškovi oglašavanja	1,000.00	6,000.00	12,000.00	5,287.79	4,559.67	1,512.27	121.96	518.32
troškovi obezbjeđenja prostorija	3,500.00	21,000.00	42,000.00	18,507.27	15,958.84	5,292.93	426.85	1,814.11
troškovi Sindikalne organizacije	0.00	20,000.00	40,000.00	17,625.97	15,198.89	5,040.89	406.52	1,727.72
ostali nematerijalni troškovi(bife)	1,916.67	11,500.00	23,000.00	10,134.93	8,739.36	2,898.51	233.75	993.44
ugovorene usluge	17,500.00	105,000.00	210,000.00	92,536.34	79,794.19	26,464.67	2,134.25	9,070.55
članarine za međunarodne organizacije		17,500.00	35,000.00	15,422.72	13,299.03	4,410.78	355.71	1,511.76
istraživanje tržišta el.kom.i poštanske			6,000.00	2,643.90	2,279.83	756.13	60.98	259.16
troškovi održavanja radionica			5,000.00	2,203.25	1,899.86	630.11	50.82	215.97
organizacija međ.regulatorne konferencije			45,000.00	19,829.22	17,098.75	5,671.00	457.34	1,943.69
organiz.međunarodnih konf.			60,000.00	26,438.95	22,798.34	7,561.33	609.79	2,591.59
troškovi reklame i propagande	916.67	5,500.00	11,000.00	4,847.14	4,179.70	1,386.24	111.79	475.12

Finansijski plan za 2023. godinu

8.	Troškovi po osnovu Univerzalne poštanske usluge	0.00	34,000.00	68,000.00	29,964.15	25,838.12	8,569.51	691.09	2,937.13
	sredstva za pokriće neto troška un.poš.dj.		34,000.00	68,000.00	29,964.15	25,838.12	8,569.51	691.09	2,937.13
9.	Stambene potrebe zaposlenih	0.00	0.00	70,000.00					
	- obaveze po kreditima			70,000.00					
10.	Amortizacija	0.00	280,000.00	560,000.00	282,015.51	243,182.29	80,654.24	6,504.37	27,643.59
	amortizacija		280,000.00	560,000.00					
11.	Investicije	0.00	33,000.00	66,000.00	29,082.85	25,078.17	8,317.47	670.76	2,850.75
11.a	Investicije iz prethodnog perioda			1,348,940.00					
	Ukupno tekući rashodi poslovanja (1-08,11)	265,682.14	1,742,106.50	3,775,613.00	1,663,720.99	1,434,628.43	475,811.24	38,371.87	163,080.46
12.	Rezerve za nepredvidene izdatke		80,100.00	160,200.00	70,592.01	60,871.57	20,188.76	1,628.13	6,919.54
	Ukupno sa rezervom	265,682.14	1,822,206.50	3,935,813.00	1,734,313.00	1,495,500.00	496,000.00	40,000.00	170,000.00

Učešće u strukturi planiranih rashoda u 2023. godini

U strukturi planiranih rashoda u 2023. godini pojedine stavke imaju sledeća učešća:

bruto zarade zaposlenih	43,95%
bruto zarade Izvršnog direktora i članova Savjeta	6,75%
ostala primanja i naknade za zaposlene, Direktora i članove Savjeta	6,94%
bruto zarade novozaposlenih	1,61%
investicije	1,68%
amortizacija⁵	0,00%
ostala poslovna terećenja	17,04%
troškovi održavanja osnovnih sredstava	7,71%
rashod za materijal i usluge	3,33%
službena putovanja	2,92%
troš.privremenih poslova, pomoći i donacija	1,39%
izrada i realizacija projekta za regulaciju tržišta	0,89%
troškovi po osnovu univerzalne poštanskog servisa	1,73%
stambena pitanja zaposlenih⁶	0,00%
rezerva za nepredvidene izdatke	4,07%

⁵ Sredstva amortizacije nijesu obračunata kao dio ukupno planiranih rashoda

⁶ Sredstva za stambena pitanja zaposlenih nijesu obračunata kao dio ukupno planiranih rashoda

PRILOG I

PLAN INVESTICIJA ZA 2023. GODINU		
Br.	PLAN INVESTICIJA ZA 2023.GODINU	Iznos (€)
1	Rezervno baterijsko napajanje Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice Rožaje	6.000,00
2	Softver za zaštitu podataka -obnova licenci za Fortinet antivirus softver-obnova licenci za Kasperski AV software obnova licenci, obnova licenci za Veem Backup	14.000,00
3	Zamjena UTM uređaja FORTINET	22.000,00
4	Serverski operativni sistemi –zamjena i migracija	19.000,00
5	Produženje garantnog perioda za host-ove i storage sistem	5.000,00
	Ukupno :	66.000,00

OBRAZLOŽENJE**1. Rezervno baterijsko napajanje Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice Rožaje**

Iznos:6.000,00 €

UPS uređaji instalirani u objektu DUKMS Rožaje ne mogu da obezbijede dovoljnu autonomiju energetskog napajanja kontrolno-mjernih uređaja i opreme i uređaja u ovoj stanici u slučajevima prekida u napajanju električnom energijom, a ovo naročito uzimajući u obzir što na ovoj mikrolokaciji i dalje relativno često dolazi do ovakvih prekida, a na što Agencija ne može uticati. Veću autonomiju napajanja potrebno je obezbijediti nabavkom i ugradnjom novog baterijskog seta većeg kapaciteta (slično baterijskim setovima koji se koriste u baznim stanicama mobilne telefonije).

2. Softver za zaštitu podataka, antivirusni softver i obnova licenci

Iznos: 14.000,00 €

U 2016. godini je izvršena nabavka opreme, instalacija i podešavanje rješenja za unapređenje bezbjednosti informacionog sistema. Licence nabavljene u 2022. godini ističu u oktobru 2023. godine. Neophodno je izvršiti godišnje obnavljanje neophodnih licenci softvera za zaštitu podataka.

Licence antivirus softvera Agencija obnavlja na godišnjem nivou. U aprilu 2022. godine obnovljene su stare i dodate nove licence Kaspersky Antivirus softvera, koje obuhvataju sve računare i sve servere u Agenciji. Licence koje su obnovljene u 2022. godini potrebno je obnoviti u 2023. godini, nakon njihovog isteka.

Za "Private Cloud" sistem svake godine produžava se licenca za podršku Veeam Backup (V-ESSENT-VS-P01AR-00 Maintenance Renewal).

3. Zamjena UTM uređaja

Iznos: 22.000,00 €

Ostvarivanje kontinuiteta rada UTM uređaja FORTINET i obezbjeđenja kontinuiteta zaštite sistema obezbijediće se nabavkom novih verzija uređaja i njihovom pravovremenom zamjenom prije dostizanja EOL perioda.

4. Serverski operativni sistemi –zamjena i migracija

Iznos: 19.000,00€

Prelazak na nove verzije serverskih operativnih sistema za VM u sistemu Agencije i pojedine eksterne sisteme Agencije i napuštanje zastarjelih i nepodržanih u skladu je sa planom razvoja informacionih sistema Agencije, posebno iz razloga sigurnosti sistema.

5. Nabavka produženja garantnog perioda za host-ove i Storage sistem

Iznos: 5.000,00€

Obnavljanje produženja garantnog perioda za storage i hostove Agenciji povećava sigurnost rada sistema, mogućnost recovery-ja sistema i brzinu otklanjanja eventualnih kvarova i zamjenu komponenti.

PRILOG II

INVESTICIJE, PROJEKTI I POSLOVI KOJI SE FINANSIRAJU IZ SREDSTAVA IZ PREDHODNOG		PRENEŠENA SREDSTVA (€)
1	Usluge administriranja sistema centralne baze podataka prenesenih brojeva u Crnoj Gori	45.500,00
2	Sistem za mjerenje kvaliteta Internet pristupa i mapiranje brzine pristupa Internetu	17.000,00
3	Unapređenje georeferencirane baze podataka elektronske komunikacione infrastrukture	44,150,00
4	Sistem za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga	10.500,00
5	Registar "Ne zovi me"	5.300,00
6	Nabavka konsultantskih usluga za pripremu i sprovođenje postupka javnog nadmetanja za dodjelu odobrenja za korišćenje raspoloživih RF za realizaciju javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža metodom aukcije spektra, sa uslugom korišćenja softvera za sprovođenje elektronske aukcije spektra	150.000,00
7	Opremanje aukcijske sale za sprovođenje postupka dodjele raspoloživih radio-frekvencija za MFCN sisteme	19.000,00
8	Prenosni instrumenti za mjerenje kvaliteta usluga mobilnih mreža	115.000,00
9	Napredna obuka za korišćenje kontrolno mjerne opreme za analizu radio signala	21.800,00
10	Izrada dokumenta Smjernice za autorizaciju 5G baznih stanica sa aspekta EM zračenja	40.000,00
11	Unapređenje informacionog sistema Agencije-Integracija svih sistema Agencije u skladu sa Planom integracija	137.000,00
12	Unapređenje informacionog sistema Agencije - Izrada web portala baze podataka dodijeljenih radio-frekvencija	45.000,00
13	Izrada i implementacija bottom-up troškovnih modela za fiksnu i mobilne elektronske komunikacione mreže	140.000,00
14	Izrada Metodologija primjene Margin squeeze	120.000,00
15	Nabavka računara sa operativnim sistemima i računarske opreme, nabavka uređaja sa postoljem za dopunu sistema za mrežnu štampu i skeniranje	23.000,00
16	Organizacija multilateralnog sastanka za koordinaciju RF iz oblasti radio-difuzne službe u cilju replaniranja GEO6 plana	5.000,00
17	Investiciono održavanje objekata Agencije	108.230,00
18	Tekuće održavanje objekata, kalibracija i održavanje instrumenata, telekomunikaciono povezivanje objekata	115.000,00
19	Implementacija mjera propisanih planovima zaštite za objekte u vlasništvu Agencije	47.000,00
20	Troškovi procjena imovine	12.000,00
21	Implementacija ISO standarda	10.000,00
22	Nabavka serverske opreme za skladištenje podataka i sistematskog rešenja za backup podataka	68.000,00
23	Nabavka motornog vozila	33,060,00
24	Nabavka i implementacija IP telefonskog sistema	17,400,00
	UKUPNO:	1,348,940,00

OBJAŠNENJE

1. Usluge administriranja sistema centralne baze podataka prenesenih brojeva u Crnoj Gori

Iznos: 45.500 €

Poslije sprovedenog postupka javne nabavke u 2021. godini, sklopljen je četvorogodišnji Okvirni sporazuma za Usluge administriranja sistema centralne baze podataka prenesenih brojeva u Crnoj Gori. Finansijskim planom Agencije za 2022. godinu za finansiranje pružanja usluge administriranja sistema centralne baze podataka prenesenih brojeva u Crnoj Gori predviđena su sredstva u iznosu 78.000 €. Od predviđenog iznosa iz Finansijskog plana za 2022 godinu, sredstva u iznosu 32.500 € koriste se za plaćanje pružene usluge za pet mjeseci (avgust – decembar) u 2022. godini. Preostalih 45.500 € prenose se za plaćanje pružanja usluge administriranja sistema centralne baze podataka prenesenih brojeva u Crnoj Gori u prvih sedam mjeseci 2023. godine.

2. Sistem za mjerenje kvaliteta Internet pristupa i mapiranje brzine pristupa Internetu

Iznos: 17.000 €

Za uslugu uspostavljanja i održavanja Sistema za mjerenje kvaliteta Internet pristupa i mapiranje brzine pristupa Internetu ugovor je zaključen u decembru 2018. godine. Ugovor je zaključen na period od četiri godine, a sredstva za cijelo vrijeme trajanja ugovora su obezbijeđena u 2018. godini. Finansijskim planom Agencije za 2022. godinu za finansiranje pružanja usluge održavanja sistema za mjerenje kvaliteta Internet pristupa i mapiranje brzine pristupa Internetu, predviđena su sredstva u iznosu 34.000 €. To su sredstva iz prethodnog perioda, koja su prenešena u 2022. godinu. Od predviđenog iznosa iz Finansijskog plana za 2022 godinu, poslije plaćanja ugovornih obaveza u 2022. godini, preostalih 17.000 € se prenose za plaćanje ove usluge za 10 mjeseci u 2023. godini.

3. Unapređenje georeferencirane baze podataka elektronske komunikacione infrastrukture

Iznos: 44.150 €

Četvorogodišnji ugovor za pružanje ove usluge je zaključen u maju 2020. godine. Od predviđenog iznosa iz Finansijskog plana za 2022 godinu, poslije plaćanja obaveza u 2022. godini, preostalih 44.150 € se prenose za plaćanje ove usluge u narednom periodu.

4. Sistem za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga

Iznos: 10.500 €

Poslije sprovedenog postupka javne nabavke u 2019. godini, u julu 2019. godine, sklopljen je četvorogodišnji Okvirni sporazuma za Usluge održavanja sistema za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga. Finansijskim planom Agencije za 2022 godinu za finansiranje pružanja usluge održavanja sistema za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga predviđena su sredstva u iznosu 18.000 €. Od predviđenog iznosa iz Finansijskog plana za 2022 godinu, sredstva u iznosu 7.500 € koriste se za plaćanje pružene usluge za pet mjeseci (avgust – decembar) u 2022. godini. Preostalih 10.500 € prenose se za plaćanje pružanja usluge održavanja sistema za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga u prvih sedam mjeseci 2023. godine.

5. Registar "Ne zovi me"

Iznos: 5.300€

Ugovor za uspostavljanje i održavanje registra „Ne zovi me” je zaključen u julu 2019. godine. Sredstva za za finansiranje ove usluga do kraja isteka četvorogodišnjeg ugovora obezbijeđena su u 2019. godini. Finansijskim planom Agencije za 2022. godinu za finansiranje pružanja usluge održavanja registra “Ne Zovi me”, predviđena su sredstva u iznosu 11.700 €, kao sredstva iz prethodnog perioda koja su prenešena u 2022. godinu. Od predviđenog iznosa iz Finansijskog plana za 2022. godinu, poslije plaćanja obaveza u 2022. godini, preostalih 5.300 € se prenose za plaćanje ove usluge za 10 mjeseci u 2023. godini.

6. Nabavka konsultantskih usluga za pripremu i sprovođenje postupka javnog nadmetanja za dodjelu odobrenja za korišćenje raspoloživih RF za realizaciju javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža metodom aukcije spektra, sa uslugom korišćenja softvera za sprovođenje elektronske aukcije spektra

Iznos: 150.000 €

Finansijskim planom Agencije za 2020. godinu za finansiranje nabavke konsultantskih usluga za pripremu i sprovođenje postupka javnog nadmetanja za dodjelu odobrenja za korišćenje raspoloživih RF za realizaciju javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža metodom aukcije spektra, sa uslugom korišćenja softvera za sprovođenje elektronske aukcije spektra predviđena su sredstva u iznosu 150.000 €. Nakon sprovedenih preliminarnih konsultacija i usljed dešavanja nastalih zbog pandemije virusa Covid 19, došlo je do odlaganja sprovođenja postupka dodjele slobodnih RF. Agencija je nakon sprovedenog postupka javne nabavke izabrala konsultanta. Javno nadmetanje za dodjelu odobrenja za korišćenje raspoloživih RF za realizaciju javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža metodom aukcije spektra biće sprovedeno do kraja 2022. Godine. Ove konsultantske usluge će finansijski biti realizovane u 2023. godini.

7. Opremanje aukcijske sale za sprovođenje postupka dodjele raspoloživih radio-frekvencija za MFCN sisteme

Iznos: 19.000 €

Ranijim finansijskim planovima bila su predviđena sredstva za opremanje aukcijske sale. Za potrebe sprovođenja aukcije spektra koja je organizovana 2021. godine realizovana je jednostavna nabavka u iznosu 1.205,11 €. Preostala sredstva će se realizovati za potrebe opremanje aukcijske sale za aukciju spektra koja će se sprovesti do kraja 2022. godine. U toku je usaglašavanje sa izabranim konsultantom oko zahtjeva za tehničku specifikaciju aukcijske sale nakon čega će se krenuti u realizaciju predmetne JN. Javna nabavka će se realizovati do kraja 2022. godine, shodno dinamici sprovođenja postupka aukcije spektra.

8. Prenosni instrumenti za mjerenja kvaliteta usluga kod mobilnih mreža

Iznos: 115.000 €

Finansijskim planom Agencije za 2020. godinu za finansiranje nabavke odnosno nadogradnja prenosnih instrumenata za mjerenje kvaliteta usluga mobilnih mreža predviđena su sredstva u iznosu 115.000 €. Nakon jednog neuspješnog postupka javne nabavke sprovedenog tokom 2020. godine, Agencija je u 2021. godini ponovo sprovela postupak javne nabavke i izabrala izvođača. Izvršena je isporuka novog instrumenta i nadogradnja postojećeg instrumenta. U toku je postupak kvantitativno kvalitativnog prijema i otklanjanje uočenih nedostataka, nakon čijeg okončanja će biti izvršeno plaćanje.

9. Napredna obuka za korišćenje kontrolno-mjerne opreme za analizu radio signala

Iznos: 21.800 €

Finansijskim planom Agencije za 2021. godinu za naprednu obuku za korišćenje kontrolno-mjerne opreme u cilju analize radio signala predviđena su sredstva u iznosu 21.800 €. Zbog pandemije izazvane virusom Covid19 planirana obuka nije mogla biti organizovana tokom 2021. i 2022. godine godine iz kog razloga se sredstva za ovu namjenu prenose u 2023. godinu.

10. Izrada dokumenta Smjernice za autorizaciju 5G baznih stanica sa aspekta EM zračenja

Iznos: 40.000€

Finansijskim planom Agencije za 2021. godinu za finansiranje usluge izrade dokumenta Smjernice za autorizaciju 5G baznih stanica sa aspekta EM zračenja predviđena su sredstva u iznosu 40.000 €. Nakon dva sprovedena postupka javne nabavke Agencija nije uspjela da izabere izvođača, tako da se sredstva za realizaciju ovog projekta prenose u 2023. godinu.

11. Unapređenje informacionog sistema Agencije - Integracija svih informacionih sistema Agencije u skladu sa Planom integracije

Iznos: 137.000€

Finansijskim planom Agencije za 2021. godinu za Unapređenje informacionog sistema Agencije - Integracija svih informacionih sistema Agencije u skladu sa Planom integracije predviđena su sredstva u iznosu 137.000€. Ovo unapređenje predstavlja drugu fazu Integracije nakon izrade Plana integracije i uvođenja DMS sistema. Integracija sistema treba da obuhvati integraciju postojećih informacionih sistema u skladu sa Planom integracije kao i izradu novih. Novi sistemi koji treba da se izrade su: Poslovno - informacioni sistem koji

obuhvata računovodstvo i finansije i novi Registar operatora (elektronskih komunikacija i poštanskih), koji će zajedno biti u centru integracije svih sistema.

12. Unapređenje informacionog sistema Agencije - Izrada web portala baze podataka dodijeljenih radio-frekvencija

Iznos: 45.000 €

Finansijskim planom Agencije za 2019. godinu za finansiranje usluge izrade web portala baze podataka dodijeljenih radio-frekvencija predviđena su ukupna sredstva u iznosu 45.000 €. U cilju efikasne potrošnje sredstava odlučeno je da se sa realizacijom ove aktivnosti sačeka do završetka implementacije Sistema za upravljanje dokumentima (DMS sistem), nove internet prezentacije odnosno projekta integracije informacionih sistema Agencije. Imajući u vidu dinamiku završetka ovih aktivnosti, očekuje se da se predmetna javna nabavka započne do kraja 2022. godine tako da će i realizacija ovih sredstava biti u 2023. godini.

13. Izrada i implementacija bottom-up troškovnih modela za fiksnu i mobilne elektronske komunikacione mreže

Iznos: 140.000 €

Finansijskim planom Agencije za 2019. godinu predviđena su sredstva za izradu "Bottom up " LRIC troškovnih modela. Poslije sprovedenog postupka javne nabavke u 2020. godini sklopljen je Ugovor o pružanju konsultantskih usluga sa KPMG Croatia d.o.o. Saglasno dinamici iz Ugovora sredinom 2021. godine plaćena je realizacija I i II faze projekta. Prema ugovoru preostalo je za plaćanje 140.000 € nakon završetka III i IV faze Projekta.

14. Izrada Metodologije primjene Margin squeeze

Iznos: 120.000 €

Agencija je tokom 2019. godine izradila Studiju opravdanosti izrade Metodologije primjene "Margin squeeze" kod vezanih usluga u fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži. U skladu sa rezultatima Studije Finansijskim planom Agencije za 2020 godinu predviđena su sredstva u iznosu od 120.000,00 € za izradu Metodologije i sprovođenje "Margin squeeze" testa. Agencija je na osnovu redovnog praćenje stanja na tržištu elektronskih komunikacija u Crnoj Gori zaključila da se još nijesu stekli neophodni preduslovi za sprovođenje "Margin squeeze" testa. Agencija će pratiti razvoj situacije na tržištu i u 2023. godini, ako se steknu svi potrebni preduslovi, primijeniti "Margin squeeze" test kao komplementarni mehanizam regulacije maloprodajnih cijena usluga, odnosno pristupiće raspisivanju javnog tendera za nabavku konsultantskih usluga kod izrade Metodologije i sprovođenja "Margin squeeze" testa.

15. Nabavka računara sa operativnim sistemima i računarske opreme, nabavka uređaja sa postoljem za dopunu sistema za mrežnu štampu i skeniranje

Iznos: 23.000 € -

Za 2022. godinu, planirana je: zamjena računara dijela računara sa operativnim sistemima i dodatnom opremom. takođe potrebno je izvršiti i nabavku uređaja sa postoljem za dopunu sistema za mrežnu štampu i skeniranje čime će se zaokružiti potrebe Agencije u količini i vrsti ovih uređaja. S obzirom da se predmetne aktivnosti neće završiti u ovoj godini, preostali iznos sredstava se prenosi u 2023. godinu.

16. Organizacija multilateralnog sastanka za koordinaciju RF iz oblasti radio-difuzne službe u cilju replaniranja GE06 plana

Iznos: 5.000 €

Finansijskim planom Agencije za 2020. godinu za organizaciju multilateralnog sastanka za koordinaciju RF iz oblasti radio-difuzne službe u cilju replaniranja GE06 plana bila su predviđena sredstva u iznosu 5.000 €. Zbog izbijanja pandemije virusa Covid 19 sastanak sa fizičkim prisustvom učesnika nije održavan. Sastanci se održavaju preko on-line platformi, tako da se sredstva u iznosu od 5.000 € prenose se za organizaciju ovog sastanka u 2023. godini.

17. Investiciono održavanje objekata Agencije

Iznos: 108.230€

Agencija u svom vlasništvu ima poslovni prostor gdje je sjedište Agencije, kao i objekte Sisteme za kontrolu i monitoring RF spektra koji obuhvata Glavni kontrolno-mjerni centar na Dajbabskoj gori u Podgorici,

Regionalni kontrolno-mjerni centar na Crnom rtu u Sutomoru, te 5 daljinski upravljanih kontrolno-mjernih stanica koje se nalaze u Pljevljima, Rožajama, Kotoru, Ulcinju i Nikšiću. Imajući u vidu zakonsku obavezu iz člana 81 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, za potrebe Agencije je urađen projekat investicionog održavanja objekata u njenom vlasništvu, a na osnovu kog Agencija planira i sprovodi neophodne aktivnosti vezane za kvalitetno održavanje objekata poput obaveznih (zakonom propisanih) pregleda izvedenih instalacija i arhitektonsko-građevinskih radova u određenom periodu, otklanjanja uočenih promjena u radu ugrađenih sistema u objektima, unapređenja postojećeg stanja, u cilju efikasnijeg i ekonomičnijeg eksploatacija istih. U skladu sa ovim projektom, Agencija na godišnjem nivou, planira sredstva za investiciono održavanje objekata.

Finansijskim planom Agencije za 2021. godinu su bila planirana ukupna sredstva u iznosu 255.090 €. Nakon ispunjavanja ugovorenih uslova i plaćanja za radove izvedene u 2021. i 2022. godini, za poslove investicionog održavanja u 2023. godini biće prenesena sredstva u iznosu od 108.230€ za:

- radovi na održavanju i sanaciji antenskih stubova i ostalih metalnih konstrukcija na objektima Sistema za kontrolu i monitoring radiofrekvencijskog spektra u iznosu od 50.215 €,
- Pregled i sanacione aktivnosti krovova na objektima Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra u iznosu od 32.415 €
- radovi na uređenju dijela terena sa gornje strane objekta Glavni kontrolno-mjerni centar na Dajbabskoj gori u Podgorici.

18. Tekuće održavanja objekata, kalibracija i održavanja instrumenata, telekomunikaciono povezivanje objekata

Iznos: 115.000€

Tekuće održavanje objekata u vlasništvu Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost u dijelu održavanja liftova, vodovodnih instalacija, zelenih površina u ukupnom iznosu od 25.000 € se prenose u 2023. godinu.

Usluge kalibracije, popravki i redovnog održavanja kontrolno-mjerne opreme i softvera Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra se realizuje u skladu sa okvirnim sporazumom. Po isteku ugovora za treću godinu primjene okvirnog sporazuma, dana 14. 10. 2021. godine potpisan i ugovor za četvrtu godinu primjene pomenutog sporazuma (ugovoreni iznos je 44.999,90 € sa PDV-om) za čije su ispunjavanje u 2022. godinu prenjeta sredstva iz prijedhodnog perioda u iznosu 45.000 € (citat iz Finansijskog plana za 2022. godinu). Naime, započeta je realizacija određenih ugovorenih usluga, ali nijedna još nije okončana zaključno sa danom 30. 06. 2022. godine. Stoga, gore pomenuta sredstva nijesu još trošena zaključno sa pomenutim datumom. U cilju obnove ugovora, blagovremeno će biti raspisana nova javna nabavka za zaključenje novog okvirnog sporazuma, a sredstva su obezbjeđena kroz Finansijski plan za 2022. godinu u iznosu od 45.000,00 €. S obzirom da se predmetne aktivnosti neće završiti u 2022. godini, cjelokupna sredstva u iznosu od 90.000€ se prenose u 2023. godinu.

19. Implementacija mjera propisanih planovima zaštite za objekte u vlasništvu Agencije

Iznos: 47.000 €

Finansijskim planom Agencije za 2021. godinu za implementaciju mjera propisanih planovima zaštite za objekte u vlasništvu Agencije predviđena su sredstva u iznosu 47.000 €. S obzirom da se predmetne aktivnosti neće završiti u 2022. godini, cjelokupna sredstva se prenose u 2023. godinu.

20. Troškovi procjene imovine

Iznos: 12.000€

Finansijskim planom Agencije za 2022. godinu planirano je da se izvrši procjena imovine Agencije. S obzirom da se predmetne aktivnosti neće završiti u 2022. godini, cjelokupna sredstva se prenose u 2023. godinu.

21. Implementacija ISO standarda

Iznos: 10.000 €

Finansijskim planom Agencije za 2020. godinu za Implementaciju ISO standarda (izrada pravilnika i procedura) predviđena su sredstva u iznosu 10.000€. Uvođenje ISO standarda planirano je u cilju daljeg unaprijeđenja poslovnih aktivnosti Agencije kao nezavisnog regulatornog tijela za oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti. Kako je puna implementacija dokument menadžment sistema u Agenciji,

kao uslov za donošenje pravilnika i procedura ISO standard predviđena u 2022. godini, a kako se predmetna aktivnost neće završiti do kraja tekuće godine, to se iznos opredijeljenih sredstava prenosi u 2023. godinu.

22. Nabavka serverske opreme za skladištenje podataka i sistematskog rešenja za backup podataka

Iznos: 68.000€

Finansijskim planom Agencije za 2022. godinu planirana je nabavka serverske opreme za skladištenje podataka, kao i sistemskog rješenja za backup podataka sa implementacijom i uspospostavljanjem DRS sistem EKIP-a na drugoj lokaciji. Očekuje se raspisivanje javne nabavke do kraja 2022. godine. Kako se predmetne aktivnosti neće završiti u ovoj godini, iznos opredijeljenih sredstava se prenosi u 2023. godinu.

23. Nabavka motornog vozila

Iznos: 33.060€

Finansijskim planom Agencije za 2022. godinu planirana je kupovina motornog vozila. Očekuje se raspisivanje javne nabavke do kraja 2022. godine. Kako se predmetne aktivnosti neće završiti u ovoj godini, iznos opredijeljenih sredstava se prenosi u 2023. godinu.

24. Nabavka i implementacija IP telefonskog sistema

Iznos: 17.400€

Finansijskim planom Agencije za 2022. godinu planirana je nabavka IP telefonskog sistema: VM IP centrala - SIP trunc, 10 sistemskih IP telefona, 70 običnih IP telefona. Očekuje se raspisivanje javne nabavke do kraja 2022. godine. Kako se predmetne aktivnosti neće završiti u ovoj godini, iznos opredijeljenih sredstava se prenosi u 2023. godinu.

Broj: 0901-5892/2

Podgorica, 22.09.2022. godine

PREDSJEDNIK SAVJETA

Branko Kovijanić